

Häire 112

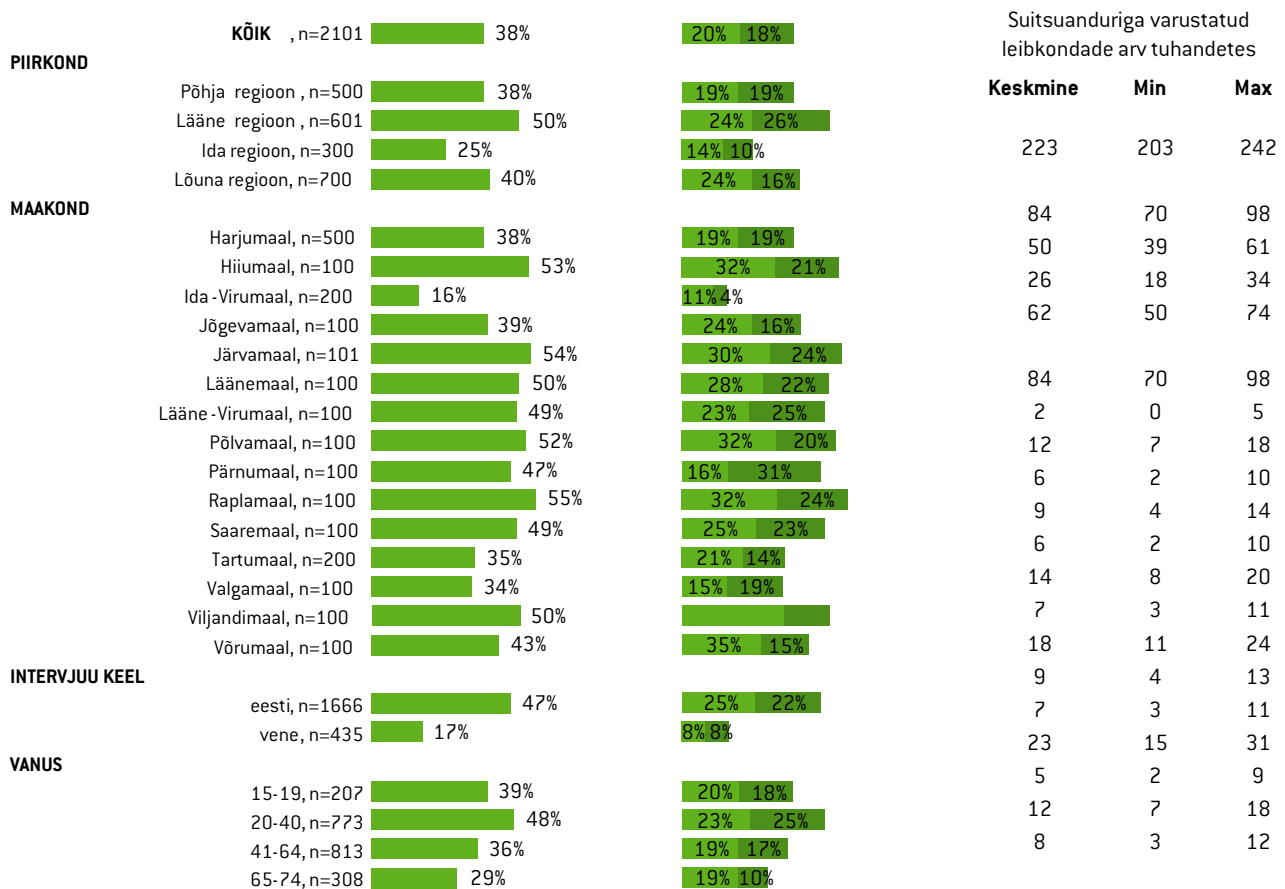
Päästeteenistuse ajakiri • 3 • 2008

Suitsuandurit **omavate** leibkondade osakaal

Kas Teie praeguses eluruumis on suitsuandur või muu tulekahju avastamise seade?

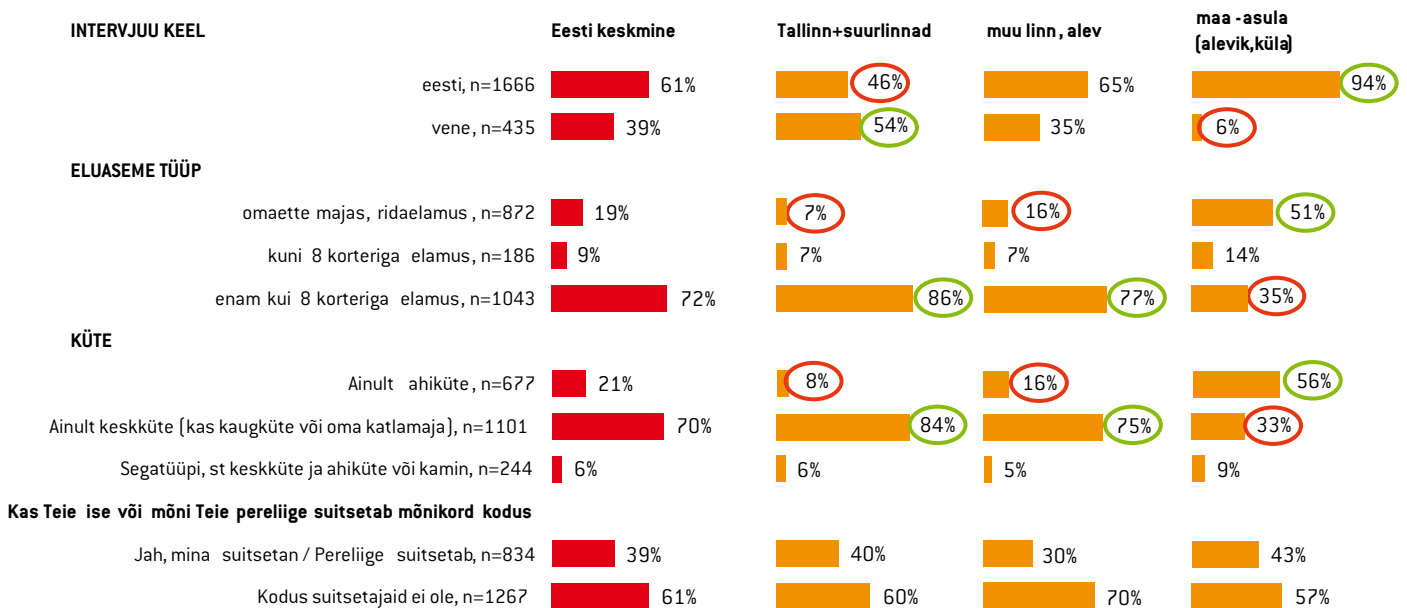
% kõigist vastajatest, *perekaal*

Suitsuandurit **mitteomavate** leibkondade profiil

Kas Teie praeguses eluruumis on suitsuandur või muu tulekahju avastamise seade?

% kõigist vastajatest, *perekaal*

Põhiuuringu üldkogumi moodustasid Eesti Vabariigi alalised elanikud vanuses 15-74 aastat. Küsitlused viidi läbi TNS Emori telefoniküsitlusena ning Omnibussi küsitluse raames. Valimi suurus telefoniküsitluses oli 2100 inimest ning Omnibuss-uuringus 500 inimest vanuses 15-74 eluaastat.

Sisukord

- 4 Teated
- 6 Kuidas edasi?
- 7 Pääste ja politsei ühishoone
- 8 Suurtulekahjud
- 10 Demineerijad Gruusias
- 12 Missioon Moldovasse
- 14 Ohud päästetöödel hübriidautode liiklusõnnetustel
- 16 Uued tuletõrjetehnoloogiad maailmas
- 18 Hiiliv mürk Kohtla-Järvel
- 20 Komando
- 22 Elupäästjad
- 25 Konverents "Komando 2008"
- 26 Päästekolledži teine lend
- 30 Perekond päästjad
- 32 Persoon
- 34 Kuulake, ma õpetan teid
- 36 Suur tulekahju, väike meeskond - mida teha?
- 38 Mõni sõna firmast Carl Metz
- 40 Abikomandode areng Raplamaal
- 42 Ennetustöötajate suvi
- 43 Päästeala noortelaager 2008
- 44 Teoreem tulest
- 46 Sport
- 54 Õnnitlused

Tagasivaade lõppevasse

Aasta hakkab lõppema ja nüüd võiks üle öla tagasi vaadata. Analüüsid, aruanded, õiendid ja kõik muud ametipaberid täidetakse järgmise aasta jaanuaris ning siis pannakse 2008-le ka punkt. Siin püüan lihtsalt möödunud meenutada.

Aasta algas halvasti. Hulk päästjaid jättis oma kiivri varna ja läks paremat elu otsima. Põhjuseks 12-tunnine töötusükkel. Ma ei tea, kas nad leidsid oma õnne, kuid Põhja-Eesti Päästkeskus töötab endiselt ja kõik ametikohad on täidetud. Minejatest on kahju.

Kevadel puhkes Vihterpalus metsatulekahju. Nüüd on nii, et kui ilm natuke kuiva peab, on mets kohe leekides. Võrreldes eelmise Vihterpalu põlenguga on päästjad palju oskajamad, kustutustaktika kaasaegne ja päästetehnika oluliselt võimsam. Paarkümmend aastat tagasi mõõdeti metsa kustutamisele kuluvat aega nädalates, nüüd tundides. Hea on nentida, et oleme teinud kiire arengu. Paraku on ikka veel puudus töövõimelistest reservpäästjatest – kedagi ei ole koheselt appi kutsuda. On vabatahtlikke abilisid, au ja kiitus neile, ent süsteemset reservstruktuuri ei ole. Aga peaks olema, kas või tsiviilkaitse vajadusi silmas pidades. Kasutan meelega sõna „tsiviilkaitse“, kus rõhu asetan tagumisele liitsõna osale – „kaitse“. Kaitsta Eesti inimest, ühiskonda ja riiki.

Endiselt on Tallinnas mure tühjade majadega – need põlevad sagedasti ja tihtilugu koos kodututega. Heidikute sissepõlemine on minu arvates eelkõige sotsiaalne ja mitte pääste probleem, kuid hukkunud tulevad siiski meie statistikasse. Kuhu mujale neid kirjutada ongi. Läbi aastate on need arvud vähenenud, aga eesseisev majanduskriis võib korrektiive teha. Kolleegid politseinikud juba muretsevad, kuna iga kriis toob kaasa kuritegevuse kasvu.

Novembri lõpus tuiskas ning Tallinnas ja Harjumaal jätkus nii tuult kui ka lund. Liikluses oli raskusi, lisaks elektrikatkestused ja muud ebameeldivused. Tänapäeva inimene on hellik ja kapriisne – kohe katastroof ja šokk. Kui autoga lumme kinni jääd, nõuti Eestis hädaolukorra väljakuulutamist. Vaesed päästekorraldajad, küllap said nad söimata mitme kuu jagu ette. Tõsi, teedemeestel kulub normaalse talvise sõidetavuse taastamiseks liiga palju aega. Põhja-Eesti Päästkeskusel tuli teha tuisupäeval kümme korda rohkem väljasõite kui muidu. Talv tuleb ju alati ootamatult. See on paratamatu, niisama paratamatu on ka aastavaheutus. Olge kõik tublid ja terved. Uus aasta tuleb vanast parem. Kindlasti kohe!

Raik Saart
Põhja-Eesti
Päästkeskuse direktor

TEATED

Inimesed usaldavad meid

Uurimiselustest institutsioonidest usaldasid Eesti 15–74-aastased elanikud augustis kõige enam Päästeametit (93%), Piirivalvet (87%) ja Eesti Panka (81%).

Reimo Raja

Peatoimetaja

Päästeametit usaldas 2008. aasta augustis 93% Eesti 15–74-aastasest elanikkonnast, sealhulgas 49% usaldas seda institutsiooni täielikult ning 44% pigem usaldas. Päästeametit pigem ei usalda 2% elanikest ning 1% ei usalda üldse. Kindlat seisukohta ei oma 3% elanikest.

Kõige silmatorkavamad erinevused Päästeameti usaldusväärsusele antud hinnangute osas ilmesid vastaja suhtluskeele lõikes – eesti suhtluskeelele vastajaist usaldas Päästeametit 97%, muu suhtluskeelele vastajaist 83%.

Viimase paari aasta jooksul võib Päästeametile antud hinnangute struktuuris märgata teatud muutusi – hinnangu „täiesti usaldan” andnute osakaal on aeglaselt, kuid stabiilselt suurenenud; ning hinnangu „pigem usaldan” andnute osakaal selle arvelt vähenenud.

Madal on usaldus jätkuvalt erakondade (23%), riigikogu (43%) ja valitsuse (45%) vastu.

Uuringu läbiviijaks oli Turu-uuringute AS, valimisse kuulus 1000 inimest üle Eesti vanuses 15–74 eluaastat.

Selliseid masinaid soetati kokku kuus.

Pange tähele – autosion olemas ka CD-mängija, tänu millele saab tagasiteel sündmuskohal rahustavat ja lõõgastavat muusikat kuulata.

Kuna viimasel ajal on üsna palju esinenud keemiaõnnetusi, on sellistest haagistest kindlasti palju abi.

Päästeteenistus saab uue redelauto

Marek Simulman

Pressiesindaja

15. detsembril anti päästeteenistusele üle uus redelauto. 32-meetrise tõstekõrgusega elupäästeauto hakkab tööle Pärnu päästekomandos.

Päästeameti päästetööde planeerimise- ja analüüsi talituse osakonna juhataja Tarmo Terepi sõnul on redelauto mõeldud inimeste kiireks päästmiseks kõrgustest.

„Rosenbauer” tüüpi päästeauto on toodetud Saksamaal Metz Aerials GmbH & Co. Kg autotehases (tehase ajalooist loe lk 38). Uus masin läks maksmata üle kaheksa miljoni krooni.

Kokku on päästeteenistusel nüüd kümme redelautot, millest kaks on tänapäevased. Lisaks kolm tõstukatut Tallinna päästekomandos.

Pärnakate uus redelauto küündib 32 meetri kõrgusele.
Foto: Tarmo Terep

Päästeteenistus sai viis uut põhiautot ja neli keemiahaagist

Oktoobri alguses anti päästeteenistusele Keil M.A. OÜ esinduses üle viis uut põhiautot ja neli keemiahaagist.

Marek Simulman

Päästeameti pressiesindaja

2007. aastal Päästeameti ja liisingufirma Rentacar vahel sõlmitud hankelepingu raames tarniti Eestisse kuus päästeteenistuse põhiautot. Lepingu kogumaksumus on ligi 26 miljonit krooni.

Uue põhiauto said endale Türi, Märjamaa, Kohila, Iisaku ja Otepää päästekomandod.

Üks uutest autodest oli juba eelnevalt üle antud Vastseliina päästekomandole.

Barbaraks ristitud masinad on

ehitatud Poola firmas Wawrzaszek Special Vehicles Engineering alusautole MAN, mille esindaja Eestis on Keil M.A. OÜ.

Nüüd on päästeteenistusel kokku 86 tänapäevast põhiautot, mis Päästeamet on viimastel aastatel soetanud ja mille vanus ei ole rohkem kui 11 aastat.

Päästeameti päästetööde osakonna juhataja Kuno Tammeauru sõnul on nüüd enamikes Eesti päästekomandodes vähemalt üks tänapäevane põhiauto, millel on peal kaasaegne varustus. „Uus auto reageerib enamikele päästesündmustele ja on seetõttu pidevas kasutuses,” märkis Tammeauru. Tammeauru sõnul on olukord põhiautode osas lähiaastateks lahendatud. Euroopa Regionaalarengufondi vahenditest on plaanis juurde soetada veel muud päästevarustust, sealhulgas autotehnikat, pumbasüsteeme, logistilist varustust ja päästetööde juhtimisvahendeid kokku üle 180 miljoni krooni eest.

Viis Wawrzaszeki autotehase keemiahaagist tarnis Eestisse Total Eesti OÜ ning need anti päästekomandode kasutusse Pärnus, Tartus ja Tallinnas, ühe haagistest saab ka Väike-Maarja päästekool. Haagiste maksumus on ligi 3,3 miljonit krooni.

IN MEMORIAM

Eduard Aher

16.11.1969–16.07.2008

Kui säästa saan üht surmavalu

*on elul mõte sees –
või trööstida ühtainust elu
ta vaevades –*

*või nõrkend linnupoja
saan pessa tõsta taas –
on elul mõte sees.*

/Emily Dickinson/

Kindlasti jõudis Eduard tõsta pessa tagasi nii mõnedki linnupojad, aida ta puu otsast alla sinna hirmus eksinud kiisusid ja patsutada rahustavalt valvekoeri, kes õdusega oma pererahva kodu õnnetuses hävimist jälgima on pidanud, rääkimata päästetud eludest ja kaasteeliste varast. Aga 16. juulil tuli tal kodupööningul rinda pista vaid väikese, pealtnäha ohutu herilasega, kelle nõelatorge meie tubli kolleegi koomasse viis, kust ta enam ei ärkanudki.

Vahel on tõesti nii vähe vaja, et maailma muuta. Vahel võib saatus sõrme puudutus olla peaaegu aimamatu, ent tuua ometi kaasa nii pöördumatud ja traagilised tagajärjed. Taas kord tuleb tõdeda – kõigel, mis siin päikese all juhtub, on tähendus ja tagajärg, tähtsusetuid pisiseiku ei ole olemas ...

Eduard alustas oma päästjakarjääri 1995. aasta esimesel päeval, mil ta Võrumaal Antslas päästjana ametisse asus. Viimased kümme aastat oli ta aga samas Antsla tugikomandos meeskonnavanem. Töö kõrvalt jõudis ta 2007. aastal lõpetada Väike-Maarja päästekooli ja oleks ehk ... Aga seda „ehki” teavad nüüd võib-olla vaid tema elukaaslane Helen, tütar Elise (14) ja meeskonna kaaslased. Jäeb vaid lootus, et praegu paariaastane pisitütar Marta jõudis ikka talletada endasse mälestused isast, keda tal, tema õel ja emal nüüd enam toetajaks-kaitsejaks-nõuandjaks kõrval ei ole. Nagu ei ole meil enam head, töökas, sõbralikku, suurepärase suhtlejast kolleegi, sõpra, meeskonnakaaslast ...

KUIDAS EDASI?

Millest kõik räägivad?

Uus juhtimismudel aitab paremini mõista, millega erinevad riigiasutused tegelevad.

Ain Karafin

Päästeameti peadirektori asetäitja

Kogu maailma tabanud finantskriis ja sellele järgnev majandussurutus on jõudnud ka Eestisse. Kulude kokkuhoiu vajadust tunnistatakse nii era- kui ka avalikus sektoris. Rääkides avalikust sektorist pakutakse kiiremaksjallihtsamaks lahenduseks ametnike arvu vähendamist – koondatakse kõikides valitsusasutustes näiteks 10% töötajatest ja probleem ongi päevakorrast maas. Käsitlemata jääb aga probleemi tegelik sisu – kui efektiivselt töötavad valitsus- ja kohaliku omavalitsuse asutused. Kõigi riigiasutuste töötajate arvu vähendamisel ühesuguse protsendi ulatuses pärsitakse asutuste initsiatiivi. Lugesdes võimalikest koondamiskavadest 2009. aastal, käsitletakse neis suuremalt jaolt täitmata ametikohtade likvideerimist. Siseministeeriumi valitsemisalas likvideeriti vakantsed ametikohad juba 2007. aasta lõpus.

Novembri alguses toimunud riigiametnike foorumil esinedes ütles Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves: „Ma arvan, et nagu majanduses ja välispoliitikas, tuleb Eestil heita nüüd kriitiline pilk ka meie riigi haldamise, riigivõimu argise teostamise küsimustele, meie võimalustele ja kohustustele Eesti kodanike ees. Niimetagem seda meie kõigi ühise riigimasina korraliseks hoolduseks.“

Lahendusi otsides saame läh-

tuda vaid ühest veendumusest: riik pole eesmärk omaette ega asi iseneses. Riik on rahva jaoks. Efektiivne ja ühiseid huve teeniv riigiparaat ei saa tiksuda säästurežiimil. Sääst ja efektiivsus kasvavad välja töö paremast korraldamisest, topelt-töö kaotamisest, inimeste jooksutamise ja ajaraiskamise vähendamisest.”

MIS ON SIIS PROBLEMIKS?

Ministeeriumid, maavalitsused, ametid, inspeksioonid ei täida oma ülesandeid vastavuses eesmärgiga. Liiga lihtsaid ülesandeid täidetakse liiga kõrgel tasandil. Madalamal tasandil pretendeeritakse kõrgema tasandi ülesannetele. Seaduste tasandil näitavad mitteselgepiirilist ülesannete püstitud valitsusasutustele rohkearvulised koostöökokkulepped. Maavanema roll on sisemiselt vastuoluline: maavanema institutsiooni eesmärk peaks olema riigivõimu esindamine, sh valitsusasutuste töö koordineerimine maakonnas. Sisuliselt on valitsusasutuste kohapealne juhtimine koondunud aga nelja regiooni.

PÄASTEASUTUSTE JUHTIMISMUDEL

Lihtne on kritiseerida ja teistele näpuga näidata. Vaatame, kuidas on lood päästeasutustes. Käesoleva aasta esimeses „Häire 112“ artiklis küsisin: „Kas 2008. aastal päästeteenistuse eelarvele lisandunud 200 miljonit krooni muudavad Eesti käesoleval aastal turvalisemaks? Mida päästeasutused selleks konkreetselt ära teevad?“ Kas oskame sellele küsimusele nüüd konkreetsemalt vastata?

Koostöös Siseministeeriumiga alustasime septembris päästeala juhtimismudeli korrastamist. Ütlen kohe skeptikutele, et see ei ole järjekordne reform.

Kõikide organisatsioonide jaoks on põhiküsimuseks see, kuidas korraldada organisatsiooni igapäevast toimimist nii, et pikaajalised strateegilised eesmärgid saaksid täidetud. Organisatsiooni igapäevane tegevus

toimub inimeste kaudu. Seega küsimuseks on, kuidas panna inimesed igapäevaselt tööle nii, et organisatsiooni pikaajalised eesmärgid saaksid täidetud.

Paljusid eesmärgi, ja seda eriti avalikus sektoris, on keeruline mõõta. Täna toimivas riigieelarve protsessis on sisuliselt võimalik mõõta ainult seda, kui palju millegi jaoks raha kulutati, mitte aga erinevate valitsusasutuste tegevuste tõhusust ja efektiivsust.

Analüüsid erinevate valitsusasutuste arengukavasid ja nendest tulenevaid eelarvepõhjendusijäävad silma järgmised tendentsid:

- 1) ülesannete püstitamisel keskendutakse absoluutarvudele ja mitte suhtarvudele, kuigi suhtarvud annaksid parema võrdlusmõõdi;
- 2) lühiajalised mõõdikud domineerivad pikaajaliste üle, mis ohustab visiooni realiseerimist;
- 3) finantsmõõdikud domineerivad põhitegevuse ja kliendile suunatud näitajate üle (avaliku sektori põhiülesanne on pakuda elanikele oma valdkonna ainuomast teenust, seega peab põhitähelepanu olema teenustandardil ehk sellel, millise kvaliteediga teenust me elanikele pakume);
- 4) säästlikkuse näitajad domineerivad tõhususe ja efektiivsuse näitajate üle, kuigi säästlik ei ole alati tõhus ja efektiivne;
- 5) koostatakse hulk mõõdikuid ja siis ka mõõdetakse ilma endale aru andmata, mida kogutud informatsiooniga peale hakatakse. Tegevuse hindamine ei tohi kujuneda asjaks iseneses, sellele tuleb kulutada aega ja raha nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik.

MIDA SIIS SISEMINISTEERIUMIGA KOOSTÖÖS MOODUSTATUD TÖÖGRUPP ON TEINUD JA EDASI TEEB?

Me kaardistame erinevate tasandite eesmärgi ja indikaatoreid ehk teisiti öeldes vaatame üle, täpsustame ja

Täna toimivas riigieelarve protsessis on sisuliselt võimalik mõõta ainult seda, kui palju millegi jaoks raha kulutati, mitte aga erinevate valitsusasutuste tegevuste tõhusust ja efektiivsust.

korrastame päästeala ülesanded Siseministeeriumi, Päästeameti, päästeteenistuse ja Häirekeskuse tasandil. Töö toimub juhtimiskonsultantide vedamisel ja selles osalevad inimesed Siseministeeriumist, Päästeametist ning päästeteenistusest ja Häirekeskusest. Selle tööga tahame valmis saada käesoleva aasta lõpuks. Erineva tasandi asutuste ülesannete täpne lahtikirjutamine aitab paremini mõista, millega erinevad riigiasutused tegelevad. Tahan siinjuures siiralt tänada Siseministeeriumi juhtimissüsteemi arendamise projektijuhti Piret Lillevälja sisuka koostöö eest.

KAS MIDAGI MUUTUB?

Järgmisel aastal on plaanis siduda tegevuspõhine eelarvestamine eesmärkide ja indikaatoritega. See võimaldab meil paremini planeerida eelarvet erinevate eesmärkide täitmiseks ja ka jagada optimaalsemalt eelarvet päästeasutuste vahel. Oskame täpsemalt vastata küsimustele, kuidas muutub päästeteenus – näiteks tuleohutusnõuetele vastavate objektide arv, komando kohalejõudmise aeg abivajajani, tuleohutusosalast nõustamist saavate inimeste hulk või hädaabikutse menetlemise aeg – elanike jaoks, kui eelarvelised vahendid suurenevad või vähenevad.

UUS HOONE

lisakus avati politsei ja päästeteenistuse uus ühishoone

Nurgakivi panekust hoone avamiseni kulus kaheksa kuud.

Eve Ojala

Ida-Eesti Päästkeskuse avalike suhete büroo juhataja

14. novembril avati Ida-Virumaal lisaku alevikus Viikuri tn 1 uus politsei ja päästeteenistuse ühishoone. Majas on kaasaja nõuetele vastavad tööruumid politsei- ja päästetehnikale, päästetehnika garaaž, metsakustutustehnika varjualune ning kaks kinnipidamiskambrit. Veel on hoones päästjate ja politseinike ühiskasutuses olev väike õppeklass, jõusaal ja saun.

„Uue päästekomando ja politsei-jaoskonna ühishoone ehitamisega on kohalikele elanikele loodud oluliselt paremad teenindustingimused suhtlemaks politsei ja päästeteenistusega,” ütles lisaku komando pealik Janno Vool.

Tänaseni puudus Ida-Virumaa lõunapoolsetel omavalitsustel nõuetele vastav päästekomando. lisaku politsei ja päästehoone rajas AS Linnaehitus. Ehitamine maksis ligi 25 miljonit krooni. Töödega alustati tänava jaanuaris ja nurgakivi asetati hoonele 18. märtsil. Ida-Eesti Päästkeskuse teeninduspiirkonnas asub politsei ja pääste ühishoone ka Lääne-Virumaal Tapal.

AJALOOLINE TAUST

lisaku komando sünniajaks loetakse aasta 1959 sügist, mil Jõhvi Vabatahtlik Tuletõrje Ühing (VTÜ) andis lisaku tuletõrjesalgale kapitaalremonti vajava tuletõrjeauto Ford V-8 (varem kuulus see Tallinna tuletõrjekoolile). Autojuhiks ja komandoülemaks sai Tiedrich Raidma. Kohaliku sovhoosi juhtkonna loal ja toetusel (anti tasuta ehitusmaterjali) ehitati Vaikla vana tee äärde ühiskondlikus korras tuletõrjedepoo.

lisaku VTK kuulus B-grupi. Teatavasti moodustasid A-grupi VTÜ-de keskuste komandod ja B-grupi rajoonide asutuste ning ettevõtete VTK-d. 1968. aastal sai lisaku VTK endale uued depooruumid, kus tegutseti nüüdseks peaaegu 37 aastat.

Raivo Aeg (vasakul) ja Kalev Tõmberg panevad hoonele nurgakivi.

Ühishoonega on elanikele loodud oluliselt paremad tingimused politsei ja päästeteenistusega suhtlemiseks.

Hoone avamistseremoonia. Mida riigi raha eest ehitati, käis kaemas ka rahandusminister Ivri Padar (beeži mantliga).

Peale Tiedrich Raidma on komandöölemaks olnud ka Samuel Bogdanov ja Allan Bogdanov. 1992. aastal eraldas lisaku Ühismajandi juhtkond komandole lisaruumid ning seejärel asetses lisakus kõrvuti juba kaks tuletõrjeboksi koos kahe autoga.

1997. aastal hakati taotlema lisakusse uue tuletõrjedepoo projekti, mis tehti ka valmis ning hoonele leiti koht lisaku alevikus Kaseväljal. Projekti eestvedajad olid lisaku vallaavalitsuse poolt abivallavanem

Hans Karp (praegune lisaku komando meeskonnavanem) ja lisaku VTK poolt Allan Bogdanov. Projekt jäi toorkord aga rahapuudusel seisma.

Uuestitõusis majaehitusküsimus üles aastal 2004, kuid et siis taheti rajada politsei ja pääste ühishoone, ei sobinud selleks enam eelnevalt valitud koht. Praegune asukoht leiti hoonele sama aasta sügisel. Endise Voore maaüksuse detailplaneering kinnitati lisaku vallavolikogu otsusega tunamullu aprillis. Planeeringus

määrati maale riigikaitsele sihtotsuste ja uued krundipiirid ning vald andis krundi üle siseministeeriumile. Ehitushankel esitas parima pakumise AS Linnaehitus, kellega sõlmiti ehitusleping mullu 1. novembril.

Koos kaasaja nõuetele vastava hoone ja sisustusega täienes lisaku komando tehnikapark tänava sügisel uue MAN põhiautoga.

Allikas: lisaku Vabatahtlik Tuletõrjeselts.

Fotod: Eve Ojala

OPERATIIVSÜNDMUS

Suurtulekahjud läksid riigile maksma üle 12 miljoni krooni

Tänavusel kuival kevadel puhkesid Eestimaa metsades ja maastikul taas suuremad tulekahjud.

Eve Ojala

Ida-Eesti Päästkeskuse avalike suhete büroo juhataja

Kõigepealt möllas punane kukk Vihterpalus ning juuni algusest kuni jaanipäevani lõomasid ulatuslikud metsa- ja maastikutulekahjud ka Ida-Virumaal Puhatu turbarabas ja Narva karjääris. Harju- ja Läänemaal haaras tuli 850 ning Virumaal ligi 900 hektarit maastikku.

Mõõtmatu suitsev turbaväli, tossavad aunad, ümberringi kohati hingemattev paks suits, kuumus, kärsahais ning kaldaäärset rohtu ja puid limpsavad leegid E Tugev turbatolmusegune tuul, mis tungib silma, ninna, hamba alla, turbapadja all oma tundi ootavad lõhkemata mürsud, ringi liikuvad maasturid inimestega, tuletõrjevoolikute pikad ketid, nii ööd kui ka päevad läbi mürisevad veepumbad, õhust seiravad ja veelaadungeid viskavad lennumasinad, meelegeitlik võidujooks ja heitlus tulega ning kohati valitsev lootusetuse tunne ... Sellises olukorras nägid tänavu tulepesade ohjeldamisega palehigis vaeva inimesed suure algustähega – need, kes ise looduses viibides kindlasti kunagi hõõguvat suitsukoni maha ei viska.

Päästjatele jääb tänavune juuniku meelde kui äärmiselt raske periood, sest lisaks kahel suuremal tulekahjul korraga tehtavatele kustutustöödele tuli igapäevaselt tagada ka tavapärase operatiivne valmisolek. Näiteks Virumaa kahes maakonnas tuli ööpäev läbi teenindada keskmiselt 30 väljakutset, millest umbes poole moodustasid

väiksemad metsa- ja maastikupõlengud.

SADAKOND INIMEST VÕITLUSES TULEGA

Ida-Eesti Päästkeskuse päästetöödeteenistuse juhi asetäitja Heigo Olu hinnangul oli suurtulekahjudel peamine probleem inimtööjõu puudus, mida suuresti leevendas vabatahtlike abi. „Suur tänu kõigile, kes meile kustutustöödel tõeliselt suureks abiks olid!” ütles Olu ja lisas, et inimesi tuli appi kõikidest päästkeskustest, lisaks vabatahtlikud abikomandodest, kaitsejõududest, kaitseleiidust, piirivalvest, Riigimetsa Majandamise Keskusest, reservpäästerühmast, AS-st Tootsi Turvas ning eraisikutest vabatahtlikud. Näiteks Puhatu määratus turbakõrbes võitles tulega iga päev keskmiselt sadakond inimest. Oma panuse vaatlus- ja kustutustöödele õhust andsid kaitsejõudude ja piirivalve lennusalga helikopterid ning kaks kaitseväge ja üks kaitseleidu lennukorpuse AN-2 tüüpi lennukit.

Pea kolm nädalat järjepanu staabitöö on olnud kaitseleidlane Sille Laks märkis, et Puhatusse appi minnes tunnetati oma missiooni. Kui kodukant põleb, on selge, et tuleb tema päästmiseks midagi ette võtta. „Töö oli omajagu kurnav, kuid samas suurt rahulolu pakkuv, sest seda tehti „isamaa heaolu nimel”,” rääkis Laks, kelle sõnul mainisid paljud kustutustöödel osalenud ka head vaheldust rutiinsele igapäevasele (kontori)tööle.

Tulekahjust Puhatu turbaraba endistel tootmisväljadel teatati häirekeskusele 3. juuni varahommikul kella viie paiku. Kustutustööde organiseerimist raskendas halb ligipää-

setavus sündmuskohale. Suure tuule tõttu haaras põlenguala lõunaks juba umbes kümne hektari suuruse ala turbapinnast ning sellele kasvunud metsanoorendiku.

Pealelõunaks suudeti tosina päästeauto abil põlenguala piirata ning tule levik kontrolli alla saada. Väiksematest tulekolletest ja pinna-tulest oli haaratud 15 hektari suurune metsanoorendikuga kaetud endine turbatootmisala. Tuule tõttu püsis oht tule levikuks sädemete kaudu kasutusel olevatele turbatootmisväljadele.

Kustutustöödega oli sündmuskohal seotud üle 50 inimese, tööde juhtimiseks moodustati staap. Maha veeti umbes poolteist kilomeetrit voolikuliine, töötas viis pumpa.

ESSEISVA SUURE VÄIKE ALGUS

Aga nagu peagi selgus, oli see kõik vaid esseisva suure töö väike algus. Juba järgmise päeva õhtupoolikul kella 17 paiku said päästjad teate, et Vaivara vallas Narva karjääris oli tuli haaranud paarsada hektarit raskesti ligipääsetavat metsarägastikku ning põlenguala suurenes kiiresti lõuna suunas. Siis kaasati juba õhust vaatlusele ja kustutustöödele ka helikoptereid ja lennukeid. Päästeautosid koondati sündmuskohale 18, tööle rakendati neli pumpa ning kustutustöödega tegeles üle 60 inimese. Põlengualal liikumiseks kasutati kõrge maastikuläbivusega väikesõidukeid ja roomiktransportööre. Lähituleviku kaevanduse alla jääval maa-alal õnneks hooneid ning väärtuslikku metsa ei olnud.

Seoses suure tuleohuga metsades palus päästeteenistus olla inimestel looduses äärmiselt tähe-

lepanelik ning järgida tuleohutuse nõudeid. Osa kohalikke omavalitsusi kehtestas metsamineku keelu.

Vaevalt aga jõuti kustutustööd Puhatu turbarabas esimesel tulekahjukohal lõpetada, kui 9. juuni pealelõunal tuli teade uue põlengu puhkemise kohta piirkonnas – sedakorda juba turbatootmisväljal. Kiiresti aukartustäratavad mõõtmed omandanud tulekahju sai alguse turbaaunas tekkinud väikesest tulekoldest, mis kuivuse ning tugeva tuule tõttu mõne tunniga sadadele hektaritele levis.

Tulekahju haaras kokku 490 hektarit turbaraba tootmisvälja (sh 14 turbaauna) ja seda piiranud taimestikuga kaetud ala. Üle nelja meetri kõrguste turbaaunade – pikkusega 300–500 ja laiusega 25–30 meetrit

1 2

3 4

– kustutamiseks kulus igaühe tarvis keskmiselt kaks päeva. Tulekollektiini jõudmiseks tuli need lahti võtta ning põhjalikult veega läbi loputada. Samal ajal kui põlengualale koondati metsakustutustehnikat, hoiatati ka paarikümne kilomeetri kaugusel asuvate Kuningaküla ja Permisküla elanikke tulekahjukohalt leviva suitsu eest.

Suurtulekahjudele pandi lõplikult piir vahetult enne jaanipäeva. Loode-tavasti mitte ainult selleks korraks. Tavaliselt on maastikutulekahjude tekkepõhjus inimeste hooletus. Kuival ajal pole selleks ju palju vaja, piisab vaid lõkkest lenduvast sädemest või maha visatud suitsukonist.

Suur tänu kõikidele kustutustöödel osalenud inimestele ja organisatsioonidele!

KESKKONNAKAITSEINSPEKTSIOONI KOMMENTAAR: Metsad süttivad enamasti inimese hooletusest

Kui mõned põlengud välja arvata, süttivad metsad Eestis inimese otsese või kaudse tegevuse tulemusena. Enamasti saab tuli alguse inimese mõtlematust tegevusest – looduses tulega hooletust ümberkäimisest.

Keskonnainspeksioon suurte metsatulekahjude lokaliseerimisel ja kustutamisel otseselt ei osale. Inspeksiooni töö algab kustutusjärgselt, kui tuleb hinnata põlengu läbi keskkonnale tekkinud kahju suurust. See määratakse tänaseni valdavalt kahjustunud või hävinud puude arvu järgi. Kahju suuruse hindamise teeb keerukaks asjaolu, et põlengu läbi tekkinud puu kahjustuse aste ei avaldu alati kohe, vaid selleks võib kuluda kuni kolm aastat. Paraku ei saa kahju suuruse määramisega nii kaua oodata ja seetõttu hinnatakse

kahju põlengu järgselt metsakaitsete ekspertiiside kaasabil.

Metsatulekahju kahjulikkus keskkonna seisukohalt ei seisne ainult puude kahjustumises või hävimises, see võib olla mõnikord isegi teisejärgulise tähtsusega, sest:

- suureks paisunult võivad metsatulekahjud ohustada asulaid, tööstusettevõtteid, elamuid, põlde või põhjustada liiklushäireid;
- suitsu ja vingi läbi saastub õhk, põlemisjääkidest vesi;
- orgaanilise aine hävimise tõttu väheneb mullaviljakus ning selle taastamiseks kulub aastakümneid. Kuivadel aladel võivad tekkida liivikud, liigniisked alad aga võivad soostuda;
- kahjustub või hävib taimestik, mikrofloora, oma elupaiga peavad jätma või hukuvad metsloomad.

FOTOD: ••1•• Vaivara vallas Narva karjääris haaras tuli 390 hektarit lähitulevikus põlevkivikaevanduse alla jäävat taimestikuga kaetud maa-ala. Foto: Liina Järvi.

••2•• Puhatu turbarabas levis tulekahju tootmisväljal ja seda piiranud taimestikuga kaetud alal 490 hektari ulatuses, haarates ka 14 suurt turbaauna. Foto: Eve Ojala.

••3•• Kustutustöödele tulid appi ka õhujõud. Foto: Eve Ojala.

••4•• Puhatu turbarabas käisid kustutustöödel abiks ka kontoritöötajad. Fotole on jäänud personali- ja asjaajamisbüroo vanemspetsialist Anu Paumer. Foto: Liina Järvi.

Põlenguala suurus

1745 hektarit

Lääne- ja Harjumaa Vihterpalu 850 hektarit

Vaivara vald Narva karjäär 390 hektarit

Puhatu turbaraba I (Toila vald) 15 hektarit

Puhatu turbaraba II (Illuka vald) 490 hektarit

Tulekahjude maksumus

12 427 721 krooni

Lääne- ja Harjumaa Vihterpalu 2 092 787 krooni

Ida-Virumaa Vaivara vald Narva karjäär 2 490 010 krooni

Ida-Virumaa Puhatu turbaraba 7 844 924 krooni

Keskkonnavalaste õnnetuste

likvideerimiseks soetab

Päästeamet 188 miljoni

krooni eest tehnikat

Päästeameti päästetööde osakonna juhataja Kuno Tammearu sõnul ostetakse järgmisel aastal juurde viis uut pumbasüsteemi koos voolikukonteineritega. Nende maksumus on ligikaudu 40 miljonit krooni.

Lisaks ostetakse metsakustutusmooduleid kaheksa miljoni krooni eest ning ka kogu logistilist võimekust tugedatakse erinevate vahenditega, näiteks konteinerautodega, mis on vajalikud varustuse kohale vedamiseks, sest enamik metsakustutusvarustust asubki just konteinerites ja moodulites.

Kaitsejõududelt on Päästeamet saanud ümberehitamiseks ka amfiibkonteinermasinad. Need tagavad selle, et varustuse saab viia metsas väga raskesti ligipääsetavatesse kohtadesse. Metsa ei kustutata tuletõrjeautodega, vaid pannakse pumbad maha ja veetakse voolikusüsteemid laiali. Suurem hulk tehnika soetamiseks minevast rahast tuleb Euroopa Regionaalarengu Fondist, kus riigi omapoolne finantseering on 15%.

Reimo Raja

Häire 112 peatoimetaja

DEMINEERIMINE

Täielik õnnestumine või totaalne läbikukkumine?

Septembris käisid Päästeameti demineerijad Gruusias humanitaardemineerimissioonil. Margus Kurvits annab ülevaate.

Margus Kurvits

Meeskonna juht

Kindlasti imestavad paljud, mida artikli pealkiri küll tähendada võiks. Selgitan siis, et niisugune lause on rahvusvaheliselt levinud EOD spetsialistide, pommitehnikute-demineerijate hulgas. Tähendab see aga seda, et me ei saa enesele lubada vahepealset noateral kõikumist. Ülesanne kas täidetakse edukalt ilma ohvriteta või siis... Gruusias abi osutanud EDRT (Eesti päästemeeskond) EST-EOD meeskond on siiski tervelt ja õnnelikult Eestis tagasi.

Nüüd püüamegi läbi pildimaterjali ja lühikeste seletuste anda lühikese ülevaate seal toimunud.

Gruusia ja Eesti koostöö esimeseks eduks oli kiire reageerimine abipalvele. Koheselt pärast Gruusia Vabariigi abipalvet läbi Eesti välisministeeriumi alustas Päästeameti ettevalmistusi meeskonna lähendamiseks kriisipiirkonda.

Meeskond lahkus Eestist sep-

tembri kuuendal kuupäeval. Kolme nädala jooksul oli tööülesandeks Gruusia abistamine tsiviilobjektide puhastamisel sinna sattunud lõhkekehadedest.

LENNUKIPOMMID SÜGAVAL PINNASES

Kohe sai selgeks, et tegu pole tuttava olukorraga Eestist, kus lõhkemata lahingumoon mürskude, miinide ja granaatide näol kas lausa maapinnal või siis mõnekümne sentimeetri sügavusel asuvad. Lõhkekehadeks osutusid lennukipommid, mis asetsesid sügaval maapinnas. Nii mõnelgi korral satuti olukorda, kus lennukipommi sisenemise avulatus ligi kuue meetri sügavuseni. Selle lõpus oli pinnas juba varisenud ja seega pomm veelgi sügavamal. Pommide maapinda sisenemise avade läbimõõt aga küündis ligi 70 sentimeetrini, mis on ligilähedane pooleteistonnise lennukipommi läbimõõdule.

Õnneks jäi enamik pomme siiski oma kaliibriga tunduvalt alla poole-

teise tonni, mis aga ei tähenda, et nad demineerijale-pommitehnikule vähem ohtlikud oleks. Kokku kontrolliti 66 lennukipommi kukkumise kohta ja teostati 21 lõhkamist, mille käigus kasutati ära ligi kaks tonni lõhkeainet.

TOETUS DEMINEERIMISSÜSTEEMI LOOMISEKS

Siiski pole Eesti toetus Gruusiale sugugi läbi ja seda jätkab ka Päästeamet. Nimelt ollakse NATO liikmena jätkuvalt aktiivselt tegev Gruusia demineerimissüsteemi ülesehitamisel. Lisaks peaks ajakirja ilmumise ajaks olema Eestit küllastanud ka Gruusia demineerijate delegatsioon, et saada ülevaadet demineerimissüsteemistruktuurist Päästeametis ja kaitseväes, aga ka varustuse komplekteerimisest ning arengukavadest.

Meeskond tugines oma tegevusel eelkõige nendele kogemustele, mida aastate jooksul on Eestis teostatud demineerimistöodega saadud. Meeskond, koosseisus Rai-

do Taalmann, Ain Pettai, Sergei Rozkov ja Vahur Allas, tänab kõiki, kes antud missiooni õnnestumisele igati kaasa aitasid nii varustuse komplekteerimisel kui ka muu logistilise toetuse organiseerimisel ja nõustamisel.

Gruusias demineerimissioonil osalenud tunnustati missiooni-medaliga

.. Esimese nädala jooksul puhastasid Eesti demineerijad Gruusias lõhkekehadedest Marneuli lennuvälja ja selle ümbruses asuvad Tsereteli, Ahali Dioknisi ja Vasiani küla. Kokku hävitati 11 lõhkemata lennukipommi.

.. 10. oktoobril Eesti välisministeeriumis toimunud vastuvõtul tunnustati Gruusias humanitaardemineerimissioonil osalenud Eesti demineerijaid ka missioonimedalitega.

Reimo Raja
Häire 112 peatoimetaja

Auk peale lõhkamist

Oluline on olla ohualast väljas

Lennukipommi poolemeetiline sisenemisava maapinda

Sõnadata...

Plahvatusjärgne tegevus - identifitseerimine

Tuvastatud sütik

VÄLISMISSIOON

Missioon Moldovasse

Korralist puhkust keset vihmast Eesti suve katkestasid hädaabisõnumid Lääne-Ukrainast ja Moldovast – teatavasti kannatasid need regioonid kümnendite karmima üleujutuse tõttu.

Jevgeni Jutkevits

Päästemeti välissuhete büroo juhataja,
EL ekspert

Nii läksin ma augusti alguses Moldova pealinna Chişinăuusse Euroopa Liidu Elanikkonnakaitsemehhanismi hindamis- ja koordineerimismeeskonna liikmena.

Meie kuueliikmelise meeskonna (kuhu peale minu kuulusid eksperdid Prantsusmaalt, Suurbritanniast, Soomest, Saksamaalt ja Euroopa Komisjonist) esmaülesandeks oli aidata Moldova võimudel hinnata reaalseid abivajadusi ning edastada see info läbi EL Monitooringu- ja Informatsioonikeskuse (MIC) Brüsselis kõigile EL liikmesriikidele, et nad saaksid pakkuda õiget ja tõesti vajalikku abi. Moldova valitsusasutused ja kohalik Elanikkonnakaitse ja hädaolukordade teenistus (EHT; Päästemeti analoog) olid taolise abi eest väga tänulikud, kuna tegemist oli tõesti ühe viimaste kümnendite suurima looduskatastroofiga Moldovas. Seetõttu puudus riigil iga-sugune – iseäranis läbi EL struktuuride – abipalumise kogemus.

Kuna olin meeskonnas ainus vene keele oskaja, siis jäid minu ülesandeks väljasõidud kannatada saanud regioonidesse, kus ainult inglise keelega oleks olnud problemaatiline saada õiget ja täielikku infot. Nii jagunesid minu üheksa missioonipäeva Moldovas väga lihtsal ja loogilisel viisil: esimene päev – olukorra tutvustus ja missiooni planeerimine koos kolleegidega ja

siis vaheldumisi neli väljasõitu ning neli raportikirjutamispäeva. Loomulikult olid vahepeal veel nõupidamised Moldova valitsuse ametnikega pealinnas, videokonverentsid Euroopa Komisjoniga Brüsselis, kohutumised tublide Eesti kolleegidega – Eesti Päästemeeskonna liikmete Gert Tederi ja Juri Zabellevitšiga, kes võtsid vastu ja andsid üle Eesti humanitaarabi Moldovale – ning neile suureks abiks olnud Eesti aukonsuliga Moldovas, Igor Goncearoviga. Igatahes tegemist jätkus iga päeva kõigiks 24 tunniks ja väikeses (2/3 Eesti pindalast) Moldovas läbisõidetud vahemaa lähenes 2000 kilomeetrile ...

ÜLE 250 HÄVINENUD MAJA

Esimeseks sihtkohaks olid Moldova loodepoolseimad külad Briceni rajoonis: Lipcani, Drepkauţi ja Criva (nr 1 kaardil). Need asuvad Pruti jõe basseinis. Siin oleks isegi vale öelda jõekaldal, kuna enamik purustusi, mida nägin, asusid jõesängist pooleteise kuni paar kilomeetri kaugusel. Lamedad luhad jõe ja külade vahel ning laiail voolava vee suur kiirus andsid inimestele aega ainult nii palju, et lahkuda oma majadest ning minna külade kõrgematesse kohtadesse. Savi, sõnniku ja õle segu, millest traditsiooniliselt ehitati enamik maju selles piirkonnas, lihtsalt ei pidanud veele vastu. Üle 250 maja oli täielikult või osaliselt varisenud, solk pääses kaevudesse ja paljudes kohtades ei olnud elektrit.

Vähem kui tund aega sõitu eelmisest kohast ja juba teine jõgi – Nistru (Dnestr). Vastaskaldal Ukraina. Ognîa rajooni küldes (nr 2) ei ole

Kokkuvarisenud maja Drepkauţi külas.

Mõned pääsesid veest ainult katustel.

nii palju maju varisenud, kuna see kallas on järsem ja kõrgem. Siiski jäid sadades majapidamistes vee alla põllulapid, peenrad, aiad ja keldrid. See tähendab, et inimesed jäid mitte ainult oma varudest, vaid ka selle aasta saagist ilma. Aga järgmise saagini tuleb ära elada veel täpselt aasta.

PUHKUSEPIIRKONNA KANNATUSED

Kõigest 30 kilomeetrit pealinnast, Nistru kaldal asub Vadul lui Voda (nr 3), tuntud pealinlaste puhkusepiirkond, kus 86 puhkusekeskusest ja baasist jäi vee alla 77. Loomulikult

on tõsiselt kannatanud kogu selle kohaliku „riviera” infrastruktuur: lõbustuspargid, staadionid, mänguväljakud ja kempingud ning rannäärusel promenaadil asunud kohvikud, veinikeldrid ja poed. Ühe sellise kohviku omanik rääkis, et pääses veest oma ehitise katusel ja õnneks peatus veetõus vaid mõne sentimeetri võrra tema varjupaiga põrandast madalamal. Nii selles asulas kui ka naaberkülas Balabaneţis uputas vesi kümned, kui mitte sadad keldrid. Mitmest Euroopa riigist abiks saadud ujuvad pumbad töötasid keldrites hommikust õhtuni,

Fotod: Jevgeni Jutkevits

Maksimaalsed veetased Balabanesti külas näitab Päästeameti välissuhete büroo juhataja Jevgeni Jutkevits.

Purcari külas jäi vee alla 37 maja

kuigi kasutegur oli suhteliselt väike: üldise kõrge veetaseme tõttu täitusid tühjakpumbatud keldrid väga kiiresti uuesti veega.

Neil päevil Moldovas ringi sõites mõtlesin kogu aeg, kui ebaõiglane on see õnnetus. Veidi kõrgemal elavad inimesed pääsesid vaid kerge ehmatusega, samas kui nende jõe lähedal elanud naabritelt võttis vesi vahest kogu nende niigi napi varanduse. Eriti suur kontrast oli Purcari külas (nr 4), kus paradiisina paistev üks Moldova vanimaid ja tuntumaid veinitehaseid koos seda ümbrit-

sevate istandustega asub kõigest 700 meetrit kaugusel vee alla jäänud külaosast. Vaadates kurbusega künkal asuva veinitehase õuest vee alt paistvatele majakatustele ütles mulle endine tehasedirektor: „Tavaliselt on mul väga raske näidata külalistele Nistru jõge – selline kitsake rohekas niidike horisondil...”

BALTI ABI – PLASTIKKILE JA KUMMIPAADID

Tõsiseim päästeoperatsioon käis neil päevil Purcarist 12 kilomeetrit lõuna pool. Päästjad ja ajateenijad ehitasid liivakottidest tammi, kuna

vesi ohustas Crocmazi küla (nr 5). Sinna saadeti viivitamatult ka Balti riikidest saabunud abi: Eesti plastikile tammide tugevdamiseks ja Leedu kummipaadid. Meeldiv oli vaadata, et see abi ei ole saadetud niisama, vaid töötab ja aitab inimestel taltsutada mässavat loodust.

Missiooni eelviimasel päeval käisin veelkord Crocmazis. Tagasi tulime koos Moldova EHT direktori Mihail Harabagiuga. Ta rääkis mulle, et see katastroof oli kogu riigi elanikkonnakaitsesüsteemile tõeline väljakutse ja enamasti said nad siiski hakkama. Õnneks ei võtnud

seekordne stiihia Moldovas ühtki inimelu. Direktoril oli hea meel, et ka Crocmazi piirkonnas hakkas veetase aegamisi langema. EL meeskonna nimel kutsusin teda sõbralikule hüvastijätu-õhtusöögile.

Õhtusöögile jõudis direktor suure hiline misega, tõstis klaasi veini, tänas meid tehtud töö eest ja siis vabandas, et olla sunnitud lahkuma. Pruti jõe veed, mis vahepeal justkui peitusid kusagil harujõgedesse ja koobastesse, ilmusid nüüd välja Cantemiri ja Cahuli piirkonnas (nr 6), uputasid põlde ja ohustasid maju...

TEHNIKA

Ohud päästetöödel hübriid

Alltoodud näited põhinevad mudeli Toyota Prius tehnilistel iseärasustel, mis on praegu levinuim hübriidauto meie tänavatel. Foto: www.toyota.ee

Toomas Rosin

Lõuna-Eesti Päästkeskuse
koolitusbüroo vanemspetsialist

KÕRGEPINGE

Üldiselt on avariijärgsed protseduurid kombineeritud jõuallikaga auto puhul samad nagu teistelgi sõidukitel, välja arvatud elektrilise kõrgepingesüsteemi osas. Tegutsedes hübriidautoga juhtunud liiklusõnnetusel peab päästja esmajärgus silmas pidama, et vool säilib auto elektrilises kõrgepingesüsteemis isegi viie minuti jooksul pärast akupaketi väljalülitamist. Kunagi ei tohi puudutada, löigata ega avada ühtegi kõrgepingejuhet ega kõrgepingekomponenti, mille tunneb ära oranži värvuse järgi. Voolujuhtmed on metallšassiist isoleeritud, tänu millele puudub elektrilöögi oht auto metallosade puudutamisel. Akupaketi re-

leed elektrivoolu peatamiseks avanevad eesmise SRS-turvapatjade aktiveerimiseks piisava tugevusega kokkupõrkel automaatselt.

HOIATUS!

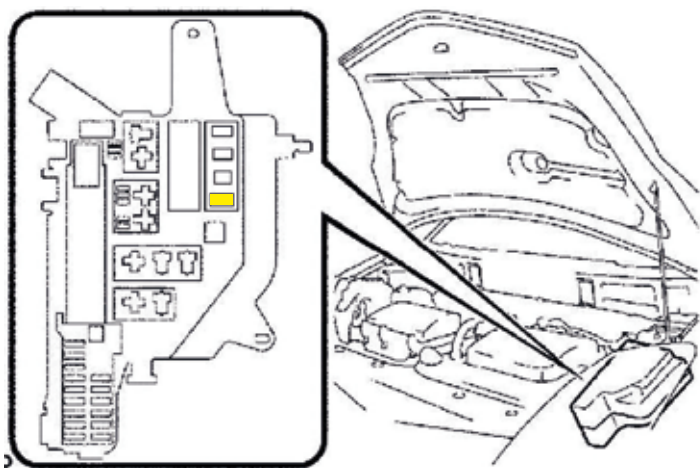
Ära kunagi arva, et sõiduki mootor ei tööta, kuna see on vaikne. Töös olevat elektrimootorit pole lihtsalt kuulda. Ka bensiinimootoril puudub tüüpilisele autole omane tühikäik ning see käivitub ja peatub automaatselt. Seepärast tuleb enne päästetööde alustamist takistada auto iseeneslik liikumahakkamine. See tähendab, et tuleb tõkestada rattad ja vajutades lüliti P aktiveerida parkimispidur. Sõiduki väljalülitamiseks vajuta POWER-nuppu. Vaadates näidikupaneelilt märgutuld READY saab kontrollida, kas sõiduk töötab või on välja lülitatud. Kui nupule POWER pole võimalik juurde pääseda, siis ühenda lahti 12-voldi-

Toyota Priuse näidikupaneel ja LCD-näidik

autode liiklusõnnetustel

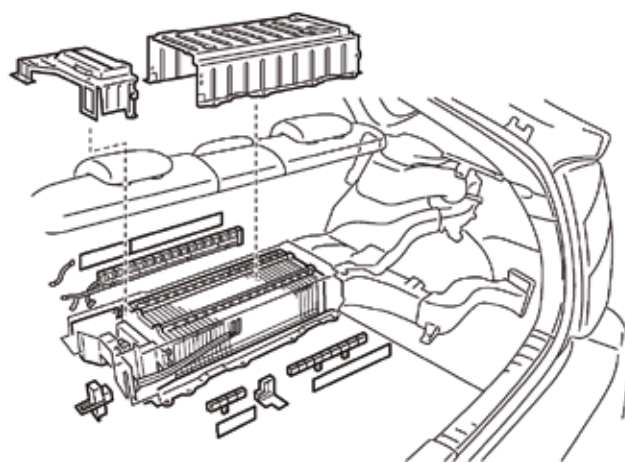
HEV kaitse (20 A: Kollane)

ne lisaaku (paikneb pagasiruumis) ja eemalda HEV kaitse (20A: Kollane) mootoriruumist nagu on näidatud joonisel.

AKUMULAATOR

Akumoodulis kasutatakse kaaliumhüdrosiidi ja naatriumhüdrosiidi (NiMH ehk nickel-metal hydride battery – toim), mis on akumooduli elektrolüüdi peamised koostisained. Lekkekindlad moodulid asuvad tagastme taga metallkorpuses, millesse on juurdepääs ainult väikese ülal

Ära kunagi arva, et sõiduki mootor ei tööta, kuna see on vaikne.

HV akupaketi metallkorpuse ja NiMH akumoodul

paikneva ava kaudu. Korpust ei tohi mingil juhul, isegi tulekahju korral, kunagi lõhkuda ega eemaldada. Selle tulemuseks võivad olla tõsised põletused, šokk või elektrilöökk. Lisaakuna kasutatakse tavalist pliiaakut.

LEKKED

Kombineeritud jõuallikaga autod sisaldavad samu üldlevinud autoveidelikke, mida kasutatakse ka ainult vedelkütusel töötavates sõidukites. Erandiks on ainult HV akupaketis kasutatav NiMH elektrolüüt.

See on sööbiv leelis (pH 13,5), mis kahjustab inimese kudesid. Elektrolüüt aga imendub akuplaadidesse ja ei leki tavaliselt välja isegi akumooduli mõranemise korral. Harvaks erandiks võib olla katastroofiline kokkupõrge, mis lõhub nii metallist akupaketi korpuse kui ka plastikust akumooduli. Sarnaselt sooda kasutamisele pliiaaku elektrolüüdi lekke neutraliseerimiseks, kasutatakse NiMH aku elektrolüüdi lekke neutraliseerimiseks lahjendatud boorhapelust või äädikat.

TEHNIKA

Uued tuletõrjetechnoloogiad

Dima Peterson käis suvel kahel tuletõrjemessil – Malaisias Kuala Lumpuris ja Moskvas – ning annab edasi, mida põnevat seal nägi.

Nii Kuala Lumpuri kui ka Moskva tuletõrjetechnika messil üllatas, kui palju uusi tehnoloogiaid seal esitleti. Moskva näitus on võrreldes paari aasta taguse väljapanekuga teinud tiigrihüppe. Eriti palju oli uute lahendustega seadmeid, mis on mõeldud tulekustutusainete toimetamiseks tulekahjutsooni: joatorusid, lafettjoatorusid, vahuseadmeid ja sprinklereid ning ka tulekustutusaineid. Malaisia näitusel olid esindatud sellised kiiresti arenevad riigid nagu Hiina, Taiwan ja Lõuna-Korea, aga ka tuletõrjearustuse tootjad USA-

st, Austraaliast ja Uus-Meremaalt. Silma torkas, et pakutakse väga palju paikseid tulekustutusüsteeme, mis kasutavad tulekustutusainena Halon 1301 alternatiive (Halon – haloideeritud süsivesinikud – gaaskustutusaine, mis kustutab tulekahju põlemisreaktsiooni keemilise pidurdamise teel). Mõnda huvitavamast tehnilist lahendust kirjeldan lähemalt.

KUALA LUMPUR

•• Pilt 1 •• Lõuna-Koreas toodetud leegianduriga joatoru on suureks

abiks tulekahju otsimisel paksus suitsus ja kõvas kuumuses. Tugeva ehitusega andur reageerib leegile 25 meetri kauguselt ning annab helisignaali tugevusega 100 detsibelli. Anduri reageerimisaeg on 0,1 sekundit. Joa pikkus 35 meetrit vooluhulga 400 liitrit minutis puhul ning 40 meetrit vooluhulga 660 liitrit minutis puhul. Kui tulekolde asukoht on täpselt teada, saab veejoa suunata täpselt leekidele, vältides suitsu kustutamist. Siis veel lafettalus – joatoru on võimalik paigaldada alusele selliselt, et tavaline joatoru toimiks lafettjoatoruna. Hea võimalus soodsalt lafettjoatoru soetamiseks.

•• Pilt 2 •• Tootja Taiwanist on välja arendanud tuletõrjekaitseriite

kattematerjali Kanox, mis jätab pikalt seljataha sellised tunnustatud väliskihi materjalid nagu Nomex ja PBI. Kanox on preeksüdeeritud kiud, mis ei põle, ei sula, ei pehmenne ja ei tilgu. Taivanlaste toodetud materjal on teistest parem selliste näitajate nagu L.O.I. ehk hapniku piiramise indeksi ning termokaitse ja materjali läbipõlemise temperatuuri poolest (Kanox – 650 kraadi, PBI – 595 kraadi, Nomex – 420 kraadi). Kanoxi tootjad läksid tehnoloogiliselt veel kaugemale ning paigutasid termokaitsekihi väliskihi sisse, saades ülilgerge materjali Kanox-Gornox, kaaluga 110 grammi ruutmeetri kohta. Riidematerjali kerguse olulisus tuleb välja siis, kui tuletõrjuja on tulekahjul töötades juba väga kurnatud. Tulekus-

maailmas

6

4

5

tutusriided vastavad EN 469:2006 standardile, mis lubab riideid müüa ja kasutada ka Euroopa maades. Taivanlased toodavad oma tehases nii valmis kaitseriietust kui ka kangast. Kuna riietusel on olemas niiskuskaitsebarjäär, siis ei pea riideid niiskuskaitsevahenditega immutama nagu meie seda siin teeme.

•• Pilt 3 •• Kõrged tuletõrjetehnoloogiad on ka kodudesse jõudnud. USA-s valmistatud kodudesse mõeldud tulekustutusüsteem. Lihtsalt liigutatav ja kergesti käsitsetav käru, millele on paigaldatud mootorpump võimsusega kuus, üheksa või 13 hobujõudu; kerge imivoolik imisõelaga; 30 meetrit ühe- või pooleteistollist voolikut; kombineeritud joatoru vooluhulga-

ga 45 kuni 230 liitrit minutis; vahupüstol vooluhulgaga 60 või 120 liitrit minutis, mis imeb A klassi vahuainet väikesest kanistrist kontsentratsioonil pool, üks või kolm protsenti. Mootorpump annab välja survet kuni 10 bari. Hea ja lihtsalt kasutatav kustutusvahend maapiirkonnas asuvate majade puhul, mis asuvad tuletõrjekomandost eemal.

MOSKVA

•• Pilt 4 •• Lafettjoatoru STRAŽ. Moskva näitusel oli üldse välja pandud palju automatiseeritud tuletõrjetehnikat. Lafettjoatoru on varustatud leegjanduriga, mis lubab joatorul ise tulekahju avastada. Signaal tulekahjuteatega läheb veemagistraalil asuvale klapile,

süsteem käivitub ja lafettjoatoru ajab ennast ise õigesse positsiooni ning kustutab tulekahju vee või vahuga ära.

•• Pilt 5 •• Vahumikser magistraalvoolikuliinile. Selle vahumikseriga on võimalik vee ja vahuaine seguga varustada neli Purga vahugeneraatorit. Hea, mobiilne ja lihtne vahusüsteem sellisel juhul, kui tuletõrjeautol puudub vahusüsteem või see on väiksema tootlikkusega.

•• Pilt 6 •• Esiplaanil Moskva tuletõrjegarnisoni auto, mis kustutab tuld vedeldatud lämmastikuga. Vedeldatud lämmastikku kasutatakse tulekahju kustutamiseks raskesti ligipääsetavates kohtades, näiteks kaablitunnelid, ka naatriu-

mi, kaaliumi, berülliumi, kaltsiumi ning mõningate tehnoloogiliste seadmete tulekahjusid. Lämmastik kustutab tulekahju tulekoldes hapnikukontsentratsiooni alandamise teel. Tagaplaanil samuti Moskva tuletõrjegarnisoni tuletõrjeauto, millel paikneb aurukustutusüsteem. Seda autot kasutatakse tulekahju kustutamiseks kinnistes ruumides, kus on liiga suur kuumus või kuhu tuletõrjujatel on liiga ohtlik siseneda.

Dima Peterson

Pärnumaa päästeosakonna juhataja
Fotod: Dima Peterson

KRIISIREGULEERIMINE

Hiiliv mürk Kohtla-Järvel

Ida-Virumaal korraldati oktoobrikuus õppus suurõnnetuse ohuga ettevõttest tulenevast ohust. Selle planeerimisel arvestati Kohtla-Järve suurima kemikaaliohu – ammoniaagiga.

Urmas Tokman

Ida-Eesti Päästkeskuse kriisireguleerimisbüroo juhtivspetsialist

Ammoniaaki toodab ja transpordib raudteel AS Nitrofert, kes oli ka kohe nõus õppusel osalema. Maakonna kriisikomisjonis on õppuseid läbi viidud igal aastal ning nüüd otsustasime õppuse korraldada kohaliku omavalitsuse kriisikomisjonile ja -meeskonnale, et kontrollida nende valmisolekut elanikkonna teavitamisel ja kaitsel.

Õppuse stsenaariumi koostasime selliselt, et suuremasse ohtu satuks Kohtla-Järve linna Järve linnaosa ning hädaolukorras käivituks linna kriisikomisjon. Üldeesmärgiks oli harjutada suurõnnetuse ohuga ettevõtete, kohalike omavalitsuste ja kriisireguleerimisstruktuuride valmisolekut ja tegutsemist olukorras, kui on juhtunud avarii ohtlike kemikaale käitlevas ettevõttes.

Õppuse ettevalmistamisse kaasati Ida-Eesti Päästkeskuse, AS-i Nitrofert, Genovique Specialties AS-i, Ida Politseiprefektuuri, SA Ida-Viru Kiirabi, Kohtla-Järve linnavalitsuse, Eesti Keskkonnauuringute Keskuse ja Sisekaitseakadeemia Päästekolledži spetsialistid. Koostöö erinevate struktuuriüksuste vahel toimus tõrgeteta. Õppuse korraldajatele tagati juurdepääs AS-i Nitrofert hädaolukorra lahendamise plaanidele ning territooriumile. Nii said kõik asjaosalised ennast kurssi viia kõigi võimalike ohtudega ning ka ülevaate ohtudest, kuhu võivad sattuda kõik omavalitsused, mida läbib raudtee.

KRIISIKOMISJONILE ESMAKORDNE KOGEMUS

Kohtla-Järve linna kriisikomisjon asus koostama tegevuskava ning koguma andmeid, mis aitaksid kaasa elanikkonna teavitamisele ja õnnetusele reageerivate üksuste toe-

tuse korraldamisele. Koostöös meie kriisireguleerimisbüroo spetsialistidega koostati tegevuskava Järve linnaosa tabada võiva kemikaaliohu hädaolukorras. Ühtlasi oli see ka linna kriisikomisjonile esmakordne kogemus koostada kriisireguleerimisalast tegevuskava. Kahjuks on omavalitsused jäänud ootama hädaolukorra lahendamist puudutavate dokumentide koostamiseks vastavalt HOVS-i §24 ja §25-le siseministeriumi raha ja ajagraafikuid ning ei ole ise alustanud tegevustega, mis aitaksid kaasa hädaolukordade ennetamisele ja lahendamisele.

Seoses õppuse ettevalmistamise ja läbiviimisega õnnestus uuendada linna kriisikomisjoni koosseisu ning teadvustada selle liikmetele elanikkonna teavitamise ja õnnetusele reageerivate üksuste toetuse ja koostöö vajalikkust.

Probleemideta ei kulgenud ka päästkeskuse tegevuste planeerimine. Õppuse üks eesmärk on tegevuskavade [operatiivplaanide] toimimise kontrollimine ning õppuse ettevalmistamisel nendega arvestamine. Selgus, et osa tegevusi on küll päästejuhtidel peas, kuid kahjuks ühtseks dokumendiks vormistamata. Õppuse ettevalmistamine aitas ka reageerijatele teadvustada ammoniaagist tulenevate ohtude ulatust.

ÕPPUSE STSENAARIUM

AS-ist Nitrofert alustas liikumist 45 raudteetsisternist koosnev vedelammoniaagi ešelon. Kurvis kaldus viimane tsistern kummuli ning kukkus kraavi, mille tagajärjel tekkis tsisterni 15x5 sentimeetri suurune ava. Ilm oli kuiv, sooja kaks kraadi, tuul puhus loodest ligi kolm meetrit sekundis. Väljunud ammoniaagi tõttu hukkus kolm ning sai kannatada viis [kolm AS Nitrofert ja kaks AS Genovique Specialties] töötajat.

AS Nitrofert paikneb Kohtla-Järve linna Järve linnaosast umbes ühe kilomeetri kaugusel loodes ning sellest

Kaader sündmuskohalt. Foto: Erikeemialatus

Juhised erikeemialatusele. Foto: Erikeemialatus

Õppuse ettevalmistamine aitas teadvustada ammoniaagist tulenevaid ohte.

suunast puhuv tuul kannab mürgipilve linnaosa kohale. ALOHA programmi kasutades selgus, et nimetatud suurusega avast väljub tsisternist kaks kolmandikku ammoniaagikogusest 11 minutiga ja ohuala ulatub enam kui kümne kilomeetri kaugusele. Eesti Keskkonnauuringute Keskuse koostatud mürgipilve leviku simulatsiooni põhjal selgus, et ohualasse jäävate kogunemiskohtade hulgas olid ka lasteaed, kool, kultuurimaja ja jäähall.

Õppusele olid kaasatud Ida-Eesti Päästkeskus, Ida Politseiprefektuur, Häirekeskuse Ida-Eesti Keskus, SA Ida-Viru Kiirabi, AS Nitrofert, Genovique Specialties AS, Kohtla-

Väljunud ammoniaagi tõttu „hukkus” kolm ...
Foto: Peeter Lilleväli/Põhjarannik

Tsisternide jahutamine. Foto: Peeter Lilleväli/Põhjarannik

... ning „sai kannatada” viis (kolm AS Nitrofert ja kaks
AS Genovique Specialties) töötajat. Foto: Peeter Lilleväli/Põhjarannik

Ka nii saab kannatanut transportida.
Foto: Peeter Lilleväli/Põhjarannik

Järve linna kriisikomisjon, Ida-Viru maakonna kriisireguleerimismeeskonna teabegrupp ja Tervisekaitsetalitus.

Õppus algas asutuse sireeni ning Häirekeskuse teavitamisega, kes omakorda teavitas juhtunust päästeüksusi ning maakonna ja linna kriisikomisjoni esimeest. Linna komisjon kogunes linnavalitsuse hoonesse ning maakonna kriisikomisjoni esimees suunas neile appi maakonna kriisireguleerimismeeskonna teabegrupi. Sündmuskohale suundusid reageerijad: 13 päästeautot Ida-Eesti Päästete keskusest, kaks kiirabiautot ja politsei. AS Nitrofert ja Genovique

Specialties AS alustasid inimeste evakueerimist ning AS-i Nitrofert päästesalk tegevust õnnetuse likvideerimiseks.

Kohale jõudnud päästjad võtsid neilt tegevuse üle. „Kannatanud” toodi välja ja anti üle kiirabi meedikutele, kes osutasid neile kohapeal esmaabi ning toimetasid seejärel haiglasse.

OHUST TEAVITAB POLITSEI

Kriisikomisjon alustas elanikkonna teavitamist kohaliku kaabelteleviisiooni LiTeS kaudu. Edastati tegevusjuhised elanikele, teavitati ka lasteasutusi ning kogunemiskohti (jäähall). Kahjuks puudub Kohtla-

Järve linnal elanikkonna teavitussüsteem (sireenid) ning ohust teavitab vastavalt kriisikomisjoni poolt koostatud tegevuskavale politsei-patrull sireenide ja valjuhäälditega.

Koostöö sündmuskoha ja kriisikomisjoni vahel sujus ladusalt. Teabegrupp edastas kriisikomisjoni pressiteateid regulaarselt ning koraldas ajakirjanikele pressikonverentsi.

Kõik õppuse eesmärgid täideti ning saadi aimu meid ümbritsevatest ohtudest. Kohtla-Järve linna kriisikomisjonile oli see esimene õppus. Püüdsime sellega suunata neid kaasa mõtlema ja koostööd tegema omavalitsuse territooriumil

aset leida võivate hädaolukordade ennetamisel ja nende lahendamisele kaasa aitamisel. Kriisikomisjon teadvustas kriisireguleerimisalaste dokumentide koostamise vajadust ning oma osalust hädaolukordade lahendamisel.

Täna õppuse ettevalmistamisele ja läbiviimisele kaasa aitajaid – Jaak Jannot (IEPK korrapidamisbüroo juhataja), Viktor Boldinit (AS Nitrofert), Andrei Srednjakovi (Genovique Specialties AS), Andres Talvarit (SKA Päästekolledž), Tarmo Nurm'i (Ida Politseiprefektuur), Arnold Persidskit (Ida-Viru Kiirabi SA) ja Georgi Aleksandrovit (Kohtla-Järve linnavalitsus).

KOMANDO

Võidu võti on meeskonnatöö

Eliitkomandoks pärjatud Rakvere päästekomando meeste sõnul on võistlused hea võimalus nii enda proovilepanekuks, oskuste mõõtmiseks kui ka vanade tuttavatega kohtumiseks.

Liina Järvi

Ida-Eesti Päästkeskuse avalike suhete büroo juhtivspetsialist

Augustikuus Pärnu-Jaagupis toimunud uudselt eliitkomando võistlusel saavutas tosina võistkonna seas esikoha Rakvere päästekomando meeskond koosseisus Arlis Pipenberg, Tiit Sakkos, Madis Moor, Aivar Lepp, Ahto Järv ja Argo Pällo. Võistlus koosnes kolmest päästetööde normharjutusest: riietumisest päästevarustusse, imiliini moodustamisest ja autopumbaga hargnemisest. Rakvere meeskonnale tõi edu hargnemine, milles näidati parimat aega. Riietumises ja imiliini moodustamises saadi neljas koht.

Ühel oktoobrikuu päikesepaistelisel hommikul külastasin Rakvere päästekomandot, et rääkida tiitliga pärjatud meestega kutsemeis-terlikkuse võistlusest, spordist ja tööst. Aega rääkimiseks oli napilt, sest sama päeva ennelõunaks oli meestel päevakavas suitsusukeldumise õppus sisetulekahju simulaatoris. Ei ole nii, et mehed tulevad hommikul tööle, võtavad valve üle ja jäävad siis väljakutset ootama. Tegelikult toimub pidev täiend- ja väljaõpe, et sündmuskohal ikka

kindlalt ning läbimõeldult tegutseda ja muidugi ka kutsemeis-terlikkuse võistlustelt hea tulemusega koju tulla.

VÕIDU TÕI „PÄTIKAS”

Minu küsimuse peale, millest sai alguse soov osaleda eliitkomando võistlustel, selgus, et praktilistes harjutustes on mõõtu võetud juba kaheksa aastat. „See on osa meie igapäevatööst. Võistlused on lihtsalt hea võimalus nii enda proovilepanekuks, oskuste mõõtmiseks kui ka

vanade tuttavatega kohtumiseks. Seekordne mõõduvõtmine oli üsna pingeline, sest võitja selgus alles viimasel hetkel. Ega me arvanudki, et võidame – lootsime jõuda esivii-sikusse. Vaid sügisel sisekaitseaka-deemias õpinguid jätkav Madis jul-ges juba teel Pärnusse ennustada, et me võidame. Selle peale palusime tal lihtsalt vaikida, ” rääkis rühmapealik Tiit Sakkos.

Tiitlvõitjate sõnul tagas neile edu mootorpumbaga hargnemisel uue ja teistest erineva taktika kasutamine – nn pätika võtet kasutades aitas üks meeskonnaliige teistel kiiremini üle plangu saada.

Päästjate hinnangul on meeskonnatööl ülisuur tähtsus. Võitmise ees-märgil tuleb midagi uut välja mõelda.

Rakvere päästjad tegid pätti ehk kaader eliitkomandole võistlustel edu toonud „pätika” võttest. Foto: Reimo Raja

Rakvere eliitkomando päästjad maikuus Rakveres toimunud tervise- ja ohutusmessil. Foto: Liina Järvi

„Mehed, andke vett!” võiks oletada sellest märguandest. Foto: Reimo Raja

Stiilinäide imilliini moodustamisest. Foto: Reimo Raja

Fotol on võidetud trofeedega (vasakult) Argo Pällu, Ahto Järv ja Tiit Sakkos. Foto: Liina Järvi

Kindlasti peab olema ka õnne – et päästjate tase Eestis on ühtlane, siis on võitmiseks vaja kas suurt vedamist või siis kaasvõistlejate ebaõnnestumist. Järgmisel aastal tuleb tiitlit kaitsta. Mehed arvasid, et siis võiks võistkond koosneda neljast liikmest, sest see oleks tegelikule elule lähemal.

MEESKONNATÖÖLE AITAB KAASA „KIIKS”

Siinkohal läheb jutt sujuvalt üle üksteise usaldamisele ja meeskonnatöö tähtsusele. Meeste sõnul ei ole võimalik usaldusliku koostöö puudumisel päästetööd teha – vale otsus või käitumine võib ohustada nii päästja enda kui ka teiste inimeste elu. Lisaks kindlale tööjaotusele aitab hea meeskonnatöö tekkele kaasa ka iga

päästja hinges olev „kiiks”.

Rühmapealiku arvates ilma sise-missioonitunde ja päästetööle pühendumuseta sellel tööil kaua vastu ei pea. „See on miski, mida koolis ei õpetata. See tunne on inimeses sees juba enne päästealal õppima asumist, muidu küll vastu ei pea,” ütles Sakkos. Seesama „kiiks” ning sisemine tahe teisi aidata hoiab mehi tööl ka pärast üleminekut 12-tunnisele valvagraafikule. Meeste sõnul oli ministri soov palka tõsta ilus, kuid uus valvagraafik ei võimalda nii lihtsalt enam teist töökohta pidada ning ka juba alustatud õpingutega sisekaitseakadeemias toime tulla.

Kuna päästetööd on keerukad ning psüühilist ja füüsilist pingutust nõudvad, uurin ka, mida soovivad staažikad päästjad noortele pinge-

ga toimetulekuks. Arutelu käigus selgub, et hästi aitab hoopis millegi muuga, näiteks spordiga tegelemine. Koju küll tööil tekkinud pingeid Rakvere komando mehed kaasa võtta ei soovita. Aastate jooksul tekib teatud tuimus. Ka mõni hea nali aitab üle olla töö käigus kogetud raskustest.

ENNETUSTÖÖ MAANDAB PINGEID

Hea võimalus unustada kogetud pingeid on ka ennetustöös osalemine. Eriti meeldivad päästjatele lahiste uste päevad komandos, sest siis saab palju suhelda lastega ja tutvustada tehnikat. Käidud on ka messidel erinevaid nädissooritusi esitamas. Näiteks osalesid eliitkomando päästjad maikuus Rakveres toimunud tervise- ja ohutusmessil „Väärtusta elu”, kus demonstreeriti

liiklusõnnetuses kannatada saanu autost välja löikamist. Ka siis oli ümber päästjate hulgaliselt nende tööd põnevusega jälgivaid lapsi.

Päästjate arvates võiks olla rohkem õppefilme teemal, kuidas käituda, kui hoonest väljumise tee on juba suitsu täis. Liialt palju on nad leidnud tulekahjus hukkunudid just väliskuse tagant, sest suitsus liikudes nad kahjuks kaugemale ei jõudnud. Samas oleks võinud neid inimesi päästa varjumine vähem suitsusesse tuppa ja akna kaudu abi kutsumine.

Jutu lõpetuseks küsisin vapratelt meestelt, mida neile võiks soovida. Vastus kõlas: „Soovi meile vähem väljakutseid, sest mida harvem kostub päästeauto sireen, seda vähem on juhtunud õnnetusi.” Seda ma neile ka soovisin.

ELUPÄÄSTJAD

Elupäästjate lood

Sügis 2008

Anne Martin

Päästeameti nõunik

ALAR REILENT

2008. aasta 3. aprilli varasel pealõunal kostsid Tallinna Sadama Admiraliteedibasseini äärselt kailt ühtäkki ärevad hüüded. Samal ajal tegi AS Tallinna Sadama ehitusdivisjoni tehnilise osakonna peaspetsialist Alar seal mootorpaadiga oma igapäevast tööd. Vaadanud hädakisa suunas, märkas ta vees hulpi-mas uppuma hakkavat inimest ning võttis kohe paadiga kursi viimase suunas. Kuna vesi oli jääkül-m, siis ei suutnud juba alajahtuma hakanud hädasolija talle visatud köiest enam ise kinni haarata, mistõttu tuli appirutanul suurt kasvu ja üle 90 kilogrammi kaalunud vettekukunu üksi paati sikutada ja kaldale toimetada.

ANDREI BIBA PJOTR MAMALÕGA

Käesoleva aasta 5. mai õhtupoolikul sai Tallinna kesklinna päästekomando väljakutse Pallasti tänavale, kus põles suure kortermaja neljanda korruse korter. Teel olles said päästjad teada, et leekides korteri aknal on inimene. Sündmuspaigale jõudes selgus, et korterisse sisene-mine on väga kõrgeks tõusnud temperatuuri tõttu raskendatud. Samal ajal, kui suitsusukelduspaar Andrei ja Pjotr autoredelilt akna kaudu põlevasse korterisse sisenes, püüti ka ketasloikuri abil korteri ust avada. Korterrisse jõudnud päästjad leidsid eest lahtise leegiga põleva sisustusega elamise ning esiku põrandalt abitus seisundis kannatanu, kelle elu, tänu päästjate kiirele otsustavale tegutsemisele, oli haiglas võimalik päästa.

HANNES KUKKE PRIIT PIKKER

23. märtsi öösel süttis Harjumaal Kehras kahekorruline puitelamu, mille üks teise korruse korter ja katus päästjate kohale jõudes juba lausleekides olid. Kuna maja trepikoda oli täitunud paksu suitsuga, polnud teise korruse elanikel enam võimalik iseseisvalt majast väljuda. Kohe sündmuskohale saabudes hakkasid Kehra komando päästjad püstitatud jätkredeli abil elanikke akende kaudu alla tooma. Meeskonnavanem Hannes ja päästja Priit sinesid koos tööliniga trepikotta, kus leidsid teise korruse trepimademit suitsu seest neli iseseisva liikumisvõime kaotanud inimest, kelle nad kiiresti suitsuvaba tsooni toimetasid.

Saal anti kannatanud üle appitlunud abipolitseinikele Andres Liivakule ja Jüri Julisenile, kes omakorda kannatanud kiirabiautosse toimetasid. Samal sündmusel osalesid veel ka vanempäästja Veiko Malts ja eraisik Ivan Ilitšov – kõiki viimatinimetatud nelja tunnustatakse ennastsalgava tegutsemise eest Päästeamet peadirektori tänukirjaga.

BENNO ZUPSON REIJO RANTANEN

Sel suvel, 21. juuni hommikul teatati politseist häirekeskusele Tartu linnas Soola tänava kandis Emajões häтта sattunud inimesest. Samal ajal nägi seda kaldalt ka Soome Vabariigi kodanik Reijo Rantanen, kes otsustas kohe ise hädaolijale appi minna. Kui Reijo juba teadvusetu inimesega kaldale jõudis, olid kohale jõudnud ka päästjad. Kuna päästetud puudusid elutegevuse tunnemärgid, asus Tartu keskkomando vanempäästja Benno tegelema elustamisega ning kiirabi kohale

jõudes anti neile üle juba päästetu, kelle elutegevus oli taastatud.

KULDAR PURGE

8. veebruaril kella kaheksa paiku õhtul teatati põlevast elumajast Võrus Kalevipoja tänaval. Sündmuskohale saabunud päästjad tegid kindlaks, et ühe katuse all olevad eluruum ja puukuur on paksu suitsu täis. Andnud meeskonnale korralduse valmistuda suitsusukeldumiseks, läks Võru päästekomando meeskonnavanem Kuldar ise luuret tegema. Põlevast korterist avastas ta kaks veel vaevu teadvusel olevat ning kõvasti vingi sissehinganud meest, kelle ta kohe ruttu välja toimetas, kus viimased kiirabi hoolde anti. Ka tulekahju kustutati seejärel kiiresti. Meeskonnavanema taktikaliselt õiged otsused ja päästjate kiire professionaalne tegutsemine päästsid sel korral kaks inimelu ja hoidsid ära ka suurema majandusliku kahju.

HELJU TAMM

Käesoleva aasta kevadel, 28. mai keskpäeval teatati korteritulekahjust Tartus Anne tänaval. Kohale-

saabunud päästjad tegid kindlaks, et maja teisel korrusel asuva korteri koridoris põlevad külmkapp, mööbel ja riided. Enne päästjate saabumist oli eakas korterielanik pöördunud abi saamiseks naabri poole ning seejärel oma põlemasütitinud korterisse naasnud. Naabri-proua Helju teavitas kohe juhtunust häirekeskust ja asus ise samas käepäraste vahenditega süttinud esemeid kustutama. Selleks ajaks oli korter täitunud juba hingematva suitsuga ja 89-aastane majaproua kukkus kokku. Jätnud omaalgatuslikud kustutustööd nüüd sinnapaika, talutas Helju eluohtlikku olukorda sattunud vanainimese põlevast korterist välja, päästes oma teoga vanamemme elu.

PRIIT KAUP

30. aprilli öösel peale kella ühte sai päästeteenistus väljakutse Tartu Emajõe Ärikeskuse juurde, kus avastati jõevoogudest kaks inimest – naine ja mees. Kuna nad kumbki appi ei hüüdnud, tundus olukord väljakutse teinule eriti kummaline. Nii otsustas üliõpilane Priit esialgu vaid jõevoolus hulpiva-

te inimestega kaldal kaasa kõndida ja neid silmas pidada. Kui nüüd jões olnud naisterahvas ühtäkki vee alla kadus, oli selge, et ta võib uppumisoht olla. Priit hüppas seepeale kohe ka ise külma jõevette ja tõi vee alla vajunud naisterahva kaldale. Oma kiire ja ennastsalgava tegevusega päästis ta selle naisterahva elu, teist inimest seekord kahjuks enam päästa ei õnnestunud.

MÄRT KRAUS

12. jaanuari öösel poole kahe ajal teatati päästeteenistusele Tartus Soola tänava sadama juures Emajõe jääl lebavast teadvusetust inimesest. Ent enne, kui päästeteenistus kohale jõudis, otsustas sadama valvur Märt nõrgal jääl oma eluga riskides ja abivahendeid kasutades abitus olukorras jääl lebaja kalda äärde tirida. Päästjatel jäi seekord vaid abiks olla kannatanu kiirabiautosse toimetamisel.

KEVO KÄRP MARGUS IBIS PEEP KOTKAS

21. jaanuari öösel kella nelja paiku said päästjad väljakutse Viljan-

dimaale Õisu alevikku, kus põles Õisu mõisa kahekordse puidust elumaja teine korrus. Tuli levis aga kiiresti ka alumistesse korteritesse ja põõningule. Suitsu täis hoonest ise välja pääsenud mehelt saadi teada, et majas on ilmselt veel kolm inimest, kes asuvad teisel korrusel. Seal aga oli üks korter juba üleni leekides. Abja-Paluoja päästjad moodustasid suitsusukelduslüli ja sisenesid majja neid inimesi otsima. Esimese, teadvuseta ja liikumisvõimetu majas viibinu leidis vanempäästja Peep, kes tõi kannatanu süles teiselt korruselt leekide keskelt välja ja andis ta üle kiirabimeedikutele, kes alustasid kohe elustamist. Kohalesaabunud Viljandi komando päästjad moodustasid samuti suitsusukelduslüli ja läksid otsima ülejäänud kaht väidetavat majasviibijat. Teiselt korruselt, suitsu ja leekide keskelt leiti otsitavad – naine ja mees, kes olid samuti mõlemad juba teadvuseta ja liikumisvõimetud. Viljandi päästjad Margus ja Kevo võtsid kumbi ühe kannatanu süle ning andsid ka need inimesed kiir-

abi hoole alla. Kõik kolm põlevast hoonest päästetud jäid ellu, kuid seda vaid tänu Peebu, Marguse ja Kevo kiirele, professionaalsele ja ennastsalgavale tegutsemisele.

ALEKSANDER BODENTSHUK

27. aprillil tuli päästeteenistusele väljakutse Tapa linnas Üleviste tänaval viiekorruselise kortermaja kolmanda korruse korteris puhkenud tulekahjule. Päästjate saabudes ulatusid leegid juba aknast välja ja maja ümber oli ärev õhkkond. Põlevas korteris viibisid aga kolm inimest, üks neist laps. Naisterahval õnnestus kuidagi maja trepikotta pääseda, kust päästjad ta meedikute hoole alla toimetasid. Samal ajal püstitasid päästjad aga põleva korteri akna juurde redelit, mida mööda ronis ühtäkki kiiresti üles seni päästjate tegevust jälginud Aleksander ning tõi põleva korteri aknalt alla nelja-aastase pois, kes anti samuti kiiresti üle kiirabibrigaadile. Aleksander abistas lisaks lapse elu päästmisele hiljem samal sündmusel päästjaid ka kustutustöödel. Kolmanda korteris viibinu elu kahjuks päästa ei õnnestunud.

ERKI REGO JEVGENI IVANOV ANDREI PAVLOV

3. juuni öösel puhkes tulekahju Jõhvi linnas – süttinud oli üks sotsiaalmaja kolmanda korruse tuba. Päästjate kohale jõudes olid maja koridorid mattunud paksu suitsu. Jõhvi komando päästjad alustasid kohe suitsusukeldumist ning põlevast toast ja selle kõrvalolevast ruumist avastati ja toodi välja kaks meelemärkuseta inimest, kes kiirabimeedikutele üle anti. Lisaks eelnimetatutele päästsid samad päästjad suitsutsoonist veel kaheksa inimest, seega kokku kümne inimese elud.

VALMAR MATSO VIRGO NURGAMAA RAINER TALPAS

26. jaanuaril toimus tuleõnnetus Kunda linnas, kus päästjate saabumise ajaks oli kahekorruseline elumaja juba üleni leekides. Hoonesse sisenes erinevatel aegadel koguni kolm suitsusukelduspaari. Ühest teise korruse suitsusest korterist tõidki Rakvere komando meeskonnavanemad Valmar ja »

Virgo ning juhtivpäästja Rainer välja kolm tulelõksu jäänud kannatanut. Päästeoperatsioon viidi läbi redeli ja tuletõrjenööri abil. Valmar ja Virgo toimetasid kannatanud redelile ning turvasid nende nõoriga laskumist, Raineri ülesandeks oli kannatanutega mööda redelit allalaskumine ja nende kiirabibrigaadile üleandmine. Valmari, Virgo ja Raineri kiire ja oskuslik tegutsemine päästiski kaks inimest, kolmanda tulest väljatoodu elu ei õnnestunud kahjuks ka meedikutel päästa.

**HINDREK VEIDENBERG
TANEL PUKK
MARIO REGO**

15. veebruaril läks kahjutuli lahti Rakveres Pikal tänaval, kus põlema oli süttinud kahekorruselise puidust elumaja üks korteritest ja trepikoda. Põlevasse hoonesse sisenenud Rakvere päästekomando suitsusukelduslülid, kuhu kuulusid juhtivpäästjad Mario ja Tanel ning vanempäästja Hindrek, sai vaid vaevaliselt ja kobamisi mööda suitsu ja põlemisgaase täis trepikoda teise korruse poole liikuda. Trepilt leidsid nad põleva korteri perenaise, kes enam omal jõul liikuda ei suutnud. Mario ja Tanel toimetasid naisterahva kiiresti hoone välja-

pääsu juurde ja jätkasid ise suitsusukeldumist, kuna majaelanike kinnitusel pidi teisel korrusel veel üks inimene olema. Tänu saadud juhiste leiti suitsu täis korterist eakas naisterahvas, kelle tõi redeli abil akna kaudu välja ja andis kiirabile üle Hindrek, päästes nii vanaproua elu.

ANATOLY SAMOHVALOV

1. veebruaril puhkes tulekahju Narva linnas Kreenholmi tänaval, kus oli süttinud üks viiekoruselise elumaja viimase korruse korter. Kui Narva päästekomando päästjad kohalejõudsid, oli korteri sisustus leekides ja ruumid paksu suitsu täis. Päästjatel oli aga informatsioon, et korteris võib viibida ka inimesi. Nii leiti tule eest kooki varjunud korteriperenaine. Vanempäästja Anatoly sisenes nüüd autoredelil mööda põlengukoldesse. Leidnud kannatanu, tegi ta teki märjaks, mässis päästetava selle sisse ning toimetas ta põlevast ruumist välja kiirabimeedikute hoole alla.

**ANDREAS REINBERG
JOE JAANIMÄE**

17. aprillil toimus tulekahju Järva- maal Väatsa asulas, kus Punane

Kukk noolis üht kahekorruselise kortermaja kolmetoalist korterit. Esialgse info kohaselt oli selles korteris ka inimene. Päästemeeskondade saabudes oli korter juba lauleekides. Paide komando päästja Andreas ja vanempäästja Joe sisenesid kohe suitsusukelduspaarina hoonesse kannatanut otsima. Sel hetkel oli korteri koridor juba praktiliselt täispõlengu faasis. Õnneks nägid päästjad läbi leekide ühe toa ukse ees põrandal lebavat inimkogu. Kuna leekide mahavõtmiseks päästjatel enam aega ei olnud, trügisid nad enese elu otseselt ohtu seades läbi leekide maaslamajani ja toimetasid ta kiiresti põlengukoldest välja kiirabi hoole alla.

**ANDRES TÄNAV
JOHANNES SAAR**

25. augusti öösel veerand kahe paiku toimus Saaremaal Kuresaare-Kuivastu maanteel Pihltla vallas liiklusõnnetus – sõiduauto VW Passat oli teelt välja otse vastu männipuud sõitnud ja seejärel põlema süttinud. Tallinnast Kuresaarde teel olnud liinibussi juht Andres koos juhuslikult sündmuskohalt möödasõitnud ja peatunud Johannesega tegutsesid kiirelt, operatiivselt ja targalt, päästes nii

õnnetusse sattunud naisterahva süttinud sõidukist ja hoidsid oma otsustava tegevusega ära halvimad tagajärjed.

**PEADIREKTORI TÄNUKIRI
ENNASTSALGAVA TEGUTSEMISE
EEST INIMESTE PÄÄSTMISEL**

**KERMO OKS
STEVEN LUUK**

Käesoleva aasta maikuu toimus Võru maakonnas Kubija järve ääres noorte motokrossi laager. Pärast treeninguid kella seitsme paiku õhtul läksid poisid – seitsmeaastane Gerret, kümneaastane Kermo ja kaheksaastane Steven – järve äärde, enda ettevalmistatud rajale jalgrattastega sõitma. Gerret sõitis hooga paadisillale, kuid sild oli märg ja libe, poisid kaotas tasakaalu ning kukkus koos rattaga vette. Kuna ratas polnud tema oma, hoidis ta sellest kõvasti kinni ja vajus nii koos sellega vee alla. Õnneks ei kaotanud Kermo pead, vaid tõttas sõbrale kohe appi, ulatas sillalt Gerretile käe ja tõmbas ta vee alt välja. Ent sild oli kõrge ja Kermol ükski nappis jõudu, et kaaslane veest välja sillale sikutada. Nüüd ruttas Kermole omakorda appi Steven ja ühisel jõul suudetigi Gerret veest välja sillale tõmmata.

KONVERENTS

Parim tulevikuennustaja on minevik – konverents „Komando 2008”

Päästeameti nõunik Anne Martin annab ülevaate septembrikuus toimunud Komando konverentsist.

Anne Martin

Päästeameti nõunik
Konverentsi „Komando 2008”
peakorraldaja

Parim tulevikuennustaja on minevik – need lord Byron'i sõnad olid teejuhiks ja raamiks seekordsele, arvult juba seitsmendale Komando konverentsile, mis sel aastal toimus Tartus Vanemuise ajaloolises väikeses teatrimajas, korraldajateks Päästeameti ja Lõuna-Eesti Päästkeskus. Ja ajalugu oli ka selle septembrikuise ürituse läbivaks teemaks. Teadaolevalt tähistame 2009. aasta 7. septembril ju Eesti organiseeritud tuletõrje 90. aastapäeva ning ehk oleme me kõik, kes konverentsiprogrammist osa saime, nüüd veidigi enam kursis päästeteenistuse eilsete tegijate murede-rõõmudega ja suudame ehk paremini otsida-leida seoseid eilse ja homse vahel päästeteenistuse arengu mõistes.

Esmakordselt meie Komando konverentside ajaloos astusid seekord ettekannetega publiku ette ka meie head kolleegid priiatahtlike pritsimeeste seast. Otsa tegid kohe hommikul lahti Tuve ja Janar Kärner, kellest esimene on kogu vabariigis tuntust kogunud vana tuletõrjehnika varjupaiga loomise ning Järva-Jaani Vabatahtliku Tuletõrjeseltsi eestvedajana. Janar, tema poeg, töötab aga Järvamaa päästeosakonna juhatajana. Nende ühise ettekande teema oli „Pritsimeeste organisatsioonide tekkimine Eestimaal ja nende organiseerumine pärast Eesti Vabariigi sündi”.

Ajaloolise tuletõrjehnika parima asjatundjana Eestis ja tuletõrjeajaloo uurijana tunnustatud Heikki Perli andis aga kuulajatele põhjaliku ülevaate Eesti Tuletõrjekorpuse struktuuri eripäradest, tehes seda Tartu linna näitel.

Lääne-Eesti Päästkeskuse direktor Ivar Kaldasaun on alati olnud päästeteenistuse organisatsioonikultuuri ja ajaloolist järjepidevust kandvate tavade teenistuses põhitamise järjepidev propageerija, olles ise samas eestvedajaks ja kutsudes

Praost Joel Luhamets õnnistab Põhja-Eesti Päästkeskuse pidulikku lippu.

Faktid päästeala ajaloost on toonud muige Eimar Tähti (Lääne-Eesti pommigrupp) ja Kristi Raidvere (Lääne-Eesti Päästkeskus) näole.

kolleegi neid tavasid samas ka kaasajastama. Tema seekordse ettekande teema oli „Traditsioonid ja kultuur – eilseid ja tänaseid pritsimehi ühendavad tegurid”.

Päästeameti peadirektori asetäitja Ain Karafin, kes on tänaseks üks staažikamaid Raua tänava majas asunud tuletõrje-päästeasutustes järjest töötanud inimesi, jutustas

kohalolnutele Päästeameti 16 aasta pikkuse arenguloo nii läbi oma isiklike meenutuste kui ka ametlikku versiooni käsitledes.

Sel korral oli võimalus nautida koguni kaht väga sisukat ettekannet Siseministeeriumi töötajatelt. Kantsler Märt Kraft andis ülevaate Siseministeeriumi suunistest päästeala arendamiseks nii professionaalsele teenistusele kui ka kodanikualgatuse edendamiseks päästeala vabahtlikele organisatsioonidele.

Pääste- ja kriisireguleerimispoliitika osakonna juhataja Lauri Lugna aga süüvis oma ettekandes Siseministeeriumi ajaloolise ja tänase rolli analüüsi Eesti tuletõrje ja päästeteenistuse arengus. Väga huvitav ja intresseeriv etteaste oli ka Tartu Ülikooli Euroopa Kolledži direktor Aare Kase-metsal, kes täitis oma ettekande – „Eesti kodanikuühiskonna arengu ja riigiteenistuse valikud kaasamise hea tava ning mõjude/riskide hindamise võtmes” – mõttepausid parru-piilhelidega.

Ametliku konverentsiosa lõpetasid heraldik Priit Herodes, kes tegi n-ö sissejuhatuse heraldikateadusesse, ja Päästeameti peadirektor Kalev Timberg, kes oma kokkuvõttes sõnavõttus sünteesis ja üldistas päeva jooksul erinevates ettekannetes kõlanud seisukohti.

Loomulikult ei puudunud ka sel aastal konverentsi päevakavast lõunane virgutav kultuuriprogramm, mille sisustasid Vanemuise meeskivinteti hõbehäälsed lauljad-näitlejad, kes teenisid publiku erilise heakskiidu just selle osaga kavast, mis oli spetsiaalselt päästjate tarvis ette valmistatud.

Tavapärastel toimus ka päästeteenistuse aumärkide pidulik ülevaade, kuid seekordse konverentsipäeva muutis ajalooliselt eriliseks päästkeskuste pidulike lippude õnnistamiseremoonia, mille viis läbi Tartu praost ja Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets.

Konverentsi ettekannete slaidid leiab Päästeteenistuse kodulehelt www.rescue.ee/komandokonverents/komando2008

Fotod: Reimo Raja

PÄÄSTEKOLLEDŽI II LEND

Foto: erakogu

Kuopio päästekoolis - suure töenäosusega ainus pilt, millel on jäädvustatud kogu grupp.

Kes meist on parim pritsimees?!

ehk üks ja mitteammendav lugu Päästekolledži teisest lennust

Anne Martin

Päästeameti nõunik

Oli aasta 1998. Tolleaegses Riigikaitseakadeemias valmistus end Eesti päästeteenistuses kõrgesti haritud erialaspetsialistidena tõestama 16 noort inimest: Marek Danilson, Andres Heinsalu, Priit Janno, Margo Klaos, Mati Kõo, Priit Laos, Toomas Luik, Margus Möldri, Rait Pukk, Raoul Raidna, Viljar Schmidt, Kristjan Sepp, Mart Sild, Andre Tammik, Aldo Tera ja Eimar Täht ehk Päästekolledži II lend. Muljetavaldav seltskond, kas pole! Ometi on nad millegipärast sellise tervikkooslusena teenistuses hoopis vähem avalikku tähelepanu pälvinud kui esimene lend. Aga täiesti teenimattult! Just see asjaolu saigi

üheks otsustavaks teguriks, miks käesolevat lugu kirjutama asusin. Loomulikult ka tõik, et nende lõpetamisest möödus sel aastal täpselt kümme aastat.

Kuidas aga portreerida 16 inimesest koosnevat gruppi nii, et tervik koost ei laguneks, aga igaühe isiksus ja personaalsus samuti välja tuleksid? Sain aru, et ilma nende endi abita ma sellega hakkama ei saa. Õnneks oli valdav enamik neist valmis mulle oma abikätt ulatama, õigemini küll minuga omi mõtteid endast ja grupikaaslastest jagama, mille eest on siinkohal sobilik edasi anda ka autori tänusõnad.

Millisena nad ennast siis näevad? Eelkõige kokkuhoidva lõbus-asjaliku

sõpruskonnana, tegijatena, kes armastavad väga action'it. Lisaks tunduvad nad endale vastutustundlike positiivsete töomesilastena, kes on täis optimismi, kuigi vahel, mis seal salata, ka ehk veidi põhjendamatult! Ja kuigi nad ise ennast inimestena siiski täiesti erinevateks peavad ning nendevahelise ühisosa otsimist lausa vulgaarseksi tahavad nimetada, on ometi just nende kursus see, kes peaaegu igal suvel oma ühistegemistega päästeala suurtel üritustel tähelepanu tõmbab ja meelde jääb.

ELUKUTSEVALIK – KAS OTSUS KOGU ELUKS?

Räägitakse, et saatus antakse meile kaasa juba sündides. Kuidas aga läheb ikkagi nii, et ühest saab arst, teisest kojamees, kolmas aga tun-

neb vastupandamatut kutsumust päästjaks hakata? Kui nüüd meie loo kangelaste meenutused ajast, mil nad pidid oma elukutsevaliku üle otsustama, kokku võtta, siis selgub, et rõhuv enamik neist isegi ei kaalunud mõne teise kooli või eriala valikut. Kelle jaoks oli päästeteenistus perekondlik traditsioon, kellele loogiline jätk päästekompaniis ajateenimisele või tuletõrjespordi viljelemisele. Ja kui Margo kõrgkooli valides kaaluski hoopis politseinikuks hakkamist, siis mõtles temagi juba lahtiste uste päeval ümber. Sama tegid Viljar ja Rait, kes alternatiivina siiski ka sõjaväelase karjääri olid kaalunud. Vaid Margusel toimus professionaalne päästealane eneseleidmine läbi veendumise, et puidutöötlejat temast ikka

ei saa. Aga eks hea tahtmise juures ja sellele sõpruskonnale omast kõrvepeeglihuumorit kasutades võib siitki mõne sobiva seose luua – näiteks, et puust mööbel põleb väga hästi ja ... Võib-olla ei olnud see kõige õnnestunud näide päästetöötaja mõtteviisist, aga kuidagi imeliselt hästi iseloomustab see nende meeste veidi iseäralikult küünilist, eneseirooniast pakitsevat, ent samas uskumatu tõsidusega oma erialale pühendunud elegantset professionaalsust.

Allakirjutanule tundub väga sümpaatsena asjaolu, et peaaegu kõik (vaid ühe erandiga) teise lennu lõpetanud töötavad ka täna päästeteenistuses või vähemalt omandatud erialal. Nad on rahul saavutatud positsiooniga, ei kurda rutiini üle ega kavatse eriala vahetada või kogu Eesti päästeala edendamisele käega lüüa. Vastupidi – kui nad saaks homme uuesti kõrgkooliõpinguid alustada, siis valiks valdav enamus ikkagi sama eriala. Tõsi, nii mõnigi seaks ehk seekord sammud piiri taha, aga jääks ikkagi kord valitud valdkonnale truuks.

Ajaloolise tõe huvides peaks nüüd ära tooma ka need erialad, millele me oleksime asjaolude teistsuguse kulgemise korral võinud oma head kolleegid kaotada. Viljarist võinuks saada ajaloolane, Andresest IT-meest, Toomasest elektrik. Õnneks on nad siiski kõik täna meiega ja üldsegi mitte kehvadel positsioonidel. Siinkohal on vast kohane ka meie päevakangelaste poolt kümne aastaga saavutatu kaardistada ja ära tuua. Nimelt on grupist tänaseks välja kasvanud kaks direktorit, kolm

valdkonnajuhti, kuus struktuuriüksuse juhatajat ning neli oma eriala tippspetsialisti. Kommentaarid on ju liigsed, kas pole.

UHKKE ON OLLA PÄÄSTETÖÖTAJA

Kuigi allakirjutanu ei saa end küll kuidagi otseselt päästetöötajaks nimetada, on aastate jooksul siiski ette tulnud juhuseid, kus olen saanud end päris päästjate aupaistel soojendada. Mõnikord on kohe tõesti uhke olla üheks pisikesekski osakeseks meie auväärsest päästetööst. Küsisin ka loo peategelastelt, kas nad on kunagi saanud isiklikult uhkust tunda selle üle, et nad päästeteenistuses töötavad. Kuigi kõigi vastustest jäi kõlama peamine mõte, mille võtab ehk parimal moel kokku Viljari öeldu: iga inimene peab tegema oma tööd auga, toon siinkohal hea meelega ära veel mõned asjakohased tsitaadid.

Margo Klaos: Alati, kui päästeteenistust tunnustatakse, olen uhke selle osaks olemise üle, aga veelgi uhkem olen siis, kui olen suutnud ise ära teha midagi, mille eest päästeteenistust tunnustatakse.

Andre Tammik: Uhkust tunnen siis, kui olen päästetööde juhina

Nad on rahul saavutatud positsiooniga, ei kurda rutiini üle ega kavatse eriala vahetada või kogu Eesti päästeala edendamisele käega lüüa.

hästi tegutsenud ning päästeautoga „kodu” poole sõidan, hinges rahu, et kõik hästi laabus. See on võimas tunne, mida vaid kontoritööl olles kunagi tunda ei saa.

Mart Sild: Uhkus on see ommoodi tunne, mida tunnevad ilmselt kõik päästetöötajad, kes tulevad edukalt läbiviidud päästesündmusest. Seda ei saagi sõnadega seletada, seda peab ise kogema.

Raoul Raidna: On au sees olla päästeteenistuja.

Toomas Luik: Tunnen uhkust vormi kandes.

Rait Pukk: Meenub, kui esmakordselt vormis olles külastasin oma vanaisa, kelle fanatismi priitahtliku tuletõrje vedamisel ma väga kõrgelt hindan. Tema näos tookord peegeldunud uhkustunne oli see, mis läks tõesti korda ja pani ka mind ennast oma valiku üle uhkust tundma.

MINA – PEADIREKTOR?

PEADIREKTOR! PEADIREKTOR...

On ju äärmiselt põnev end aeg-ajalt mõnda reaalsusest täiesti erinevasse rolli mõelda ning ennast mõne eriti vastutusrikka otsuse vastuvõtjana kujutleda. Kellele meist poleks siis tuttav vahel vägisi pähe tikkuv iroonilis-kriitiline mõte, et mina peadirektori või peaministrina oleks mõnda asja küll hoopis teisiti teinud. Palusin minagi siis meestel rollimängu sisse elada, enast üheks päevaks Päästeameti peadirektori ning Eesti peaministri ametisse mõelda ja kirjeldada sellest võimalusest tulenevaid esimesi muudatusettepanekuid. Kõigepealt toon ära, milliseks hinnatakse siseringis grupikaaslaste potentsiaali tippjuhiks üldse saada. Pääs-

teameti juhtkonnas nähtaks oma-dest eelkõige Margot, Priitu (Laos), Raouli või Raiti. Veel nimetati selles kontekstis Marti, Andret, Margust ja Viljarit. Ja kuigi mõned leidsid, et kellelgi nende grupist pole sellise ameti jaoks veel piisavat elukogemust, arvati vastukaaluks ometi igal neist „marssalikepike” reisi-paunas peidus olevat.

Aga järgneva lõigu vastu peaks kõige suurem huvi olema ilmselt just praegusel Päästeameti juhtkonnal, sest nüüd on mul au vahendada lugejale teise lennu lõpetanute teenistuse töökorraldusega seotud muudatusettepanekud, õigemini mõtted sellest, mida nemad Päästeameti peadirektoriks saades päästealal esmalt muudaksid. Kuna ainuke mitut vastust läbinud mõte puudutas valveteenistuse graafiku tagasiviimist 24-tunniseks, siis alustangi sellest. Veel tehtaks järgmisi ümberkorraldusi:

- algatataks arutelud päästeala funktsioonide laiendamiseks – tehniline järelvalve, kemikaaliohutus, kiirabi, võib-olla veel midagi;
- reguleeritaks selgelt Päästeameti ja päästeteenistuste juhtimisvahetuskorrad;
- makstaks ühekordset preemiat kõigile peadirektori poolt käskkirjaga kinnitatud töögruppide juhtidele, kes on oma tööga tähtaegselt hakkama saanud ning jäetaks preemiast ilma need, kes sellega hakkama ei ole saanud;
- päästetöödeteenistus ja kriisireguleerimine viidaks ühe ja sama peadirektori asetäitja kureerimise alla;
- suurendataks päästetööde osakonna koosseisu;

»

Foto: erakogu

Foto: erakogu

Selline oli päästekolledzi teise lennu tudengite esimene vorm, mis saadi laenuks politseilt. Teine rida vasakult: Mart Sild, Kristjan Sepp, Andres Heinsalu, Rait Pukk, Mati Käo, Priit Laos, Vanda Vainsalu (ei lõpetanud), Raoul Raidna, Toomas Luik, Eimar Täht. Kõik vasakult: Margus Möldri, Margo Klaos, Marek Danilson, Andre Tammik.

- moodustatakse oma usaldusväärne meeskond ja siis antaks sellele meeskonnale ülesanne selgitada välja, kas võtmeisikud ehk erinevate teenistuste ja struktuuriüksuste juhid on ikka 100% kompetentsed oma ametikohal töötamiseks;
- tegeletak (professionaalse) suhtumise küsimusega;
- muudetak suhtumine töötajatesse sõbralikumaks, juhtimine demokraatlikumaks;
- tekitatakse olukord, kus kõik päästeala töötajad tunneksid ennast kaitstuna igasuguste poliitiliste „võngete“ eest.

Loodan, et praegused otsustajad, ja mitte ainult nemad, leidsid nendest väljaütlemistest endale tõsisist järelemõtlemisainet ja mine tea, ehk inspiratsioonigi!

EESTIMAA ON MEIE KÄTES...

Aga kui jutt juba poliitikale keeras, siis... No ega mina küll ei oskaks praegu nimetada sellist kaitsemehhanismi, mis meid kõiki igasuguste poliitiliste „tõmbetuulte“ ja muude sellega kaasnevate ebameeldivate nähtuste eest kaitsta suudaks. Siiski on poliitika ja poliitikute kritiseerimine see teema, millela ilmselt üks endast lugupidav seltskond tavapäraselt läbi ei saa – vaevalt jõuame me kunagi kokku arvata need lugematud „geniaalsed“ peaministrid või muud riigijuhid, kes erinevates Eestimaa elutubades-köökides, ilmselt ka päästekomandodes, innustunult riigi juba ammu õnne ja õitsengu teele oleks juhtinud, kui vaid see

õige ametipost kandikul kätte oleks toimetatud...

Palusin minagi meestel end veel teisegi – seekord poliitika-peaministri rolli mõelda ja Eesti riigimuret muretseda. Kahjuks või ka päästeteenistuse õnneks oli enamiku vastus selle peale selge „Ei“, poliitika ei nähta end ei praegu ega ka tulevikus.

Siiski kumas mõnest eitavast vastusest läbi ka kergeid kõhklusenoote. Rait arvab, et kuigi ta poliitikakarjäärist ei unista, on ta poliitikasse minekule kui võimalusele siiski mõelnud, ja usub, et soov ning valmisolek selles osaleda võivad (elu)kogemuse pagasi täienes tekki küll. Umbes sama arvavad ka mõlemad Priidud, Laos küll enda sõnul alles siis, kui on saavutanud ühtlasi valmisoleku „oma näost“ loobuda, ja Marguse jaoks on poliitiku karjäär muutunud arusaadavaks valikuks pärast Mati Raidma suundumist Toompeale. Ka Margo ja Viljar väidavad, et poliitika pole küll just nende unistuste ala, ent Viljar näeb oma võimalust maailma paremaks muutmises osalemiseks siiski tegutsemises Valga volikogus ja Margol on võimaliku peaministriametisse pürgimise puhuks lausa valimislubadusedki valmis. Nimelt algataks ta seaduseelnõu börsi hasartmängumaksuga maksumamiseks ning suunaks teatud osa kogutavast rahast riigi stabiilsatsioonifondi. Veel aktiveeriks ta riiklikku arendustegevust ID-kaardi

alal, et muuta see väga oluliseks teenuste kasutamise vahendiks, mis omakorda võiks mõjutada kodakondsuseta isikute kodakondsusvalikuid – kodanikel oleks siis riigis lihtsalt mugavam elu.

Pole paha! ütleks selle peale ilmselt ühe teatud partei juhtfiguur ja ehk kutsuks teine taevastki appi, ent allkirjutanu arvates võiksime me kõik tihemini taolistesse rollimängudesse sattuda ja sellised tulemid võiksid kõik avalikustatud saada, äkki oleks neist sel moel ka riigi inimesele lähemale toomisel abi.

No olgu selle riigiga kuidas parajasti just on, aga isegi kõige suurematest muredest saame alati üle, kui kõrval on usaldusväärsed inimesed, sõbrad, kellele võib mis tahes olukorras loota ja kes meid kunagi ei reeda. Küsisin kõigi meie loo peategelaste käest, kelle oma grupist võtaksid nad vajadusel riiklikku ülesannet täitma ja teate – mitte keegi neist ei öelnud, et sellist inimest ta grupist ei leia. Konkreetsete nimede väljaütlemisel oldi siiski suhteliselt ettevaatlikud – pigem viidati vajadusele ülesande spetsiifikat teada ja otsus sellest lähtuvalt langetada ehk siis kas lihased, aju, külm närv või lojaalsus (Marguse sõnad). Siiski väideti mitmel korral, et Raouli valik oleks kindla peale minek ning veel nimetati Marti, Andrest, mõlemat Priitu ja Margot.

ISIKLIK ÖNN JA ELU MÕTE

Olen nüüd püüdnud siin portretee-rida ja lugejale lähemale tuua üht sõbralikku, vahvat, elurõõmsat ja kokkuhoidvat päästeala professionaalidest koosnevat seltskonda. Sellisena paistavad nad mulle, sellisena näevad nad üksteist. Siiski on sellel koondportreel praegu üks oluline tahk puudu. Ja see külg on nende meeste üks helgemaid ja soojemaid ehk nende mõtted elust ja õnnest.

Andres Heinsalu: õnnelikuks muudab mind mu pere, eriti kahe ja poole aastane poeg, aga elu mõtte suudan ehk defineerida kunagi hallipäise habemikuna.

Priit Janno: mulle pole õnneks palju vaja – vaid seda, et kõik, mis mul on, toimiks. Ja elu on selleks liiga lühike, et tegeleda asjadega, mis tegelikult endale üldse korda ei lähegi.

Margo Klaos: mind muudab õnnelikuks see, kui saan teha asju, mis mulle meeldivad. Kui elu on selline, et tahad hommikul tööle minna ja õhtul koju. Aga elul tervikuna ei olegi mõtet. Elu on asi iseeneses. Ainus eesmärk ongi seda edasi anda ja kaitsta.

Mati Käo: mind muudab õnnelikuks oma pere ja töö, mis meeldib. Elu mõtet näen selliste tegude tegemises, mida tahad, et sullegi tehtaks. Elada tuleb nii, et surivoodil oleks võimalik öelda/mõelda – ma olen teinud midagi, mis on muutnud elu siin Eestis paremaks.

Priit Laos: mind muudab õnnelikuks üks inimene – selle inimese nimi on Jakob Laos ja ta on üle kahe aasta vana. Kõigepealt – päästeteenistus ei ole elu mõte! Pere, lapsed, sõbrad, tervis ja üldelise eluga rahulolemine on. Tegelikult pole elu mõtet mõtet otsida või seda defineerida kui mingit mõtet. Me tunneme ta ära, kui ta ilmub ...

Toomas Luik: mind muudab õnnelikuks pere. Ja elu mõtet näen mitte selles, et oled suutnud oma nime ajalooarhivikesse talletada, vaid et sa oled aidanud seda teha kellelgi teisel.

Margus Möldri: õnnelikuks teevad mind pere, kodu, sõbrad ja normaalsed (loe: head) inimesed ümberringi.

Elu mõtte defineerimist võivad kõik huvilised Marguselt isiklikult paluda, loo autorina jätkaksin selle koha välja, nähes siinkohal ühtlasi ka võimalust loosse väike intriigisse tuua ...

Rait Pukk: mind muudavad õnnelikuks suhted, lähedased inimesed ja nendega veedetud aeg. Aga elu

mõte ... On hea, kui keegi seda vahel küsib, eriti keset kõige pingelise-mat tööperioodi, aga praegu vastata küll ei oska.

Raoul Raidna: õnnelikuks muudavad mind mu omad lapsed. Elu mõte: tunda rõõmu sellest, mis sul olemas on.

Viljar Schmidt: elu mõte on elada elu, mida hiljem ei kahetse.

Andre Tammik: tööalaselt on tekkinud rutiin, mingit õnnetunnet ei ole. Tahan vaid oma tööd hästi teha. Eraelus muudab mind õnnelikuks laps, kelle sportlikele saavutustele kaasa saan elada. Aga elu mõte? Hmm ... Jätan selle enda teada, sest ei tea, kas see, mida mina mõtlen, on ikka elu mõte.

Maailm, kuhu me kõik oma rada astuma oleme seatud, on üks kummaline, aga samas päris mõnus paik. Kõik teelised on justkui näiliselt võrdses seisus, samas saab mõnele meist sel teekonnal osaks õnn kohtuda täiesti erakordsete ja imeliste reisikaaslastega, kes meid ees ootavate raskuste ületamisel on alati valmis toetama. Teised aga peavad tihtipeale üksi oma murega toime tulema. Päästekolledži teise lennu lõpetanud tunduvad selles mõttes just nende positiivselt valitute hulka arvatud olevat, vähemalt selline mulje on minul neist jäänud. Ja kui ka lugejal tekis neid ridu lugedes hinge kas või imepisikene (pluss-märgiga) kadeduseussike – mine tea, millest me kõik veel ilma oleme jäänud, kuna ise sellesse seltskonda ei kuulu – siis loeb autor oma töö eesmärgi täidetuks.

Ja jäägu seda lugu lõpetama suure klassiku Johann Wolfgang von Goethe sõnad, millega tahaksin soovida meelegindlust iseendaks jäämisel nii kõigile loo peategelastele kui ka kõigile teistele headele kolleegidele päästeteenistuses: Omaenda teed käia on alati kõige kasulik, sest sellel on õnnelik olemus meid eksiteedelt jälle iseenda juurde tagasi juhtida.

Siin on kirjas see, mida Päästekolledži II lennu lõpetanud soovisid oma grupivendadele ja ka kõikidele teistele päästeteenistuse töötajatele:

Andres Heinsalu: Mulle meeldis, kuidas kadunud Peep Solo alati lahkedes ütles: olge edukad!

Priit Janno: Rahu isiklikus elus, küll siis muud asjad ka korda saavad.

Margo Klaos: Tahtmist päästeteenistust edasi viia!

“Neli musketäri” Oru turbaraba kustutustöödel 1996. aastal.
Vasakult: Marek Danilson, Rait Pukk, Margo Klaos, Priit Laos.

Mati Kõo: Jõudu, sihikindlust ja mõistmist.

Priit Laos: Kui saaksime ometi kord selgeks, kes meist parim pitsimees on ... Aga võib-olla me ei tahagi seda tegelikult teada. Valget aastavahetust!

Toomas Luik: Näeme lahingus ...

Margus Möldri: Olge positiivsed, vaadake enda ümber ringi – maailmas on nii palju ilusat! Avage end!

Rait Pukk: Osake hinnata ja rõõmu tunda selle üle, mis teil on.

Raoul Raidna: Pidage vastu, hoiduge ületöötamise eest, leidke aega ka enda jaoks!

Viljar Schmidt: Ainult heade ja püsitatud eesmärkide täitumist!

Mart Siid: Vastupidamist rasketel aegadel, rohkem toetamist ja tolerantust üksteise suhtes!

Andre Tammik: Häid kordaminekuid nii tööalaselt kui ka eraelus.

LOOD ÜHISEST MINEVIKUST:

Oli üks sügisene päev oktoobris ja olime algväljaõppe kursusel Pirita komandos. Ühe tunni teema oli tulletõrjenõõrid ja enesepäästmine. Praktiline harjutus toimus Pirita komando õppetornis. Panime riidesse, võtsime nõõrid ja läksime torni. Osalesin ise korrusel, kust laskuti instruktorina. Harjutamine läks meil ilusasti käima ja laskuma tuli kursusekaaslane, kes oli kunagi ka mägedes ronimas käinud. Mõtlesin seda teades, et nüüd ei pea meest vaatamagi, mees ju kindlasti tegija. Keerasin korraks pea ära ja järgmisel hetkel nägin, kuidas vool ripub

karabiin millest nõõri polnud läbi pandud ja kolleeg on ennast aknalaualt tõukamas. Judin käis seest läbi, krabasin tal rinnust kinni ning vedisin ta torni tagasi. Uhhh, läks õnneks – arvake ära, kellega tegemist oli?! Kokkuvõtteks võib öelda, et minul ja minu kursusekaaslastel läks õnneks, saime ikka paraja elukooli, kogemusi ja elamusi kogu eluks selle nelja aasta jooksul.

Raoul Raidna

Meil läks ükskord ühikas tuba põlema, ah-ah-aaa! Põlev tool lendas aknast välja...

Margus Möldri

Üldjuhul on meie grupi naljakad või kummalised lood sellised, et arvestades meie tänaseid tööalaseid positsioone ja inimeste erinevat arusaama naljast, on mõistlik jätta need meie endi teada.

Rait Pukk

Lugusid on meil palju, kuid eeldaimatena on ehk meelde jäänud Naissaarel toimunud reservohvitseride laagri seiklused, mis tagantjärele mõeldes oli otseku osavõtt nostalgilisest ja irrealsest nõuka-aegsest komöödiafilmit, millele mõeldes tekib isegi nüüd, kümme aastat hiljem, küsimus, kas see toimus tõesti reaalsuses või oli unenäos.

Mart Siid

Mäletan ühte matemaatika tundi. Õpetaja üritas ühest matemaatilisest sümbolist anekdooti rääkida.

Meie grupp muidugi „pointi” välja ei jaganud, sellel ajal aga naeris õpetaja ise äratehtud näoga oma nalja üle. Kogu grupp vaatas õpetajale lolli näoga umbes minut aega otsa, kuni aru saadi, et kuskil jutu sees mingi nali pidi ikka olnud olema. Seejärel pahvatas terve klass ühiselt naerma, kuid naerdi tekkinud koomilise situatsiooni üle. Õpetajale jäi aga igavesti teadmine, et ta oli andeka naljaga hakkama saanud.

Andre Tammik

Olime täiendkoolitusel Skövde päästekoolis. Tagasiteel, kui olime juba Stockholmi jõudnud ja valmistusime laevale minema, avastasime, et olen oma passi päästekooli ühiselamutuppa unustanud. Ühiselamus oli oökapiil piibel, mille rootsikeelset versiooni huvi pärast lappasin, ja raamatut tagasi pannes ei märganud, et pass selle alla jäi. Nii mu pass siis Skövde päästekooli ühiselamusse piibli alla uneski. Tegemist oli ajaga, kui välismaale pääses veel viisaga, ning selleks, et ilma passita riiki tagasi saada, oli meie grupijuhil Jaanus Vessartil väga palju asjaajamist Eesti saatkonnaga. Jaanus nägi palju vaeva, et asjad selliselt korda ajada, et minu passi puudumine takistuseks ei saaks, ja kogu grupp (mina sealhulgas) õigeaegselt koju tagasi jõuaks. Laevale minnes meie grupil aga dokumente ei kontrollitudki. Kuna olime grupiviisiga, siis loeti näod üle ja olimegi laeval.

Margo Klaos

PEREKOND PÄÄSTJAD

Entusiastid Pokud

Üks neist laiaõlgne ja valjuhäälnel vuntsidega mehejurakas, teine pisut väiksemates mõõtmetes ja mahedama häälega, kuid see-eest väga jutukas. Need on vennad Pokubinderid ehk lühidalt Pokud Põlvamaalt.

Reimo Raja

Peatoimetaja

Pokusid teatakse Päästeteenistuses kui suuri entusiaste, kes tahavad alati teada, kuidas asjad on, ning kuidas neid veelgi paremaks saaks muuta.

Kuigi vennad Pokud on pärit üsna Edgar Valteri loodud tegelastele pühendatud Pokumaa lähedalt, olid Kanepi päästekomando meeskonnavanem Mart (too väiksem) ja Põlva päästekomando pealik Heiki (too jurakam) Pokudena tuntud juba enne Pokumaa loomist. Heikit on Pokuks hüütud pisikesest poisist peale, oma passis oleva eesnimega hakkas ta harjuma alles viis aastat tagasi.

Vendade vanavanaisa Viido võitles Vabadussõjas ja sai selle eest omale tänutäheks asunikutalu Võrumaal. Koha nimeks oli Poku 51 ning sealt ka see nimi külge jäi.

Kust aga Edgar Valter võttis Pokudele nime? Pokud on mättad. „Ma olen samastanud ennast mätaga,” ütleb Mart naljatledes.

ISA VAINO

Aga enne kui jõuame vendade endini, alustagem algusest ehk isast, sest just temast, nüüdseks juba siit ilmast lahkunud Vaino Pokubinderist mehed rääkida tahavad.

Heiki ja Mardi isa Vaino on Võrust pärit mees, kes 1965. aastal Krootuse külast naise leidis. Samal aastal põles seal maha praktiliselt terve küla koos mõisa ja selle kõrvalhoonetega. Vaino oli üks neist, kes püüdis päästa nii palju kui sai. Sovhoosi direktoriks oli Vaino hea sõber, kes pärast suurt tulekahju vendade Pokude isale tuletõrjeauto võtmed andis ja ütles: „Ole hea mees ja hakka selle asjaga tegelema.” Nii saigi 25-aastasest Vainost Krootuse küla vabatahtlik pritsimees järgne-

vaks 30 aastaks. Priitahtlikku tööd tegi Vaino 24 tundi kõigil 365 päeval aastas. „Ta oli küla hing,” kiidavad vennad Pokud oma isa vabatahtliku tegevust.

Väljasõit toimus nendel aegadel nii: telefone sel ajal külas eriti polnud, seega kui Vainol helises öösel telefon, siis tähendas see vaid üht – väljakutse. Mardi ja Heiki ema vastas telefonile, samal ajal pani isa end juba riidesse. Väikeste Pokude uudishimulike pilkude all garaazist välja sõites lasi Vaino autoga nn seakisa ehk sireeni, mille peale ümberkaudsetes majades süttisid tulukesed ning mõne hetke pärast oligi autol vajalik meeskond peal, et õnnetuspaigale sõita. „Tollel ajal oli pigem see, et kõik ei mahtunud peale,” räägib Heiki kunagistest vabatahtlike väljasõitudest.

„Ta võttis seda kui oma elu kutset, mitte fun või adrenaliini. See oligi tema elu mõte – aidata inimesi,” räägib Mart oma isast kui lähedast ja lahkest vanast.

Põhitööna tegi Vaino nii autojuhi, bussijuhi, mehaaniku kui ka muid kuldsete kätega mehele omaseid töid. Aastatel 1991–1995 tegutses vennakeste isa abikomando pealikuks. See oli ka ainuke periood, mil mees päästeteenistuse palgal tegevuses.

KÖIK VÕI MITTE MIDAGI

Mardi ja Heiki isa oli oma kodukandis tegija ka tuletõrjespordis autopritsi võistlustel. Kui Krootuse abikomando auto starti läks, siis tõi võistluste direktor selle masina alati kõigile eeskujuks. „Mehed, vaadake, nii peab auto olema – lahingkorras, aga võisteldakse. Aga mida teie teete!? Autokapid tühjad ja midagi ei ole,” meenutab Mart võistluste direktori sõnu.

Mart lisab veel, et isa oli võitleja tüüp. Kui võis aimata, et esikohta ei tule, siis astus vana Poku lihtsalt üle joone – kas kõik või mitte midagi.

Vennad Pokud. Vasakul Mart ja paremal Heiki Pokubinder. Foto: Reimo Raja.

Vennad Pokud on ka ise tuletõrjespordiga tegelenud. Mardi karjäär väga pikk ei olnud. „Kooliajast mäletan, et tegin mootorpritsiga hargnemist, olin kõva pritsimees,” ütleb Mart. Aga sinna see asi mingil hetkel ka jäi.

KÕRVALEHIILIMINE EI TOIMINUD

Vendadest noorem, Mart, on päästja alates 27. eluaastast. „Arvatavasti see pisik sees on,” arutleb Mart põhjuste üle, mis teda lõpuks päästeteenistusse töid. „Algul ma mõtlesin, et see on nii kole töö ja ma ei tea, mida see tähendab. Äkki ma suudan kuidagi kõrvale hiilida, aga sellest ei tulnud midagi välja,” lisab mees.

Seetõttu ei jõudnudki Mart päästealale kohe. „Mina plõksisin tükk aega vastu, aga nagu elu on E” jutustab Mart, kes tegutseb ka pillimehe ja muusikuna. „20 aastat olen bändi teinud,” ütleb ta. Muuseas, Mardi kaksikõde on lõpetanud Georg Otsa muusikakooli.

Vend Heiki peab Marti ka väga isepäiseks: „Kui tema ütleb, et see must on valge, siis see must on valge, ümberarvutamiseks läheb väga pikalt.”

Mart ise jääb endast rääkides väga tagasihoidlikuks: „Mina olen tavaline töömees, mul ei ole isegi vormi selga panna.”

ESIMENE VÄLJAKUTSE

Mardi esimene väljakutse oli juba keskkooliaegadel. Eestis valitses siis veel nõukogude režiim. Ühel päeval läks silo sõtkumiseks mõeldud linttraktor ühest siloaugust teise sõites põlema. Kuna Mardil isa tol hetkel kodus polnud, siis otustas tol ajal veel 16–17-aastane poiss ise välja sõita. „See oli minu esimene kord sõita iseseisvalt autoga välja linttraktorit kustutama,” meenutab Mart oma esimest väljasõitu. Koos kolhoosiesimehega sai traktor ka lõpuks ära kustutatud.

Isa Vaino Pokbinder (vasakul) võistlustel juhendamas. Foto: erakool

Kuulus päästeauto 66, mis on täna päeval Krootuse vabatahtlike käsutuses. Foto: Heiki Pokbinder

Isaga väljasõitudel kaasas käis Mart juba kümneaastaselt. Päästetöödest nii pisikesed poisid aga veel loomulikult osa võtta ei tohtinud, vaid pidid vaikselt autos istuma.

Heiki oli aga veel väiksem, kui esmakordselt tulekahjule kaasa sõitis. „Mul on hästi mees, et kui telefon helises, panin end riidesse, jooksin kodust välja juba ära garaaži juurde, ning kui isa põt-põt-järele tuli, siis ega ta enam koju ei saanud,“ meenutab Heiki.

ABIVALMIS POKUMAA PEREMEES

Heiki pakkis asjad ja lahkus kodust emme-issijuurest juba 18-aastaselt. 1987. aastal tuli mees sõjaväest ja päästes on ta alates 1991. aastast. Vahepealsel ajal töötas Heiki kolhoosis autojuhina.

Sarnaselt Mardile arvab ka Heiki, et sai päästepisiku isalt, ning kuhugi kaduvat see pisik ei paista.

Heiki on ka Poku talu peremees, seega pole Edgar Valteri tegelastele pühendatud Pokumaa Maarjamaal ainuke.

Mart meenutab metsatulekahju Veski külas 2007. aastal, mida ta kustutamas käis. „Mul vend helistab, et kuule, kas sul abi on vaja,“ toob Mart venna abivalmiduse esekujuks. Kümne minutiga oli Heiki koos poja ja külameestega sündmuspaigal abiks. „See on näide, et meil asi väga hästi toimib ja ta on mulle helistanud, kui tal miskit seal toimub,“ ütleb Mart. „Sigalahe! Tema võtab ja helistab mulle,“ ei väsi Mart oma venda kiitmast.

KURAASIKAD MEHED KOMANDOS

„Me jäime ellu,“ iseloomustab Mart neid aegu, mil ta koos vennaga ühes vahetuses töötas. Heiki oli meeskonnavanem ja Mart autojuht Põlva päästekomandos. Kokku töötasid kaks kuraasikat meest samas komandos

ligi neli aastat. Pärast seda vabanes Kanepis meeskonnavanema koht ja nii vahetaski Mart komandot.

Muigega öeldakse aga seepeale, et tegelikult ei saanud vennad omavahel hästi läbi ning erinevates komandodes töötamine tundus seetõttu mõistlik lahendus olevat. „Kui me olime koos meeskonnavanem ja päästja, siis oli kõik fine [hästi – toim.]. Aga kui vend oli komandopealik ja mina päästja, siis seesama meeskond hakkas [Mardisse – toim.] suhtuma natukene teistmoodi – ma pidin rohkem pingutama seepärast, et olin komandopealik

vend,“ selgitab Mart ebamugavaks muutunud olukorda. Pealegi olevat vanem Poku Heiki väikevelilt ka rohkem nõudnud. „Nõudis küll, jah, aga ega ma seepärast ei kurda,“ ütleb Mart positiivselt.

AUTO 66

„Minu isa ehitas selle auto sisuliselt ringi,“ räägib Mart tuletõrjeautost hüüdnimega „66“, mille Pokude isa Vaino 1983. aastal tulekahjude kustutamiseks sai. Täna päeval sõidavad selle masinaga väljakutsele Krootuse priiatahtlikud.

Selle autoga on väljakutsele sõitnud isegi naisterahvas – Heiki naine Imbi. Isa Vainol oli pulm, Mart oli pulmamees ja Heiki töö. Tuli teade elumaja tulekahjust. Heiki sõitis välja, kaks autot juba sündmuskohal platsis, tulid ka praegune Põlvamaa päästeosakonna juhataja Peeter Tigas ja praeguna Lõuna-Eesti Päästkeskuse tuleohutusbüroo juhataja Almar Nuuma Tartust. „Almar tuli juurde ja ütles, et kuule, aidata saad, võta telefon ja helista oma naisele, et tulgu autoga,“ räägib Heiki. Naine sõitis pitsimajja, võttis sealt päästeauto ja pööras sündmuskohale. „Nii et, kui mind ei ole ja teda [Marti – toim.] ei ole, sõidab naine,“ ütleb Heiki.

PÕLENUD KÄSI JA JÄMEDAD LEPAD

Ka Mart ise on selle 66-ga kõvasti „karastunud“. Kord põletas mees selle masinaga väljakutsel olles ära oma käe ja päästeauto külje.

Põles üks kõrvalhoone. Tol ajal varases täiseas olnud Mart sõitis aga põlevale ehitisele liiga lähedale. „Läksin suitsu sisse ja hea sõber hõikas, et kuule, sul auto on tule all,“ jutustab Mart. Tollal polnud aga kaitseriideid ja nii põletaski T-särgi väel Mart ära nii enda käe kui ka auto külje. „Samamoodi, nagu käsi, mullitas ka auto vasak pool,“ ütleb Mart.

Kord 15 aastat tagasi kulupõlengut kustutama minnes oli vaja tulekoldele ligi pääsemiseks 66-ga lausa läbi jämedate leppade sõita. Roolis olnud Mart küll puikles Heikile vastu, et läbi leppavõsa sõites lõhub auto ära, aga Heiki oli ülemus ja sõna tuli kuulata. „Siis ta vihaga sõitis nendest leppadest läbi,“ räägib Heiki ja lisab võidukalt, et kulutulele sai ka piir pandud. Auto seejuures märkimisväärselt kahju ei saanud.

Pokud tahavad alati teada, kuidas asjad on, ning kuidas neid veelgi paremaks muuta.

PERSOON

Põline „kulturnik” Tuve Kärner

Sirle Matt

Lääne-Eesti Päästkeskuse
avalike suhete büroo juhataja

Kord juhtus selline lugu, et Tuve korraldatud noorte kokkusaamisel lendas saun õhku. Soojaveeboiler läks keema ja avariiklapp ei avanenud. Saunalised olid pesuveeks kraani otsides kogemata boileri survekraani sulgenud. Tulemuseks oli kõva pauk, mis lõhkus sauna ja paar inimest sai ka haiget. Saun asus puhkebaasis, mida hakati pärast plahvatust nimetama raketibaasiks.

See intsident toimus noorteklubi kokkusaamise üritusel. Järva-Jaanis tegutseva klubi tegevust vedas Tuve Kärner koos oma sõpruskonnaga. Sellega alustati pärast keskkooli lõpetamist. „Tolle aja kohta oli tegemist kuumas sõnaga,” kirjeldab mees noorteklubi olulisust selle aja elus. Koos käidi ekskursioonidel kohtades, kuhu üksikisikuna ei lähe – televisioon, ilmajaamas. Korraldati kohtumisi teiste noorteklubidega ja kutsuti külla tuntud inimesi. Isegi Noorte Hääli käis külas ja kirjutas kommunistlike noorte kingitusest oktoobrirevolutsioonile. Tegijate endi eesmärk oli lihtsalt mõnusa seltskonna kokkuvõime.

Üheks kutsutud külaliseks oli seksuoloog Helvi Rammul. „Tol ajal oli see nii tabu teema, poole sõnagagi ei räägitud,” kirjeldab Tuve sellise külalise erakordsust. „Aga esineja hakkas kohe rääkima ja pani pildidki seinale.” Tuve mäletab, et Helvi Rammul luges naistele sõnad peale, et ka kodus peab oma mehe jaoks hea välja nägema, mitte kandma lääpa tallatud susse. Pärast seda toasusside läbimüük ETKVL-i poes kolmekordistus.

Kokku tegutses klubi 16 aastat ning lõpetas oma tegevuse, kui kolhoosist enam ettevõtmiste korraldamiseks rahalist toetust ei saanud. „Numbrit ei julge praegu öelda, aga päris suur oli nende inimeste hulk, kes selle liikumisega ühinenud olid,” kirjeldab Tuve noorteklubi populaarsust.

KOLHOOSI „KULTURNIK”

Umbes samal ajal noorteklubi vaibu-

misega vahetas Tuve ka töökohta, asudes kolhoosi kultuuriosakonna juhataja kohalt Järva-Jaani kultuurimaja juhatajaks. Töövahetus tuli ette võtta, sest ajad olid muutunud ning kolhoosid lagunemas. Sellises olukorras ei olnud võimalik säilitada kolhoosi kultuuriosakonda, mille ainuke töötaja Tuve oli olnud. Aasta oli siis 1991.

Üldse oli kultuuriosakond kahes Eesti kolhoosis, millest üks Järva-Jaanis ja teine Rakvere Vilde kolhoosis. Enne kolhoosi „kulturnikuks” saamist oli Tuve töötanud varustajana. Mõlema töö kõrvalt pidas ta suviti ka põlumehe ametit, sõites väetisekülvikul ja kombainil. „See ands teenistust,” põhjendab Tuve, miks ta 20 aastat suviti hoopis teistsugust tööd tegi.

Järva-Jaani kultuurimaja juhatajaks ei kippunud Tuve hea meelega, kuigi seda tööd ta iseenesest armastas. Korraldamise töö on üldse Tuvele meeltemööda. „Riigiametis olid sel ajal kolhoosiga võrreldes väikesed palgad,” kirjeldab mees selleaegset olu ja elukorraldust.

Tööd vahetades võttis Tuve oma sõnul vastu kultuurimaja neli seina, sest vahepeal oli hoone põlenud ning veel täielikult taastamata. Järva-Jaani kultuurimaja juhataja on Tuve põhiametikoht tänaseni, ülejäänud tegevused on hobid. „Kultuurimaja annab leiba, kõik teised tegevused viivad ainult välja,” ütleb Tuve.

Tehnika on Tuve tegemistega alati kaasas käinud, nii tööga seotult kui ka harrastustes. 1980-ndate lõpus sai kolmel korral läbi viidud autorevüüd, kuhu pandi välja sõidukeid kartautost kuni Belazini, kõik sõitsid läbi alevi. Autod otsiti kokku ja korraldati kohale üle terve vabariigi. Kõige suure tegu oli kaevandusauto kättesaamisega, mis toodi kohale Maardust. Kaevandusauto on nii suur, et maanteemuuk ulatub vaevalt selle ratta poole kõrguseni.

VANATEHNIKA VARJUPAIK

Nõukogudeaegse vanatehnika päästmine on Tuve hilisem harrastus, kuigi Järva-Jaani vanatehnika varjupaiga autopargi suurust silmas pidades võiks arvata, et eksponaate on kogu-

tud juba aastakümneid. Praeguseks on seal üle 300 nõukogudeaegse sõiduki.

Esimene masin tuli 1987. aastal, sellest tehti spordikohtunike infobuss, kus sees raadiosõlm ja staap. Kõlarid katusel ja kõik nii nagu peab, et ka tuletõrjevõistlustel osaleda, mida ka muide mõnuga tehti. Aga see sõiduk ei olnud veel mingi kogumine.

Päris kogumine tuli hiljem, vanatehnika varjupaik avati 2004. aastal. Nüüd on Tuve oma kartulimaa vana-

sõidukeid triiki täis parkinud. Vald on kasutada andnud ka riigireservmaad, aga ka seda pole enam palju jäänud. Muuseumi alust pinda on kokku kaks hektarit. Tuve unistus on, et kogu valdusel oleks ka katus peal.

Autode kokkuotsimisel ei ole Tuve ükski abistajaid on palju. Interneti auto-moto foorumis on moodustatud vanatehnika varjupaiga sõprade klubi, mille liikmed toetavad varjupaika uute eksponaatide otsimisega, käivad varjupaigas talgute korras korrastustöid tegemas ning korraldavad ka rahakogumisaktsioone, kui on vaja mõni nõukogudeaegne haruldus välja osta. „Kokkuvedamise nimekirja on praegu nii pikk, et alalõpmata kardan, et kuskilt mõni ära lipsab,” kirjeldab Tuve.

Haruldased vene sõidukid ongi mehe erilise huvi. Varjupaik on sõi-

Kõikides Tuve ettevõtmistes on „kiiks” sees.

Foto: Toomas Viks

dukitest ka ilma jäänud, kui ei ole kiiresti järele jõudnud ja keegi teine on üle maksnud või sõiduk hoopistükkis vanarauda saadetud. Tuve annab endale aru, et kõiki autosid ta vanatehnika varjupaika kokku koguda ei jõua ja see polegi eesmärk. Oluline on säilitada nõukogude ajal meie teedel liikunud erinevad sõidukimudelid, vahet pole, kus see asub, kas vanatehnika varjupaigas Tuve kartulimaal või kusagil mujal. Peaasi, et ta Eesti tehnikat ajaloole alles jääb.

Südamest kahju on nendest masinast, mis on sattunud vanarauda. Möödunud aastal kaotas mees Läti vanarauakogujatele unikaalse nõukogudeaegse bussi. „Oleks ta siis mulle teatanud, et päästa ära see viimane buss, mis Eestis oli,” kahetseb mees kaotust.

Foto: erakogu

Unikumid kogujatest eristab vanatehnika varjupaika see, et eesmärk ei ole kõiki eksponaate viimase seibini korda lihvida. „Kui on üks ja kaks masinat, siis jõuab seda teha,” seletab Tuve. „Kui aga on üle 300, siis paraku mitte. Eksponaadid peavad inimese silma rõõmustama.” Üksjagu on Tuvele ka ette heidetud, et miks seisavad autod ilmastiku meelevaldas. Vääruslikumad ongi paigutatud garaazi, kuid siseruumis jätkub kohta vaid ?? sõidukile.

„ÕHUPUUDUS”

Tuve sõnade kohaselt tuli ühel varjupaiga sõprade klubi ümarlaual välja, et inimesi vaevab „õhupuudus”, inglise keeles AIR, mis annab esitähed olulistele vahenditele: aeg, inimesed ja raha, täpselt sellises pingereas. Tähelepanuväärne on, et raha on alles kolmandal kohal. „Oleks ainult aega rohkem, saaks paljusid asju rohkem teha ja hulga vähema raha eest,” kahetseb Tuve aja nappust.

Aega aga Tuve kasutada oskab, kuidas muidu seletada, et põhitöö kõrvalt kultuurimaja juhatajana on aega tegeleda nii paljude hobidega. Peale varjupaiga on veel neli muuseumi, mida Tuve kureerib. Vanatehnika varjupaik, kaks tuletõrjemuuseumi, kinomuuseum ja Järva-Jaani muuseum. Selle viimasega, tõsi küll, tegeleb suuremas osas Tuve abikaasa.

Muuseumide külastamiseks on välja arendatud terve reisipakett pikusega kaks ja pool tundi. Esimene peatus on tuletõrjemuuseumis, siis viiakse külalised vanade sõidukitega Karinu klaasikotta. Seal edasi vanatehnika varjupaika, tuletõrje laste mänguväljakule, teise tuletõrje muuseumisse ning ringreis lõppeb kinomuuseumis.

Kinomuuseumi tehakse koos sõber Vello Kolnesega, kellel on 48 aastat kinomehhaaniku staaži. Tuve nimetab Vellot tegijaks meheks ja ennast jutumeheks. Tuve on ka ise koolipoisi eas neli aastat teistele kino näidanud. Kolmel korral on muuseumi külastanud kultuuriminister, ühel korral Urmas Paet ja kahel korral Laike Jänes. „Mõtetelugemine on vastastikune, peanoogutusest mõistame üksteist,” kirjeldab Tuve koostööd sõber Velloga.

Tuve on tihedalt seotud ka muusikaga. Pasunat mängib 1965. aastast, täpselt samast ajast kui tuletõrjesse astus. „Otsest kutsumust ei olnud, nii kõva pillimees ma ka ei ole,” ütleb Tuve oma muusikuolu kohta. Aga harjutamas sai käidud, sest orkestrijuhataja ei andnud võimalust proovi mitte tulla. „Muusikut minust ei saanud, aga pasunapoiss küll,” lisab Tuve.

Praegu toimib pasunakoor tuletõrjeseltsi juures. Juba 25 aastat laulab Tuve ka segakooris. Mees tunneb heameelt, et viimastel aastatel on koorid popimaks muutunud. Suvel püütakse ka laulupeole pääseda. Kokku on kooris üle 30 hääle, neist 14 on meeshääled. Ka kooriproovis tuleb range dirigendi nõudel alati kohal käia. Tuve sõnul on puudumiseks on ainult üks vastuvõetav põhjendus – kui tood klaveri nurga peale oma surmatunnistuse.

KIIKS IGAS ETTEVÕTMISES

Kõik Tuve ettevõtmised sammuvad ühes taktis. Töö ja hobid on omavahel kenasti sobitatud. Suvel on kultuurimajaga vähem tegemist, aga tuletõrjeseltsi ja varjupaigaga see-eest rohkem. Ja nii juba aastaid. Tuve kiidab ka valda, kes on andnud talle loomingulise vabaduse oma tööaja

korraldamisel, peaasi, asjad tehtud oleks. Ühise joonena läbib pea kõiki Tuve ettevõtmisi tuletõrje.

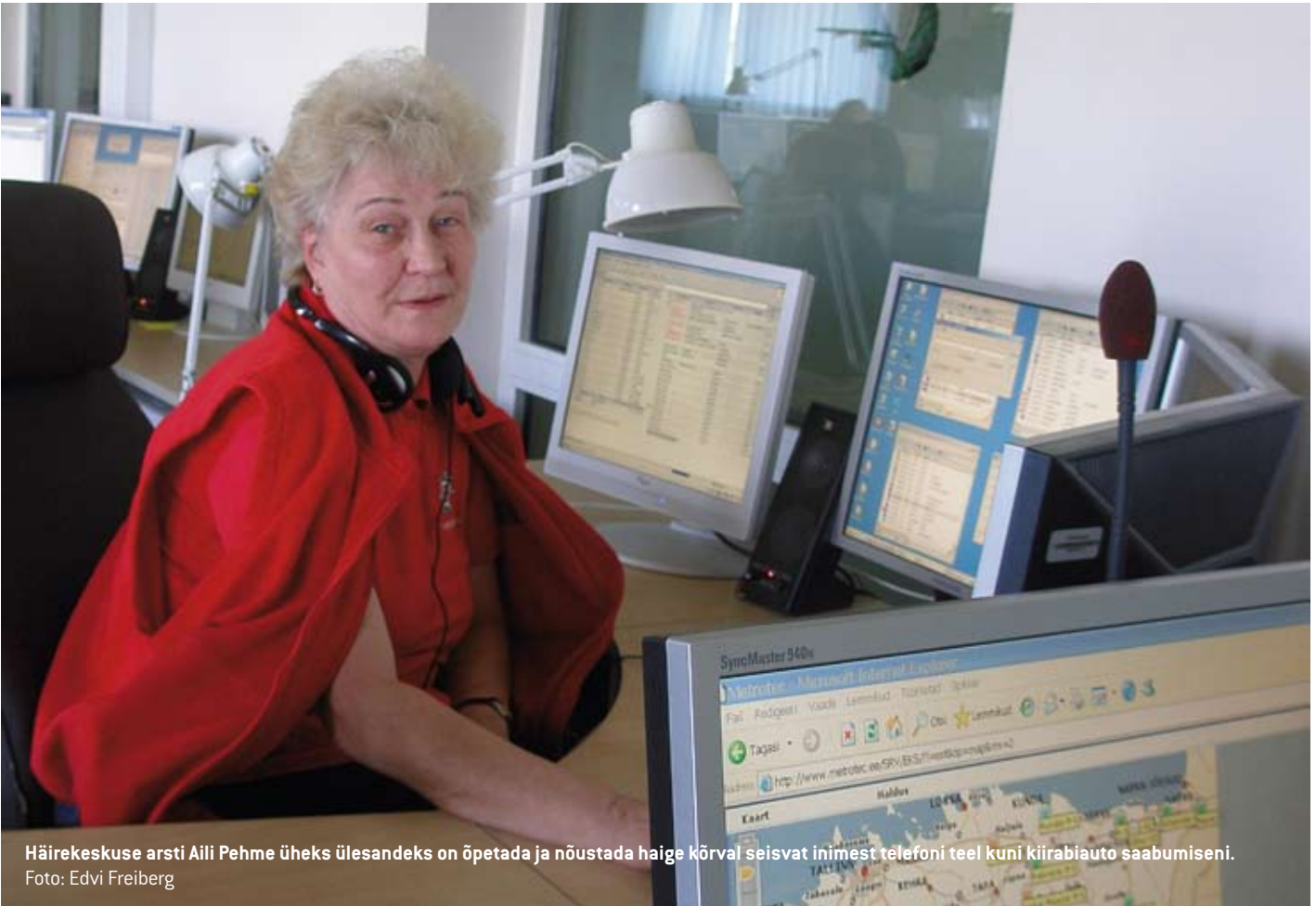
Tulekahjudele sõidab vabatahtlik tuletõrjeselts oma masinatega välja juba seitsmendat aastat. Varem asus Järva-Jaanis riiklik komando ning seltsi osaks oli tuletõrjevõistluste ja muu sellise korraldamine. Tuve on välja mõõtnud, et tema kodust autoga tuletõrjeautoni jõudmine võtab aega üks minut ja 40 sekundit. Kultuurimajast asub garaaz otse üle tee ning jalgsi jõuab sealt päästeautoni paari minutiga.

Kuigi päästetekeskusega sõlmitud lepingu järgi on väljasõitmiseks aega antud 15 minutit, jõutakse seda teha oluliselt kiiremini. Aastate jooksul pole seda aega kordagi ületatud. Abikomando väljasõidu kiirus pole võrreldav kutselise komando omaga, aga eelise annab lähedal asumine ja oma vallas toimivatele tulekahjudele jõutakse esimese päästemeeskonnana. „Tuletõrjega seoses ei saa ainult meelelahutust teha, ehitada tuletõrjeautosse saunu ja puhuda pasunat,” põhjendab Tuve, miks tuletõrjeselts ka tulekahjusid kustutama sõidab. Tähelepanuväärne on ka see, et siiani ei ole seltsile teenitud rahast ükski mees midagi välja võtnud, kõik on läinud seltsi tegevuse arendamiseks.

Kõikides Tuve tegemistes on kiiks sees. Kui nalja ei saa, siis mina ei mängi, võiks olla Tuve põhimõte. Ideid elluviimiseks kogub ta kaustikusse, kahjuks ei jõua kõiki neid rakendada. „Tegijate punt on nii hea,” kiidab Tuve oma sõpru, kellega koos üritusi korraldatakse. „Kui idee tuleb, siis teised ei materdata seda maha, igaüks püüab omalt poolt marjakesi juurde panna,” kirjeldab Tuve. Niimoodi ühiselt need asjad ellu viiakse.

HÄIREKESKUS

Häirekeskuse arsti Aili Pehme üheks ülesandeks on õpetada ja nõustada haige kõrval seisvat inimest telefoni teel kuni kiirabiauto saabumiseni.
Foto: Edvi Freiberg

Kuulake, ma õpetan teid!

„Kuulake, ma õpetan teid kuni kiirabi tulekuni!“ on Häirekeskuse arsti esimesed sõnad väga raskes seisundis oleva inimese kõrval seisjale.

Edvi Freiberg

Häirekeskuse kommunikatsioonijuht

Häirekeskuses töötavate arstide tööülesanded ei ole sellised nagu me kõik oleme harjunud ette kujutama – haige ravimine, retseptide väljakirjutamine jne. Näiteks tuleb Häirekeskuse arstidel kontrollida oma tööpiirkonna kiirabibrigaadide operatiivressursi hulka ja logistilist paiknevust ning edastada kohe info Häirekeskuse juhtkonnale, kui kiirabiteenuse kättesaadavus oluliselt väheneb. Samuti on arsti ülesandeks teostada järelevalvet meditsiinilaste väljakutsete töötlemise ning kiirabi väljasaatmise prioriteetide üle. See tähendab tegelikkuses meditsiinilaste kõnede pidevat kuulamist ja vajadusel päästekorraldajate nõustamist.

Alates 1. aprillist kasutusele võetud küsimustik – Häirekeskuse küsimused meditsiiniteadete menetlemiseks – lihtsustab oluliselt päästekorraldajate sellealast tööd. Kuid siiski vajab uus dokument sisetöötamiseks aega ja nii on ka arsti poolse jälgimise vajadus suurem.

Häirekeskuses töötavatel arstidel on lisaks päästekorraldajate nõustamisele meditsiinilistes küsimustes veel teinegi sama tähtis tööloolik – hädaabinumbri 112 helistanud ja eluohtliku seisundi tõttu kiiret meditsiinilist abi vajavate inimeste nõustamine kuni kiirabi tulekuni.

ESMATÄHTIS ON KONTAKTI LOOMINE

Kui on toimunud raske õnnetus,

inimesel on suur verejooks, ta on teadvuseta või mõne muu raske terviseprobleemiga, mis vajab väga kiiret sekkumist, siis ühendab päästekorraldaja pärast kutsetöötlust kõne Häirekeskuse arstile. „Minu ülesandeks on õpetada ja nõustada raske haige kõrval seisvat inimest telefoni teel nii kaua, kuni sinna sõidab kiirabi. Kui kiirabi astub uksest sisse, siis on minu töö selle kõnega lõppenud,“ kirjeldab Aili Pehme üht oma töövaldkonda. Seega tuleb arstil helistajale kõigepealt selgitada, et nii kaua, kuni kiirabi sõidab, juhendatakse teda telefoni teel. See on väga raskes seisundis haige aitamise juhendamine ilma olukorda ise nägemata. Tihti juhendab Häirekeskuse arst inimesi, kes ei ole esmaabi andmist õppinud, kuid neil on soov ja

julgus abivajajat aidata. Nii suguseid tööülesandeid ei ole mitte ühelgi teise valdkonna arstil Eestis.

Esmase info haige seisundist saab arst päästekorraldajalt. Edasi aga tuleb arstil luua helistajaga selline usalduslik kontakt, et inimene oleks nõus ja võimeline teda kuulama ja ka tema õpetussõnade järgi tegutsema. Kuidas rahustada maha inimene, kes seisab väga raske haige kõrval ja ei saa sageli aru, mis nad siin nii kaua seletavad, tulgu juba ruttu kohale? „Ma ütlen, kuulake, ma õpetan teid,“ selgitab Pehme kontakti loomist. Mitte alati ei mõju see kohe, öelda tuleb mitu korda. Kui inimene ei suuda kuulata, siis tuleb öelda käskivalt, vahel isegi häält tõsta ja helistajast valjemini rääkida. Helistaja kuulama panemiseks saab

telefonitsi nõustav arst kasutada ainult oma hääle varjundeid. Eesmärk ongi saavutada selline kontakt, et helistaja hakkaks õpetussõnu kuulama, sest ainult nii on võimalik abivajajat aidata.

Pehme lisab, et hiljuti oli üks kõne, kus ema rääkis telefoniga ja isa oli seal kõrval väga närviline ning seletas kogu aeg valjult, et mis see inimene seal telefonis jahub ja viidab aega. Niisuguses olukorras ei olnud võimalik ka emal õpetussõnu kuulata, mistõttu tuli lapse isale selgitada, et kiirabi juba sõidab ning arst juhendab ja aitab raskest olukorrast välja tulla.

APPIMINEK POLEGI ISEENESESTMÕISTETAV

Kui kontakt on loodud siis tuleb Pehme sõnul helistajalt küsida, kas ta ikka on nõus inimest aitama. Alati ei olda. „Üldiselt tundub, et esmaabi andmise oskusi hakkab vähemaks jääma,” hindab Pehme inimeste oskusi. „Olen raadiost kuulnud, et koolis püütakse uuesti esmaabist rääkida, aga sirguval põlvkonnal on siiski esmaabi alane koolitus nõrk,” lisab ta. Pehme meenutab oma kooliaega, mil juba kolmandast klassist peale tuli osaleda sanitaarsalga õppustel ja võistlustel ning sellise süsteemse lähenemisega tekkisid inimestel vastavad oskused. Lisaks ka julgus inimesi aidata.

Tegelikult võtab kiirabi sündmusaega jõudmine alati teatud aja, kuid tõeliselt eluohtlike seisundite korral on aega väga vähe. Neil juhtudel on eriti oluline see, kas inimene suudab end nende kriitiliste minutite jooksul kuidagi ise aidata või on tema kõrval keegi, kes oskab ega pelga appi minna. Arstipraktika ütleb, et kõrvalseisja saab väga sageli enne kiirabi tulekut oma tegevusega teise inimese elu päästa. Selleks on vaja aga eelteadmisi nagu iga teiseigi eluvaldkonna puhul. Aili soovib, et näiteks saates „112” ei ole mõtet näidata põlveproteesi paigaldamist, vaid selle asemel peaks olema mingi lihtne ja eluline õpetus inimeste harimiseks. „Kahju on sellest, kui inimesed arvavad, et nad on 112-le helistades oma kodanikukohuse täitnud ning abivajaja juurde minekust keelduvad,” ütleb Pehme. HIV-ga nakatumise hirmus ei julge inimesed võrrale appi minna, sest kaitsevahendid pole alati käepärast või ei usaldata olemasolevaid. „Ega sundida ju kedagi ei saa, abistaja peab oma tervisele ka mõtlema,” kirjeldab Pehme Häirekeskuse arsti tööst saadud kogemusi.

Samas jääb vahel soovist aida

Häirekeskuse arsti töö lõpeb siis, kui sündmuskohale on jõudnud kiirabi. Foto: Reimo Raja

ta väheseks. Pehme meenutab üht hiljutist ja erakordset juhtumit oma arstipraktikast, kus teadvuseta haige juures viibis pime. Õnneks ütles ta arstile telefonis kohe algul, et on pime ja ei näe, mis värvi on haige nägu. „Ma küsisin, kas kedagi teist ei ole lähedal ja ta ütles, et võib-olla alumisel korrusel on keegi,” meenutab arst, kelle sõnul ei olnud alumine naaber nõus aitama ja rohkem ülikireid abivõimalusi ei olnud. Kuna kõik sellised olukorrad on väga ajakriitilised, siis palus Pehme tal minna ja kuulata, kas haige ikka hingab. „See meel on pimedatel ju hästi arenenud,” ütleb ta.

ELUSTAMINE TELEFONI TEEL

Kui arst saab päästekorraldajalt info, et helistaja seisab teadvuseta inimese kõrval, siis palutakse ikkagi üle kontrollida, kas abivajaja hingab. Kui tuleb vastus, et ei ole teadvusel ja ei hinga, siis on arsti järgmine küsimus kohe, kas helistaja on nõus hakkama elustama. Kui inimene pole nõus tegema suult suule hingamist, siis tuleb leppida kaudse südame-massaažiga. „Õpetan, kuidas avada pigistavad riided ja asetada käed massaaži tegemiseks ning loen, millise kiirusega massaaži teha,” kir-

jeldab Pehme. Arst kuuleb tegelikult telefonist, kui efektiivne see tegevus seal haige juures on. Kui telefonist midagi kuulda pole, siis palutakse abistajal kõvasti rütmi kaasa lugeda. Kui inimene pole varem elustamist teinud ja sellest midagi kuulnud, siis on väga raske teda telefoni teel õpetada. „Ma püüan talle küll rääkida, aga kui abistaja ei saa aru, siis ei ole võimalik aidata,” räägib Pehme.

Abistaja peab olema kogu aeg telefoni otsas. Arstide hinnangul on väga head need telefonid, millel saab valjuhääldi sisse lülitada, sest inimesel on siis käed vabad ja nad saavad samaaegselt suhelda arstiga ning teha elustamist. Kui seda võimalust ei ole, siis tuleb abistamine arstiga suhtlemiseks ja uute juhtnööride saamiseks pooleli jätta. Kõige efektiivsem on olukord, kui üks on telefoni juures ja abistaja on keegi teine. Kõige halvem variant on aga teises toas paiknev tavatelefon. Arsti sõnul on elustamine väga raske töö. „Kui abivajajaks on eakas inimene, abistajaks teine sama vana, ja kiirabi tuleb kaugelt, siis võib ka enast kokku võttes jõust ikkagi puudu jääda,” ütleb Pehme, kes enda sõnul kuuleb läbi telefoni, kas elustamist tehakse õigesti.

TÄNULIKUD ABISAAJAD

Häirekeskuse arsti töö juhiste andmisel lõpeb siis, kui sündmuskohale saabub kiirabi. Seega ei tea telefoni teel juhendav arst kunagi, kui täpselt tema õpetussõnu järgiti ja kas tegelik pilt langeb kokku sellega, mida telefonis kirjeldati.

„Kui kiirabi tuleb, ütleb enamik inimesi mulle tänusõnad, ja seda vaatamata ekstreemsele olukorrale, mis kohapeal valitseb,” räägib Pehme. Vahel tuleb ka inimestele toeks olla. Tihti on just väikeste laste emadel raske kiirabi oodata ning kiputakse endast välja minema. „Kui nad minuga räägivad, siis on neil tugi ja kontroll olukorra üle, nad tunnevad ennast kindlamini,” selgitab arst. Oli juhus, kui Pehme küsis helistajalt, kas ta soovib, et temaga ollakse telefoniühenduses kuni kiirabi tulekuni. Vastati, et oleks hea.

Kontakti hoidmiseks tuleb kasutada kõiki meetodeid, näiteks võiks arst inimest vahepeal kiita, seda isegi siis, kui ei olda kindel, kas kohapeal inimest üldse aidatakse. Kindlasti ei tohi kõne lõpus kiitust ära unustada. Nii ei kao inimestel usk ja järgmisel korral asutakse juba hoopis julgemalt teist inimest aitama.

TEHNIKA

Suur tulekahju, väike meeskond

Tulekahjudeks ettevalmistudes tuleb kõiki vahendeid võimalikult efektiivselt ära kasutada. Milleks rakendada inimeste tööjõudu kui efektiivsemalt on võimalik kasutada tehnikat? Siin on viis tehnilist lahendust, mis võimaldavad päästemeeskonda otstarbekamalt rakendada.

Dima Peterson

Pärnumaa päästeosakonna juhataja

•• **Pilt 1** •• Suurema tulekahju korral tuleb meeskonnal tegeleda üheaegselt mitme ülesandega: leekide kustutamine, inimeste päästmise, kõrvalhoonete kaitsmise ja paljude teiste ülesannetega. Sellises olukorras on väga tähtis katkematu veevarustuse tagamine, kuid see on suure küsimärgi all, sest ei ole aega sellega tegeleda, ei ole mehi, kes sellega tegeleks ning ei ole käepärast tehnilisi lahendusi. Pildil on päästeauto (Pärnu 12) katusele paigaldatud magistraalliin. Auto katusele jookseb voolikuliin kiirelt ja suurt tööjõudu kasutamata maha. Mida kiiremini jõuab suur vesi tulekahjule, seda kiiremini tulekahju lokaliseeritakse ja seda kiiremini jõuavad tuletõrjujad tagasi komandosse. Idee autorid on Aleksander Frischeri, Karmo Kuru ja Oleg Šapkin. Teostus – Pärnu komando päästjad.

•• **Pilt 2** •• Kui tegemist on suureks levinud tulekahjuga, tuleb ilmingimata tagada katkematu veevarustus. Kui vahetus läheduses ei ole veeallikaid ja veevarustuse tagamiseks kasutatakse paakautosid ning vooluhulk tulekahjukohal on kuni 2000 liitrit minutis, siis sobib selleks vee andmine paakautodest põhiautodesse või veekogujatesse. Kui aga vooluhulk ületab 2000 liitrit minutis, siis tuleb kasutada kokkupandavaid basseine ja kiirväljalaskeklappe. Kuid siin on üks asjaolu, millele tuleb tähelepanu pöörata. Kui tulekahjul käib ümberlülitus autoveepaagi vee pealt kokkupandava basseini vee peale, siis tekib paus, sest vesi on vaja basseinist uuesti üles imeda. Selle olukorra lahendamiseks paigaldasid Pärnu-Jaagupi tuletõrjujad pumba imipoolse peale pöördklappisulguri ning ühendasid tuletõrjeauto õhu-

süsteemi enda väljatootatud klapi abil – see klapp laseb vee üles imeda juba siis, kui vesi jõuab voolikusse veel autopaagist. Tänu sellisele tehnilisele uuendusele ei märkagi tulekahju sees töötavad päästjad, et toimus ümberlülitus paagi vee pealt basseini veele ning kustutavad katkestamatult. Võidetakse tohutult aega ja tulekustusvõimet. Praegu on Pärnu-Jaagupis küll esimese autonoma kasutusel Kärmas Katariina, millel veel klapp imipoolle puudub.

•• **Pilt 3** •• Tõstamaa komandos kasutuses olevad esimesel autol ei olnud vahusüsteemi A klassi vahuaine jaoks. Mehed võtsid kätte ja ehitasid selle ise. Ehitasid sellise, millega saab pritsida voolikuliini 0,1-protsendilise kontsentratsiooniga vahuainet, kuid samas on olemas ka kolme- ja kuueprotsendiline doseerimise võimalus. Ajal, kui see vahusüsteem ehitati, puudus teistel Eesti päästeautodel võimalus nii madala kontsentratsiooniga vahuainet voolikuliini doseerida. Nüüd on uutel MAN-idel ja Firedos vahusüsteemiga Scaniatel 0,1-protsendiline kontsentratsioon võimalik. Fotol: Parempoolse kraani abil antakse kuueprotsendilist vahuaine-veesegu, keskmise abil kolme- ja kuueprotsendilist ja vasakpoolne kraan on märja vee moodustamise jaoks. Tulemus: kui vahuainet kasutamiseks on, tulevad Tõstamaa pritsimehed tulekahjult kaks-kolm korda kiiremini koju tagasi ning päästavad palju rohkem vara. Nii saab tavalisest veepumbast teha efektiivse kustutusüsteemi.

•• **Pilt 4** •• Suurematel tulekahjudel on alati probleeme tulekahju suurusele vastava veevooluhulga saavutamise ja isikkoosseisuga. Siledatüvelised joatorud annavad esimesele tulekahjule saabunud meeskonnale võimaluse anda leekide mahalöömiseks madalal

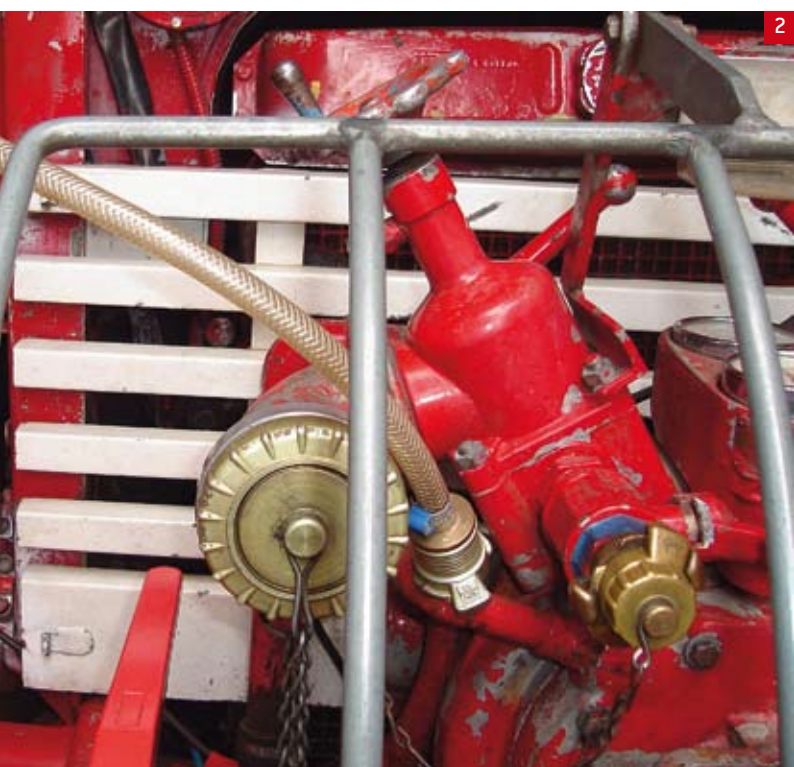
survel ning madala tagasilöögiga suure vooluhulga. See annab suure võidu: üks mees saab väga kiirelt ära teha kahe mehe töö. Kunagi panin kokku üle 30 lehekülje materjali teemal kompaktoja tagasitulek. Siledatüvelised joatorud on kasutusel Tallinnas ja Pärnu päästekomandos. Tallinnas töötatakse 15/16-tolliste (NYFD) tüvedega joatorudega ja 42-millimeetrise rünnakuvoolikutega (ca 660 liitrit minutis kolmebarisel joatorul). Pärnus samuti, kuid on üks erinevus. Pärnu komandos kasutusel olevad joatorud annavad vajadusel välja ka udujuga, lisaks on veel üks joatoru kõrgendatud tulekustutusvõimsusega ühetollise tüvega (750 liitrit minutis kolmebarisel joatorul).

•• **Pilt 5** •• Kui väikse komando tuletõrjeauto jõuab suureks paisunud tulekahju kohale kahe mehena, on see kaotatud tulekahju. Kuid mitte alati! Kõik oleneb varustusest ja väljaõppes. On olemas selline varustus nagu kiirsekkumissüsteem: seljaranits A klassi vahuainega ning Ukraina vahujoatoru SVPE, mis imeb kontsentreeritud vahuainet seljaranitsast poole protsendiga. Tulemus – müstiliselt võimas vahujuga, mis lihtsalt pühib tulekahju oma tee pealt ära. Kui komando standardsete protseduuride järgi on suureks levinud tulekahju kohal ette nähtud kiirsekkumissüsteemi kasutamine, viskab autojuht 42-millimeetrise vooliku 51-millimeetrise Bogdanov-otstega lahti, paneb seljaranitsasüsteemi selga, ühendab selle vooliku külge, annab survet, avab vahuaine ning joatoru kraanid ja lööb leegid loetud sekundite jooksul maha. Kui kohale jõuavad suuremad komandod, jääb nendele tavaliselt järelkustutus. Kiirsekkumissüsteem sobib väikese isikkoosseisuga komandos, kellel puudub suurte vooluhulkade andmise võimalus.

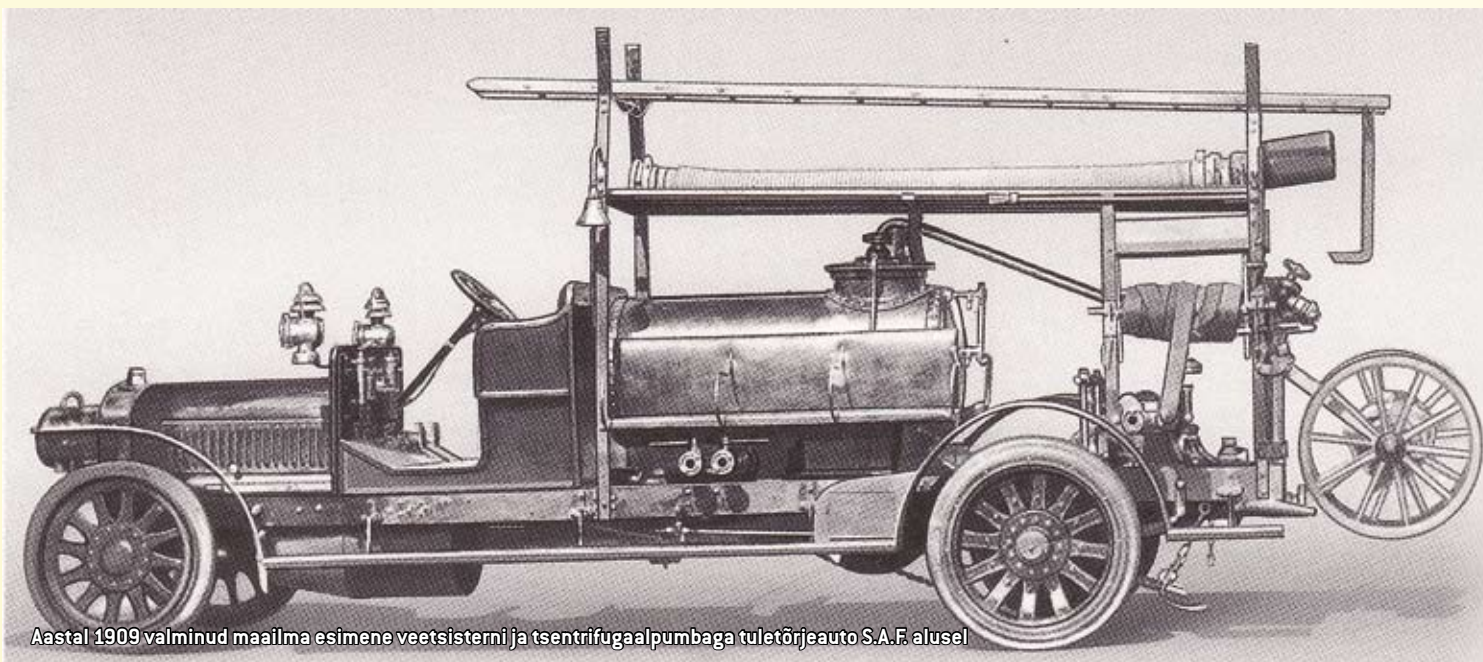
- mida teha?

Fotod: Dima Peterson

AJALUGU

Aastal 1909 valminud maailma esimene veetsisterni ja tsentrifugaalpumbaga tuletõrjeauto S.A.F. alusel

Mõni sõna firmast Carl Metz

Heikki Perli annab ülevaate tuletõrjeautosid tootnud ettevõttest Carl Metz, mis kuulub nüüdisajal Rosenbaueri nimelisele firmale.

Heikki Perli

1872. aasta mais-juunis oli Pärnu linnas kaks suurt tulekahju kaupmees Schmidt linna aidast. Tsitseriks tolleaegset ajalehte Perno Postimees, jättes kirjaviisi muutmata:

„Pernust, 24. mail. Möda läinud pühapäeval, 21. mail pärrast lõunat olli meil suur ehmatuse ja kokkumine. Kello kahhe ja kolme vahhel hakkas korraga Schmidt kuntori pärralt linna aidast paks suits välja tungima, sest kõik ukseid ja augud ollid kinni tullekello se käis pim ja pam ning kutsus ruttust appi ja meie tullekustutamise väggi olli ka varma seal; agga tulli olli jubba võimuse ennese kätte sanud, sest kaunis valli tuul aitas veel takka lükkata. Ait olli alt kunni kattuse harjani linno täis, mis tullel vägga magusad ollid ja seepärrast ruttust laiale, nenda et suur pik ait korraga lama tulles seisis. Mis pididi nüüd tulle kustutaja väggi seal teggema? Ei muud middagi, kuid hoidis agga, et tulli kaugemale ennem ei saaks minna. Müttasid

kustutamise kuni pole ööni, siis olli ka ait mani mahha põlenud, agga linna unnik tossas ühte visi eddasi, vahhid jäid jure ja teised kustutajad lubbati kojo. Immeks tulleb panna, kust tulli pühapäeval, mil kõik aida ukseid kinni, egga innimese hinge sees polle, olli sena sanud? Kahjo ei voi veikene olla, sest et seal märratumad linnad är-rapõllesid, mis nüüd kõik asseku-rantsi kassa kaela langeb.

Pernust, 14. Junil. Möda läinud kesknäddala, se olli na kello 11. ael, hakkasid tulle kellad korraga hüüdma: tulge appi! tulli lahti! Schmidt linna ait põlleb. Igga mees jooksis ruttust appi, kes kustutama, se kustutama ja kes pealt vatama, se pealt vatama; käisime issi omma häddise tervisega ka korra seal ja näggime, et meie vapper prii tullekustutaja selts tullebliste tööd teggi, agga sagge vee pudus jättis võimuse tulle kätte. Pealt vatajate arro näitas paljo su-rem kustutajatest ollevald. Issiärranis nobbedad ollid gümnasiumi koli poisid põllevald aidast linno välja veddamas, ollid kui sippelgad töös.

Tänno Jummalale, et ilmuke va-gga olli, se pärrast olli se võimalik hoida, et tulli eddasi ei sanud min-na ja veel suremat kahjo tettha.”

KINGITUS PÄRNU VABATAHTLIKELE

Kuna Pärnu Vabatahtliku Tuletõrje Selts oli nendel tulekahjudel ennast heast küljest üles näidanud, kinkis suurkaupmees Hans Diedrich Schmidt seltsile käsipritsi, mis oli valmistatud Saksamaal Heidelbergi linnas asuvas firmas Carl Metz. See, 1872. aastal valmistatud Carl Metz käsi-pritsi ei olnud esimene siinkandis. Juba 1866. aastal osteti Tallinna Vabatahtliku Tuletõrje Seltsile käsiprits Carl Metz vabrikust, mis läks koos transpordikuludega maksma 1236 rubla. Seda pritsi demonstreeriti 28. novembril 1866. aastal ning pandi Uuel tänaval asunud pritsimajja.

Riia linn oli sama vabriku pritsi omandanud juba aasta varem. Tallinna Vabatahtlik Tuletõrje muretset 1875. aastal veel kolm kahehatalisel kaarikul asuvat käsipritsi Carl Metz vabrikust ning 1880. aastal veel kaks, millest üks asus neljarattalisel vankril, millega sai kaasa sõita ka meeskond. Carl Metz vabrikust mu-

retseti käsipritse 19. sajandil veel teistelegi siitkandi tuletõrjeorganisatsioonidele.

VABRIKU SÜNNILUGU

2. novembril 1842. aastal asutas 24-aastane mehaanik Carl Metz (1818-1877) Saksamaal oma kodulinnas Heidelbergis hüdrauliliste masinate vabriku koos raua ja pronksi valukojaga (saksa keeles: Fabrik hydraulischer Maschienen, Eisen- und Messing Giesserei). Vabriku asutamisele andis tõuke 5. mail 1842. aastal toimunud Hamburgi suurtulekahju, kus hävis kolmandik linnast. Ka Carl Metz oli kohaliku tuletõrjeseltsi liige ning tuletõrjepritsidega seotud probleemid polnud talle võõrad. Metz reklaamis oma tooteid kui uuesüsteemilisi pritsi, mis olid nii kantavad kui ka vankrile monteeritud.

Peale Carl Metz surma vahetusid vabriku omanikud korduvalt. Aastal 1890 ehitati esimene auruprits, mis müüdi ühte mõisa Riia lähedal. Ka 1899. aastal saadud Põltsamaa Vabatahtliku Tuletõrjeühingu auruprits oli valmistatud Carl Metz vabrikus.

Aastal 1907 vahetas vabrik

Aastal 1956 Hiina RV jaoks ehitatud 52 m kõrgune redelauto MAN 753 L1 alusel

asukohta ning töötas edasi Karlsruhe linnas nime all Carl Metzi tuletõrjevahendite vabrik Karlsruhe (saksa keeles Carl Metz Feuerwehrgerätefabrik, Karlsruhe). Alustati mehhaaniliste redelite tootmist, mis olid esialgu monteeritud hobuvankritele ja mehaanilise käsiajamiga.

Aastal 1909 valmis seal S.A.F. (Süddeutschen Automobilfabrik, firma ühines hiljem Benziga) alusel esimene tuletõrje autotsistern (praeguses mõistes põhiauto), millel oli keskasetusega veepaak ja tagaasetusega tsentrifugaal-

pump. Aastal 1910 monteeriti üks 20 meetri kõrgune käsiajamiga redel S.A.F. autoalusele. Kaks aastat hiljem ehitati Karlsruhe tuletõrjele 25 meetri kõrgune käsiajamiga redelauto Benz-Gaggenau alusel, millele oli ka monteeritud tsentrifugaalpump ajamiga auto mootorilt. Aastal 1921 valmis esimene tõsine 25 meetri kõrgune redelauto Benz Gaggenau mudel 3 CND alusel. Selle auto redelimehhanism sai ülekande auto mootorilt. Aastal 1923 valmis 17 redelautot, neist kaheksa läks ekspordiks. Peab märkima, et nii maailma kui ka konkurendi, firma C. D. Magirus, esimene rede-

lauto DL-26 valmis Morris alusel 1908. aastal ja läks ka ekspordiks (Lõuna-Aafrikasse Kaplinna).

Aastal 1926 valmis firmas Carl Metz esimene redelauto DL-26 MAN 3Zc alusel, mis ehitati Valparaíso linna (Tšiili) tellimusel. Järgmisel aastal ehitati samasugune redel samal MAN alusel Gera (Saksamaal) linna tellimusel. Aastal 1936 valmisid Riigi Õhusõidu Ministeeriumi (talle allusid õhukaitse tuletõrjekomandod) tellimusel viis täismetall-redelautot KL-26 diiselmootoritega MAN D1 alusel. Neist üks on tänase päevani Saksamaal säilinud. Need

seitse olid ennesõjaaegsel perioodil ainukesed Carl Metzi vabrikus MAN alusel valmistatud redelautod. Kokku valmis selles vabrikus sõja eel üle 500 redelauto.

Firma Carl Metz ennesõjaaegse perioodi suurimaks saavutuseks oli 46 meetri kõrgune täismetall-redelauto Mercedes Benz LD 6500 alusel, mille esimene eksemplar valmis 1934. aastal.

Sõjajärgsete aastate redelautode tootmine läks lahti 1949. aastal. Kuni aastani 1960 on teada vähemalt neli MAN alusel toodetud redelautot, neist imposantseim 1956. aastal Pekingi (Hiina) linna tuletõrje jaoks valminud 52 meetri kõrgune redelauto DL-52 MAN 758 L1 alusel. Möödunud sajandi kuuekümnendatel ja seitsmekümnendatel aastatel ehitati rohkem redelautosid Metz, MAN alusel. Suurim tellimus oli 22 redelautot DL-30 MAN 520 HLF ja teistel alustel Berliini linnale (Lääne-Berliin) aastatel 1961-1969.

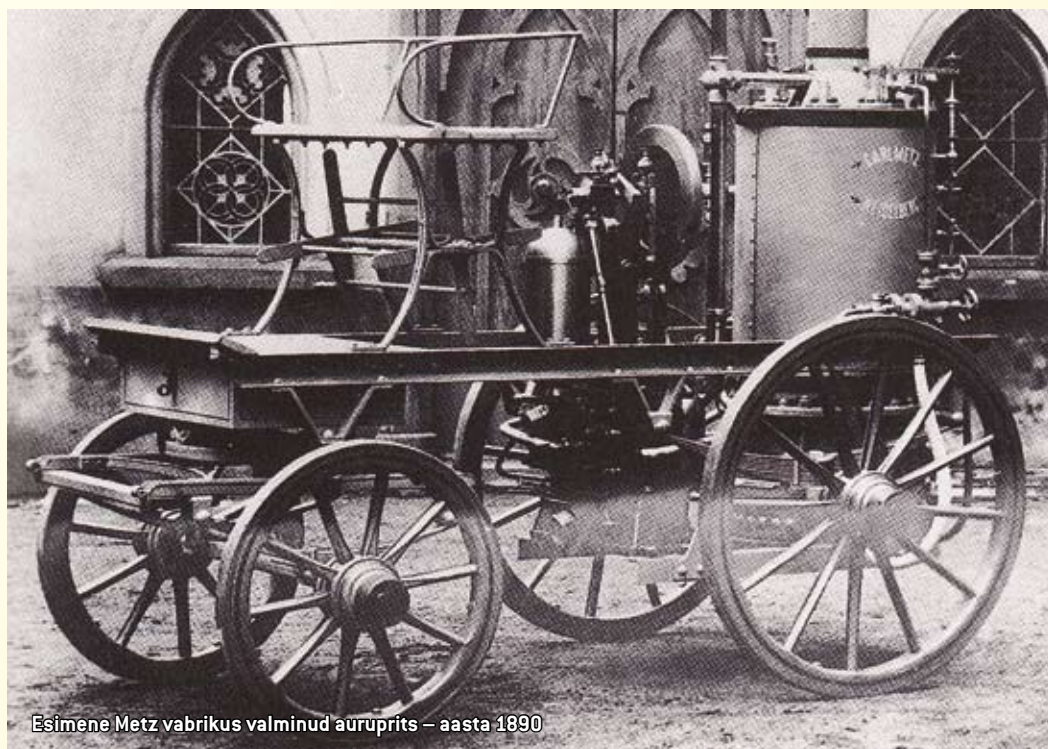
Aastal 1957 valmis Pekingi tuletõrjele maailma kõrgeim redelauto kõrgusega 60 meetrit, mis oli ehitatud KAELBLE 680 F alusele ning varustatud eesasetusega pumbaga.

Eelmise sajandi lõpukümnendil hakkas firma Carl Metz Mercedes Benz aluste kõrval kasutama laialdaselt ka MAN aluseid.

METZI REDELAUTO PÄRNUSSE

Eestise ei ole firmast Carl Metz kunagi varem ühtki tuletõrjeautot ostenud. 1934. aastal osteti sealt aga tsentrifugaalpump Tallinna Kutselisele Tuletõrjele kohapeal REO alusel ehitatud tuletõrjeauto jaoks. Tolleaegseid olusid arvestades oli pumba maksumus kõrge – 1850 krooni, natukene suurem kõige odavama uue sõiduauto maksumusest. See pump teenis aga kulutused tasa, sest pärast sõda monteeriti ta teisele, Opel Blitz alusel ehitatud tuletõrjeautole, mida kasutati veel möödunud sajandi seitsmekümnendatel aastatel.

Kuuldavasti saab Pärnu päästekomando veel sellel aastal firma Carl Metz (kuulub nüüd firmale K. Rosenbauer) redelauto MAN alusel. Vast lubab see lühike artiklike tõmmata paralleele aastate 1872 ja 2008 vahel. Pärnu linn saab kustutusvahendid ühest ja samast firmast 136-aastase vahega.

Esimene Metz vabrikus valminud auruprits – aasta 1890

VABATAHTLIKUD

Abikomandode arengust, tunnustamisest ja kommunikatsioonist Raplala

Sellesuvisel priitahtlike pritsimeeste foorumil Türi oli mul au ette kanda mõtisklus teemal „Kuni su küla veel elab, elad sina ka“.

Raul Aarma

Raplamaa päästeosakonna juhataja

KOGUKOND ON ÜHISKONNA ALUSTALA

Kuidas seostuvad sellega päästeala abikomandod ja vabatahtlikud? Tegelikult üsna otseselt – kui ühiskond on terve, tehakse eluterveid otsuseid ja käitatakse mõistlikult. Õnnetustes kaotatud inimelud on märk haigest ühiskonnast. Kohalik kogukond on ühiskonna alustala ja priitahtlike pritsimeeste pasunakoor selle elurõõmsaim väljendus. Paraku on meil tänaseks juba ca 60 abikomandot ja ainult kaks puhkpilliorkestrit. Vilepill vaikib ja kogu aur läheb kustutamisele.

Mis seisus on Raplamaa 2008. aasta lõpul? Siinses maakonnas on tegevad 11 abikomandot, hoogu võtab kaheteistkümmes. Viieendik Eestimaal vabatahtlikust-kogukondlikust tuletõrjest-päästest on koondunud Raplamaale. Meil on munitsipaal-tuletõrje (Kehtna valla päästeteenistus), valla eelarvelised abikomandod (Kaiu, Kuimetsa, Vahastu, Käru, Varbola, Kasti), valla toel ja tehnikaga päästetoid tegevad, kuid ennetuse tarbeks MTÜ moodustanud abikomandod (Valgu, Laukna, Sipa) ning puhtalt kodanikalgatusena loodud päästeala mittetulundusühingud (Lokuta, Raikküla).

KOOSTÖÖ SÕPRUS-OMAVALITSUSTEGA

Raplamaa abikomandode päästeautod startisid garaazist selle aasta oktoobri lõpu seisuga kokku 89 korral. Meil on palju seltse, mis kaitsevad oma koduvalda (Kuimetsa, Vahastu, Kasti, Varbola). Osa seltse reageerib üle maakonna (Kehtna ja Lokuta paakautod), osa evib lisaks multilift-konteinerautode võimekust (Lokuta ja Raikküla). Puhatu ja Vihterpalu

kõige esmane konteiner-moodulite kokkuvedu baaslaagrisse oli suuresti Raplamaa abikomandode ülesanne. Lokuta VTS konteinerauto (fotol) on hea näide koostööst üle riigipiiri.

Kehtna valla sõprus-omavalitsus Saksamaal, Rammstein-Kaiserslauten, kinkis selle auto koos kergmetallist veetorustiku mooduliga. Suurema sündmuse puhul on see auto võimeline kiirelt kohale toimetama tervelt 600 meetrit 110-millimeetrist kiirelt maha pandavat veetorustikku. Paljudes seltides on kodukanti kaitsmas ka kutselised päästjad, kandes sel moel professionaalset kompetentsi üle oma kogukonna.

AASTA TEGIJA JA TULIJA

Maakonna ennetajale toeks ja kogemuste omandamiseks osales enamik seltse oma kodukoha koolides-lasteaedades evakuatsiooniõppustel ja ennetustöö projektides. Väljas oldi maakonna messidel, memme-taadi infopäevadel ning tehti üle 100 kodukülastuse. Osalt abikomandode aktiivsuse tõttu on Raplamaa kutseline pääste ka regioonis riikliku ennetuse ettevõtetud eesmärkide täitmisel esirinnas. Töenäoliselt tänu ennetusalasele aktiivsusele tunnistas Lääne-Eesti Päästkeskus oma abikomandodest aasta tegijaks Lokuta VTS-i ja aasta tulijaks Raikküla VTS-i. Kui lisada siia fakt, et enim väljasõite tegi Kehtna abikomando, võiks teatud mõõndusega öelda, et sel aastal löödi lääne regioonis „kõik edetabelid kinni“.

Abikomandode ümaralauad toimuvad kord kuus ja see ilma nurkadeta laud pannakse õhtusel ajal kokku osakonna korrapidamisgrupi ruumes.

Käesoleva aasta sisse jäid nii Märjamaa vabatahtliku tuletõrje 95. juubelile pühendatud konverents, Valgu vabatahtliku tuletõrje 75. juu-

belile pühendatud tehnikaparaad ja pritsuvõistlus kui ka Raplamaa organiseeritud tuletõrje 110. aastapäeva tähistamine esindusliku paraadi, tornikuninga võistluse, maakondlike meistrivõistluste ja tasuta tuleohutus-alase etendusega. Türi meeste 100. juubelit käis tähistamas ja priitahtlike pritsimeeste foorumil osales Raplamaalt viis selti kuue autoga. Meil oli au näidata Eestimaale läbi aegade pikima lahingstaažiga pritsautot, mis on tänaseni lahingarves ja teeninud kogu oma elu ühte kogukonda – Kaiu meeste PMG-19M aastast 1964.

KOOLITUSED

Aasta alguses kokku kutsutud Lääne-Eesti Kärjad saavad ette näidata Sindi Kodanikukaitse Seltsi poolt läbi viidud korstnapühkijate koolituse – kaks Raplamaa abikomandot said juurde motiveeritud seltsiliikme, kes pakub korstnapühkija teenust. Kokku osales seal 11 meest ja väga suure tõuke andis asjale ka Lääne-Eesti Päästkeskuse jõuline toetus. Oma selge panus anti nii abikomandode koolitusnõuete kui ka uue päästeseaduse ettevalmistamises. Julgen väita, et tänu Lokuta meeste südikusele tõstatada raskeveokimaksu probleem, on see täna ka päästeseaduses lahendust leidmas. Eestiaegne vabatahtliku tuletõrje vapp on digitaliseeritud ja kõik soovijad Lääne-Eestis saavad oma autole kleepsukomplekti tasuta. Tulemas on ka kõigile lääne abikomandodele meeskonnavanemakoolitusest kohandatud lihtsustatud versioon sündmusele reageerimisest, luure teostamisest, juhtimise ülevõtmisest ja kutselise päästele allumisest sündmuskohal. Lektoriteks on kogunud vanemoperatiivkorrapidajad ja rahastamine pärineb eranditult abikomandodelt edilt. *Public-private partnership* oma kirkaimal kujul.

Kõik need ettevõtmised on ellu

viidud lihtsa valemiga – tahe, mõte, tegu. Need komponendid täpselt sellises järjekorras. Rahastamisel on oma õla pannud Päästeamet, Lääne-Eesti Päästkeskus, Avatud Eesti Fondi poolt kureeritav Vabaühenduste Fond, If Eesti Turvafond, EAS-i koordineeritav Kohaliku Omaalgatuse Programmi, Raplamaa Omavalitsusliitude Arengufond ja Raplamaa omavalitsused. Kuid tahe ise on pärit ikkagi abikomandodest. Mõtete koondamiseks on vabatahtlikel olnud piisavalt oidu koondada erinevate valdkondade kogemusi.

ABIKOMANDODE VÕIMEKUS

Oleme tänaseks maakonna kutselise ja vabatahtliku pääste koostöös ära defineerinud visioonid abikomando miinimumvõimekusest (see, muuseas, ületab keskuse poolt soo-

nustamisest maa näitel

Lokuta VTS on suutnud ümber lükata müüdi, et abikomando ootab vaid käsi pikal riigilt abi. Pildil nende multilift-vesivarustus auto. Foto: Raul Aarma

vitavat miinimumi] nii päästes, ennetuses kui ka kriisireguleerimises. Et mitte jääda üldsõnaliseks, toon siinkohal näite. Võimalikus hädaolukorras on Raplamaa abikomandod võimelised:

- reageerima tehnika ja meeskondadega üle maakonna;

- looma konkreetse piirkonna evakueerimisel oma tehnika valjuhääldite baasil elanikkonna ajutist teavitussüsteemi;

- koordineerida vajadusel oma sotsiaalse võrgustiku kaudu kogukonnas kogunemishoone tegevust mujalt evakueeritavate tarbeks;

- olema organiseeritud ja distsiplineeritud, raadioside ning rasketehnikaga varustatud lisatööjooks kutselisele päästele rongiavariil, varingutel, orkaanide või lumetormide tagajärgede likvideerimisel.

Maakonna korrapidamisgrupp on abikomandode esimene „klient“ ning meie visioonis on päästetöödele kaasatus lihtne valem kahest tegurist: abikomando enda võimekus x teavitustöö korrapidamisgrupi suunal tahtest ja võimest seda pakkuda. Mõlema teguri väärtuse kasvatamiseks on veel palju ära teha.

Aga uus aasta on peagi kohal ja loorberitele puhkama jääda oleks suhteliselt lühinägelik.

Kuidas ja kuhu edasi? Üle oma varju Raplamaa hüpata ei suuda, kuid innustust saaksime anda tervele Eestimaaale. Saaremaale on sellel aastal kohapealsete meeste initsiatiivil ning keskuse ja sealse osakonna juhataja innustusel loodud mitu uut päästeala MTÜ-d. Täna saaks seal kaheksa abikomandot ning

2009. aastal töötab tulla üpris tihe „sotsialistlik võistlus“. Loodame, et ärkamisaeg jõuab ka teistesse regioonidesse ning kodanikualgatus korras loodud päästeala vabatahtlus laieneb lisaks reservpäästerühma ja alma materite juurde loodud seltsidele ka kogukondlikus liinis.

Sõna „Eesti“ kõlab lühidalt ja ametlikult, sõna Eestimaa aga hoopis armsamalt. Kust see tuleb?

Vaadake artikli alguses Tammisaare prohvetlike ridu: „Selgeid mõisteid aga sõnadega seletama hakata, tähendaks nende tumestamist, sest sõnadest saadakse ikka väga lahku minevalt aru.“ Äkki peaks ikkagi osa mõisteist tumestama hakkama elik ühtlustama oma arusaamu? Hubasemaks, kodusemaks, lootusrikkamaks ja turvalisemaks teebki liide

-maa. Maaelu, heinamaa, maamaja. Ülalhoidjateks motiveeritud inimesed, kes hoolivad oma juurtest ja kes leiavad selles töös ka tunnustust. Tunnustus on ju hoiak kellegi suhtes ja hoiakute muutmiseks käib päästeala ennetusvaldkonnas praegu aktiivne peamurdmine – kuidas saada inimest enam õnnetusi ennetama? Julgen väita, et elanikkonna hoiakute muutmise algabki osalt kogukondliku tuletõrje-pääste tunnustamisest ja selgemast kommunikatsioonist.

Väga paljud teavad priitahtlike pritsimeeste foorumit, kus on ilusad vanad autod paraadil. Paljud on kuulnud ka Järva-Jaanist, et sinna kogutakse hulgi autosid rivvi ja tegutseb puhkpilliorkester. Kui aga jutt viiakse tulekustutamisele, siis kipub maad võtma piinlik vaikus.

IGATSEDES ÕNNELIKKE KOGUKONDI

Kui paljud on aga teadlikult kommunikatsioonivõime abikomandode reaalselt võimekust tagada turvalisus ja reageerida ohtudele? Kui palju teatakse Eestimaal, et Puhatu rabapõlengut kustutasid erinevad abikomandod täiskoosseisus, Vihterpalu kõige esmane logistika tehti märkimisväärses osas abikomandode poolt, päästeseadusesse andsid oma kaalu panuse abikomandod, kui palju päästeala kodukülastusi tegid Eestis abikomandod. Kuidagi märkamatuks ja kommunikatsioonivõime on jäänud just need jõud, mille arendamist riik enim ootab. Jah, riik pääste mõistes ootab suursündmusele vabatahtlikke abiks, kuid riik (tuletõrje meelde – riik oleme meie kõik) igatseb tegelikult õnnelikult elavaid kogukondi.

Õnnelik kogukonnas elav tasakaalukas inimene hoolib ümbritsevast keskkonnast, ei viska põlevat koni metsa, ei joo ennast surnuks ega tegele „monumentaalse kunstiga“, kus keskmes on puu, mille ümber on voolitud auto. Õnnelik inimene tegeleb kodukandi heaolu ja arendamisega, mille lahutamatuks osaks olid Pätsu ajal just puhkpilliorkestrid. Samas, hädasarve hüüdu kuuldes läks kõik see orkestrantide pere kui

ENNETUSTÖÖ

Ennetustöötajate suvi

Päästeteenistuse ennetustöötajad annavad ülevaate oma suvistest tegemistest.

IDA-EESTI PÄÄSTEKESKUS

Eve Ojala

Ida-Eesti Päästkeskuse avalike suhete büroo juhataja

Ida-Eesti Päästkeskuse ennetustöö büroo töötajad külastasid koostöös päästekomandodega suve jooksul piirkonnas viit lastelaagrit: Sõmerul, Porkunis, Remnikul, Toonsel ning Võsul. Ohutusosalase koolituse läbis kokku 280 last. Peeti teemakohaseid loenguid, näidati filme, korraldati viktoriine ning eakohaseid osavus- ja täpsusmänge, tutvustati päästetehnikat ning viidi läbi praktilised tulekustutamise õppused. Lapsed said selga proovida päästjate riietust, lasta tuletõrjevoolikust vett ning hullata vahus. Parimatele jagati auhindu.

Ennetustöö büroo juhataja Marika Uussalu ütles, et lastelaagrites käimise põhieesmärk oli õpetamine, kuidas tulla toime ohuolukordadega väljaspool kodu. „Tuletasime lastele meelde käitumise põhimõtteid olukorras, kui näiteks laagris või sõbra juures olles õnnetus juhtub: kuhu õnnetuse korral helistada, kuidas päästjatele õnnetuspaika teed juhatada, mil moel ise hättasattunud aidata, kuhu ja kuidas tohib lõket teha ...“ rääkis Uussalu ning lisas, et jutuks ei tulnud mitte ainult tulega seotud, vaid ka muud ohud. Näiteks räägiti, kuidas veekogus ja selle ääres õigesti käituda, ning toonitati, et rattaga sõitma minnes tuleb alati kiiver pähe panna.

PÕHJA-EESTI PÄÄSTEKESKUS

Anu Altmets

Põhja-Eesti Päästkeskuse ennetustöö büroo juhtivspetsialist

Põhja-Eesti Päästkeskuse ennetustöö büroo jaoks on 2008. aasta olnud väga töörohke. Üle-eestilisi projekte on edukalt läbi viidud, nii on lapsed käinud komandodes õppimas ja päästjad lasteaedades õpetamas.

Nädalavahetused ja riigipühad on suurürituste korraldajate

Remniku lastelaagris tutvustasid Virumaa päästjad põnnidele oma tööd ja näitasid päästetehnikat. Foto: Eve Ojala

Põhja-Tallinna lasteaia lapsed pandi turvalisema tuleviku nimel tegema ka selliseid asju. Foto: Põhja-Eesti Päästkeskus

lemmikajad ning ennetaja tööpäevad. Aset on leidnud erinevad infopäevad, laadad, linna-, valla- ja küladepäevad, kus kõikjal on osaletud ja elanikkonnale teavet jagatud, kuidas oma elukoht ohutumaks muuta. Nimetatamist väärrib kindlasti Maakaitsepäev oma suures viimasajus, kus esimest korda esitleti ennetustöö uusi konteinereid. Ühes neist on võimalik korraldada õppepäevi ja näidata filme. Teises kontaineris paikneb tulekahjusimulaator, kus

on võimalik õpetada tulekustuti kasutamist.

Põhja regioonis on ennetustöö osas suurt tähelepanu pööratud puuetega inimestele. Koostöös Harjumaa Puuetega Inimeste Nõukojaga on korraldatud praktilisi õppepäevi, millest omakorda on valminud õppefilm. Õppefilmist saavad infot nii puuetega inimesed kui ka nende päästajad.

Aasta jagu töötanud noorteringid lõppesid ennetajate ja kaitselidude poolt korraldatud laagriga. Noored

pidid kaks päeva metsas olema, et üle korrata tuleohutuse põhitõed, ka pandi proovile meeskonnatöö oskused ning mõnusas kevadis viimasajus õpiti elujäämise põhitõdesid. Suve lemmikkohaks on kujunenud Kloogaranna noortelaager, kus ennetajal tuleb sageli käia noori õpetamas.

Põhja regiooni ennetajate naiskond jätkab visalt oma missiooni ka 2009. aastal.

LÄÄNE-EESTI PÄÄSTEKESKUS

Kristi Raidvere

Lääne-Eesti Päästkeskuse ennetustöö büroo peaspetsialist

Suvi, meri, rand ja päike – sellest lähtuvalt viisid lääne regiooni ennetajad oma ennetavad tegevused õue, et jõuda inimestele lähemale.

„Kodu tuleohutuks“-projekti raames külastati erinevaid valla- ja kodukandipäevi, kus õpetati inimest tuld mitte kartma ning tulekustutiga oskuslikult ja kiirelt tegutsema. Loomulikult tutvustati ka suitsuandurit. Suurt tähelepanu pälvis üritustel alati päästetehnika ja päästjad ise.

Pärnu ennetajad said näha, kui suur ja positiivne jõud on kas või ainult ühel Nublu kommil, kui komandot külastasid Pärnu suveakadeemia lapsed, kes kuulusid väheste majanduslike võimaluste sihtgruppi ning kelle vaba aja veetmise võimalused on piiratud.

Raplas algas suvi neljapäevase „Kaitse end ja aita teist“-laagriga. Tarkust kogus sada kuuenda klassi last erinevatel teemadel, nagu näiteks esmaabi, uimastiennetus, ellujäämiskursus metsas, orienteerumine, tule- ja veeohutus ning turvalisus jalgrattal. Huvitavamatest tegevustest tehti foorumteatrit, füüsika- ja keemia-show'd ning osa võeti naabrivalveõppusest. Lastel saadud tagasiside-lehtedel oli üldine arvamus, et „üleüldiselt oli vägev värk; kord ja reeglid olid paigas!“ ning korraldajate magamata ööde kohta arvasid lapsed, et „õõrahu rikumine oli lahe!“.

ENNETUSTÖÖ

Päästeala noortelaager 2008

Juuli viimasel nädalal kogunesid erinevates päästeala organisatsioonides tegutsevad 200 last ja noort viieks päevaks Põlvamaale Valgemetsa päästeala noortelaagrisse.

Reimo Raja

Peatoimetaja

Üle-eestilise laagri eesmärgiks oli tutvustada noortele päästja elukutset, selgitada neid ümbritsevaid ohte ja õpetada, kuidas ohu korral käituda.

Laagritegevuses osales ka kümneliikmeline külalisgrupp Armeenias.

„Tahame anda noortele teadmisi ja oskusi käitumaks erinevates ohusituatsioonides, kuhu tavaliselt ei satuta,“ räägib selleaastase päästeala noortelaagri projektijuht Margo Lempu. „Laager annab ka päästevaldkonnaga seotud noortele võimaluse kord aastas kokku saada, meeskonnatööd harjutada ning omavahel lähemalt tutvavaks saada,“ lisab Lempu.

Traditsiooniliselt oli noortelaager jagatud teemapäevadeks: terepäev, ellujäämispäev, tulepäev, veepäev ja söbrapäev.

Päästeamet korraldas päästeala noortelaagrit juba seitsmendat aastat. Laagrikorraldajateks ning kasvatajateks olid päästeteenistuse spetsialistid, kes tegid oma tööd vabatahtlikkuse parimate traditsioonide kohaselt ehk tasuta saamata.

Foto: Reimo Raja

FILM

Valmis uus tuleohutusalanane film

Päästeameti tellimusel valmis uus populaar-teaduslik dokumentaal-film tuleohutusest.

Reimo Raja

Peatoimetaja

„Teoreem tules” toob tulekahju kaose inimesele lähemale ning laseb tal mõista selle arenguskeeme ja loogikat – millal on võimalik tulekahju ise kustutada ning millisest hetkest alates väljub tuli inimese kontrolli alt.

Filmi keskmeks on noor perekond, kes öösel suitsuanduri heli peale üles ärkab. Näitlejaks on valitud Hele Kõre ja Alo Kõrve. Graafiliste eriefektide abil seletatakse lahti suitsuanduri tööpõhimõtte ning spetsialistid annavad soovitusi tulekahju korral käitumiseks.

„Tahtsime, et film tuleks emotsionaalselt haarav, samas aga piisavalt eluline, et selgitada, mis juhtub tulekahju ajal,” ütleb Päästeameti ennetustöö osakonna juhataja Viola Murd. Nii ka läks.

Septembris toimunud filmivõtetel kasutati kuumuskindlaid kaameraid. Erieffektide eest hoolitsesid Soome spetsialistid, kuna Eestis vastava kogemusega inimesed puuduvad.

„Teoreem tulest” saadetakse laiali koolidesse ja oma koopiad sellest saavad ka päästekomandod, kes hakkavad filmi näitama inimeste koolitamisel. Film jõuab ka Eesti telekanalitesse.

Päästeameti tellimusel valminud filmi tootjaks on tootmisfirma NAFTA, lavastas Margus Paju. Filmmuusika tegi noor Islandi helilooja Jonas Thor Gudmundsson.

Nõmme ja Lilleküla komandode päästjad koos Alo Kõrve ja Hele Kõrega. Esiplaanil kükitab Nõmme komando pealik Priit Orusalu.

Sigaretiga magama jäänud tüüp, sedapuhku küll õnneks mannekeen (tänu Renott Kivi OÜ-le).

Arusaadavatel põhjustel põletati filmimise käigus

„Teoreem tulest”

Fotod: Dmitri Gerassimov

Nõmme komando pealik Priit Orusalu, võttemeeskonnale tuntud ka mehena, kes „orgunnis” helikopteri.

Filmimine reede hilisõhtul Kungla tänaval. Tänu sealsetele elanikele!

...us maha kaks studiotingimustes ehitatud tuba.

Lavastaja Margus Paju, produtsent Evar Anvelt ja kaamerasse piilub operaator Meelis Veeremets.

SPORT

Eesti meistrivõistlused tuletõrjespordis peeti Pärnu-Jaagupis, 8. augustil

Eesti meistrivõistlustel tuletõrjespordis olid parimad Pärnumaa sportlased.

„Ma ei ole tükil ajal näinud meistrivõistlustel nii häid tulemusi,” on tuletõrjespordi Eesti meistrivõistluste korraldaja Leonid Fjodorov lõpptulemustega rahul. Ühtlasi lisab ta ka, et noored hakkavad juba meeste tulemuste poolest kanda-

dele astuma.

Meistrivõistlustel said üldarves-

tuses esikoha Pärnumaa mehed. Võistkonna treener oli Ülo Laks.

Tuletõrjesport on Eestis pikaajaline traditsioon. Esimesed üleriigilised tuletõrjevõistlused peeti 8. septembril 1929. aastal.

Reimo Raja

Peatoimetaja

VÕISTLUSTE TULEMUSED INDIVIDUAALALAD:

MEHED KOHT	NIMI	VÕISTKOND	VÕISTLUSALAD 100 M.			KONKS
			AEG	NIMI	VÕISTKOND	
I	I. Koppel	Järvamaa	16,59	Andro Oviir	Pärnumaa	14,33
II	Andro Oviir	Pärnumaa	16,69	V. Nurgamaa	Ida-Eesti PK	14,99
III	A. Vainjärv	Ida-Eesti PK	17,02	M. Tammepõld	Järvamaa	15,05
4	M. Tammepõld	Järvamaa	17,11	M. Pajustik	Võrumaa	15,65
5	M. Pajustik	Võrumaa	17,27	I. Koppel	Järvamaa	15,82
6	L. Nurgamaa	Ida-Eesti PK	17,39	L. Nurgamaa	Ida-Eesti PK	15,87

NOORED „A“-GRUPP: KOHT	NIMI	VÕISTKOND	VÕISTLUSALAD 100 M.			KONKS
			AEG	NIMI	VÕISTKOND	
I	R. Lai	Võrumaa	18,61	R. Lai	Võrumaa	12,53
II	E. Sepp	Jõgevamaa	18,74	A. Dubinin	Jõgevamaa	12,88
III	O. Nõmm	Jõgevamaa	18,85	M. Kaldmäe	Pärnumaa	13,42
4	R. Tragel	Võrumaa	19,31	R. Tragel	Võrumaa	13,46
5	K. Nurgamaa	Ida-Eesti PK	19,33	E. Sepp	Jõgevamaa	15,02
6	M. Mättas	Pärnumaa	19,61	O. Nõmm	Jõgevamaa	15,72

NOORED „B“-GRUPP: KOHT	NIMI	VÕISTKOND	VÕISTLUSALAD 100 M.			KONKS
			AEG	NIMI	VÕISTKOND	
I	A. Dubinin	Jõgevamaa	18,75	J. Kommer	Võrumaa	8,95
II	H. Kölli	Võrumaa	18,83	M. Kaldmäe	Pärnumaa	9,50
III	S. Nurgamaa	Ida-Eesti PK	18,99	E. Mäekivi	Järvamaa	9,53
4	M. Kaldmäe	Pärnumaa	19,38	A. Dubinin	Jõgevamaa	9,94
5	J. Kommer	Võrumaa	19,55	S. Nurgamaa	Ida-Eesti PK	10,14
6	A. Kukk	Järvamaa	20,00	M. Koit	Pärnumaa	10,16

NOORED „C“-GRUPP: KOHT	NIMI	VÕISTKOND	VÕISTLUSALAD 100 M.			KONKS
			AEG	NIMI	VÕISTKOND	
I	L. Laks	Pärnumaa	21,19	L. Laks	Pärnumaa	8,85
II	R. Provornikov	Järvamaa	23,65	R. Osila	Jõgevamaa	10,12
III	R. Osila	Jõgevamaa	23,74	R. Provornikov	Järvamaa	10,73
4	Kr. Kase	Järvamaa	27,10	Kr. Kase	Järvamaa	12,01
5	K. Kase	Järvamaa	30,01	K. Kase	Järvamaa	12,82

NAISTE GRUPP: KOHT	NIMI	VÕISTKOND	VÕISTLUSALAD 100 M.			KONKS
			AEG	NIMI	VÕISTKOND	
I	K. Kann	Valgamaa	23,49	P. Tiit	Valgamaa	10,85
II	L. Hulkko	Valgamaa	24,43	K. Kahro	Valgamaa	10,88
III	P. Tiit	Valgamaa	24,67	K. Kann	Valgamaa	10,91
4	M. Kahr	Valgamaa	26,65	L. Hulkko	Valgamaa	11,51
5	K. Kahro	Valgamaa	26,86	M. Kahr	Valgamaa	11,87
6	L. Karkus	Valgamaa	33,70	L. Karkus	Valgamaa	14,96

VÕISTKONDLIKUD ALAD: KOHT	NIMI	VÕISTKOND	4 X 100 M MEESTELE		NOORTELE VÕISTKOND	AEG
			AEG	NIMI		
I	Ando Vainjärv	Ida-Eesti PK	61,16	J. Kommer	Võrumaa	65,79
I	Virgo Nurgamaa			H. Kölli		
I	Lauri Nurgamaa			R. Lai		
I	Livar Liblik			R. Tragel		
II	M. Tammepõld	Järvamaa	61,25	M. Koit	Pärnumaa	67,97
II	Sirgo Voore			Marek. Kaldmäe		
II	Ilmar Koppel			Margus. Kaldmäe		
II	Mattis Torn			S. Lang		
III	Taago Lehiste	Võrumaa	69,29	E. Mäekivi	Järvamaa	79,01
III	Ülari Redi			R. Laanet		
III	Mario Pajustik			S. Kask		
III	Hendrik Hansberg			K. Uulits		

KOHT	NIMI	VÕISTKOND	HARGNEMINE MOOTORPUMBAGA MEESTELE		NOORTELE VÕISTKOND	AEG
			AEG	NIMI		
I	J. Rimmel	Pärnumaa	49,93	Marek. Kaldmäe	Pärnumaa	35,97
I	T. Vahenurm			M. Koit		
I	An. Oviir			M. Määtas		
I	Ü. Laks			S. Lang		
I	P. Koit			Margus. Kaldmäe		
I	O. Sapkin			T. Koit		
I	V. Kappak					

SPORT

ELIITKOMANDO 2008 võistlused peeti Pärnu-Jaagupis, 9. augustil

„Eliitkomando“ võistlustel Pärnu-Jaagupis näitas parimaid tulemusi Rakvere päästekomando.

„Eliitkomando“ võistlused olid üsna pingelised. Kuni viimasena startinud komandoni polnud selge, kes tuleb võitjaks.

„Enda arvamus oli, et peaks vähemalt viie parima hulka tulema, aga et nii hästi läks, oli üllatus,“ ütleb Rakvere komando rühmapealik Arlis Pipenberg.

„Eliitkomando“ on esimene samm päästekomandode kutsemeisterlikkuse võistluse poole, millest on plaanis teha iga-aastane traditsioon.“

Reimo Raja

Peatoimetaja

RIIETUMINE

KOHT	KOMANDO	NIMED	AEG	TRAHV	LÕPPAEG
I	PÕLVA PK	Hello Järv, Rain Tobreluts, Raivo Lammertson, Kaupo Kalder.	25,46	0	25,46
II	SAAREMAA PO	Vaiko Vatsfeld, Janek Kudrjavitsev, Andrus Kont, Tõnis Põlluäär	29,07	0	29,07
III	KILINGI-NÕMME PK	Sven Koovit, Arvo Kask, Elari Kuhu, Renno Reinhold	33,37	0	33,37
4	RAKVERE PK	Arlis Pipenberg, Tiit Sakkos, Madis Moor, Aivar Lepp	36,06	0	36,06
5	MUUGA PK	Dmitri Koparev, Erik Kokk, Vjatseslav Bortnik, Roman Marusin	41,68	0	41,68
6	VÕRU PK	Sven Kask, Ülari Redi, Mario Pajustik, Ove Saar	42,32	0	42,32
7	MÄRJAMAA PK	Veiko Ülejõe, Jaanus Lehtsaar, Andrus Paunmaa, Rene Abel	43,01	0	43,01
8	PÕLTSAMAA PK	Jannar Ulp, Tanel Veinglas, Margus Kreitsman, Argo Tiitsu	48,05	0	48,05
9	PAIDE PK	Jüri Karus, Kristo Kiiik, Mattis Torn, Neeme-Rain Velleste	48,44	0	48,44
10	PUHJA PK	Agu Annuk, Kalle Selleke, Ardo Rõõm, Kaido Õunapuu	22,04	30,0	52,04
11	TÜRI PK	Risto Tõrv, Rene Põllu, Raimo Verkmann, Madis Viilipus	59,47	0	59,47
12	VALGA PK	Margus Rei, Tõnis Eespere, Meelis Liiv, Kaio Truupõld	58,44	10,0	68,44

HARGNEMINE AUTOPUMBAGA:

KOHT	KOMANDO	NIMED	AEG
I	RAKVERE PK	Arlis Pipenberg, Tiit Sakkos, Madis Moor, Aivar Lepp, Ahto Järv, Argo Pällo	80,53
II	SAAREMAA PO	Vaiko Vatsfeld, Janek Kudrjavitsev, Andrus Kont, Tõnis Põlluäär, Tõnet Trave, Alar Raamat	81,96
III	PAIDE PK	Jüri Karus, Kristo Kiiik, Mattis Torn, Neeme-Rain Velleste, Meelis Hints, Risto Hein	88,59
4	MUUGA PK	Dmitri Koparev, Erik Kokk, Vjatseslav Bortnik, Roman Marusin, Marko Põld, Roman Marusin	101,97
5	KILINGI-NÕMME PK	Sven Koovit, Arvo Kask, Elari Kuhu, Renno Reinhold, Jaak Ilves, Haivar Kielas	106,50
6	VÕRU PK	Sven Kask, Ülari Redi, Mario Pajustik, Ove Saar, Andrei Ossipov, Hendrik Hansberg	108,78
7	MÄRJAMAA PK	Veiko Ülejõe, Jaanus Lehtsaar, Andrus Paunmaa, Rene Abel, Alar Siiber, Andres Raudnagel	115,10
8	TÜRI PK	Risto Tõrv, Rene Põllu, Raimo Verkmann, Madis Viilipus, Harri Valder, Raido Jalas	127,16
9	PUHJA PK	Agu Annuk, Kalle Selleke, Ardo Rõõm, Kaido Õunapuu, Kaido Kalinin, Rauno Iaar	174,25
10	PÕLTSAMAA PK	Jannar Ulp, Tanel Veinglas, Margus Kreitsman, Argo Tiitsu, Indrek Kohv, Andrus Kohv	198,61
	VALGA PK	Margus Rei, Tõnis Eespere, Meelis Liiv, Kaio Truupõld, Alor Kasepõld, Enno Kurvits	DNF
	PÕLVA PK	Hello Järv, Rain Tobreluts, Raivo Lammertson, Kaupo Kalder, Aigar Mattus, Kaido Vares	DNF

IMILIINI MOODUSTAMINE

KOHT	KOMANDO	NIMED	AEG
I	PUHJA PK	Agu Annuk, Ardo Rõõm	46,44
II	MUUGA PK	Marko Põld, Roman Marusin	55,68
III	VALGA PK	Alor Kasepõld, Enno Kurvits	61,84
4	RAKVERE PK	Ahto Järv, Argo Pällo	64,00
5	MÄRJAMAA PK	Jaanus Lehtsaar, Andrus Paunmaa	65,37
6	PÕLVA PK	Aigar Mattus, Kaido Vares	67,91
7	PÕLTSAMAA PK	Indrek Kohv, Andrus Kohv	73,15
8	SAAREMAA PO	Tõnet Trave, Alar Raamat	87,00
9	KILINGI-NÕMME PK	Jaak Ilves, Renno Reinhold	89,31
10	VÕRU PK	Andrei Ossipov, Hendrik Hansberg	94,41
	PAIDE PK	Meelis Hints, Risto Hein	DNF
	TÜRI PK	Harri Valder, Raido Jalas	DNF

VÕISTKONDLIK TABEL

KOHT	KOMANDO	RIIETUMISE AEG	IMILIINI MOODUSTAMISE AEG	AUTOHARGNEMISE AEG	AEG KOKKU
I	Rakvere	36,06	64,00	80,53	180,59
II	Saaremaa	29,07	87,6	81,96	198,63
III	Muuga	41,68	55,68	101,97	199,33
4	Märjamaa	43,01	65,37	115,1	223,48
5	Kilingi-Nõmme	33,37	89,31	106,5	229,18
6	Võru	42,32	94,41	108,78	245,51
7	Puhja	52,04	46,44	174,25	272,73
8	Põltsamaa	48,05	73,15	198,61	319,81
	Põlva	25,46	67,91	DNF	
	Valga	68,44	61,84	DNF	
	Paide	48,44	DNF	88,59	
	Türi	59,47	DNF	127,16	

SPORT

Pritsumees 2008 on Ivar Frantsuzov

Augusti lõpus toimunud „Pritsumees 2008” rakenduslikel spordivõistlustel selgus kõige osavam ja tugevam – Ivar Frantsuzov Päästeametist.

Reimo Raja

Peatoimetaja

Harjumaal Kloogaranna noortelaagri ümbruses korraldatud võistlustel oli alasiid kokku kolm. Osalejad pandi proovile näiteks töölinide vedamises, aga ka ligi 80-kilogrammise mannekeeni kandmises ja päästmises merel ümber läinud paadi alt.

„Sitkus, kannatus ja vastupidavus on need olulised eeldused, mis võistlejatel peavad väga heal tasemel olema,” ütles peakohtunik Raoul Raidna.

Eelnevatel aastatel on võistlust peetud päästeteenistuse perepäevade raames. Kuna sel aastal jäid perepäevad ära, otsustati korraldada „Pritsumees 2008” eraldiseisva sündmusena.

Võistlust toetasid Päästeamet, OÜ Firetek ja Kidde Eesti AS.

Järgnevad fotod näitavad Ivar Frantsuzovi võidurikast, kuid rasket teekonda Pritsumees 2008 tiitlini. Muideks, Pritsumeehe rändauhind jõudis temani juba neljandat korda.

Fotod: Reimo Raja

PRITSUMEES 2008

KLOOGARANNA

8/30/08

JRK VÕISTLEJA

NR	NIMI	ASUTUS	I ALA		II ALA		I - II ALA KOKKU		III ALA		VÕISTLUSE	
			AEG	KOHT	AEG	KOHT	KOGUAEG	KOHT	AEG	KOHT	KOGUAEG	KOHT
1	Ivar Frantsuzov	Päästeamet	02:19.3	I	03:34.6	I	05:53.9	I	02:45.3	4	08:39.2	I
11	Enno Kurvits	Valgamaa POK/Puka PK	02:35.0	II	03:37.2	II	06:12.2	II	02:48.2	5	09:00.4	II
9	Ove Janter	Viljandimaa POK/Abja-Paluoja PK	03:05.2	6.	03:52.8	4.	06:58.0	5.	02:56.4	7	09:54.4	III
15	Urmas Reinmaa	Lääne-Virumaa POK/Rakvere PK	02:53.0	III	04:03.7	5.	06:56.7	4.	02:58.3	8	09:55.0	4.
14	Andrus Paunmaa	Raplamaa POK/Märjamaa PK	03:01.5	5.	03:48.6	III	06:50.1	III	03:05.1	10	09:55.2	5.
10	Toomas Stroo	Tartumaa POK/Tartu PK	03:00.3	4.	04:21.2	6.	07:21.5	6.	02:41.4	II	10:02.9	6.
13	Rainer Treilman	Ida-Harjumaa POK/Pirita PK	03:47.8	10.	04:26.4	7.	08:14.2	8.	03:02.2	9	11:16.4	7.
5	Ülari Redi	Võrumaa POK	03:32.8	8.	05:10.4	11.	08:43.2	10.	02:43.0	III	11:26.2	8.
2	Urmas Paejärv	Päästeamet	03:20.6	7.	04:41.8	9.	08:02.4	7.	03:44.9	12	11:47.3	9.
8	Andrus Kohv	Jõgevamaa POK/Põltsamaa PK	03:47.0	9.	05:10.1	10.	08:57.1	11.	02:52.5	6	11:49.6	10.
4	Arvo Kask	Pärnumaa POK/Kilingi-Nõmme PK	03:51.4	11.	04:39.1	8.	08:30.5	9.	03:39.8	11	12:10.3	11.
3	Neeme-Rain Velleste	Järvamaa POK/Paide PK	04:42.9	12.	05:25.2	12.	10:08.1	12.	02:36.3	I	12:44.4	12.
16	Janek Lass	Väike-Maarja Päästekool	07:13.7	13.	DNS				DNS			

SPORT

Kõrghoone Kuningas 2008 on Johannes Ehala

Tallinnas City Plaza kõrghoones toimunud tuletõrjujate trepijooksu võitis Nõmme komando päästja Johannes Ehala, pälvides 2008. aasta Kõrghoone Kuninga tiitli.

Reimo Raja

Peatoimetaja

Ehala tõusis päästetöötaja ligi 17 kilogrammi kaaluva erivarustusega hoone 20. korrusele ajaga 1 minut 44,8 sekundit.

„Mul hakkas pilt eest ära minema, pärast 14. korrust läks ikka väga raskeks,“ jutustab Johannes oma trepijooksu muljeid. „Ma teen aasta ringi sporti, selles mõttes mulle meeldib ka natuke pingutada,“ räägib trepikunn, kellele selline võistlus on heaks võimaluseks end tõsiselt proovile panna.

Selleaastane Kõrghoone Kuningas jooksis eelmisel aastal välja paremuselt neljanda aja. Johannes tunnustab, et enne võistlust sai ka Tallinnas lauluväljaku kaare all treppidel harjutamas käidud. Vabal ajal tegeleb mees orienteerumisega, käib ujumas ja, kui talvetaat armuline on, siis saab mõnikord ka suusad alla pandud.

22-aastane Johannes on Nõmme komandos päästjana töötanud poolteist aastat. Tallinna Tehnikaülikoolis kolmandal kursusel mehhatroonikat õppiv Kõrghoone Kuningas paraku päästja leivale jääda ei plaani, vaid tahab tulevikus hoopis roboteid ehitama hakata.

Individaalarvestuse teiseks jäi Denis Danilkin Piriita komandost ja kolmandaks eelmise aasta võitja Harpo Stroo Põhja-Eesti Päästkeskuse menetlusbüroost.

Meeskondlikus arvestuses tunnustati parimaks Põhja-Eesti Päästkeskuse Nõmme komando päästjad, teise koha sai päästkeskuse Lilleküla komando ning meeskondlikus arvestuses kolmandaks tuli Kesklinna komando võistkond.

Kokku startis rekordiliselt 69 võistlejat, neist viis naist.

Oma võimeid tuli trepijooksus proovile panema ka Anu Välba telesaatest „Paar“.

Üheksandat aastat toimuva võistluse eesmärgiks on populariseerida spordivõistlusi päästeteenistustes ning arendada koostööd Tallinna kõrghoonetes tegutsevate ettevõtete, turvafirmade, Tallinna Kiirabi ja Põhja-Eesti päästkeskuse vahel.

Fotod: Reimo Raja

Kõrghoone Kuningas Johannes Ehala võidukarikaga.

Võidumeeskonna Nõmme komando mehed pärast treppidel trampimist jõudu kogumas.

KÕRGHOONE KUNINGAJOOKS 2008

City Plaza

Võistkondade järjestus

VÕISTKOND	AEG	KOHT
3 Nõmme	10:35.2	1
2 Rapla PO	10:51.1	2
2 Lilleküla	11:19.6	3
6 Kesklinn	11:23.0	2
8 Piriita	11:32.3	4
4 Kuressaare	11:43.7	5
7 Juhtkond	11:50.9	6
1 Muuga	12:07.7	7
5 Päästeamet	12:20.9	8

KÕRGHOONE KUNINGAJOOKS 2008

City Plaza

Individaalne arvestus 9/28/08

JRK	NIMI	STRUKTUURIÜKSUS/ASUTUS	AEG	KOHT
14	Johannes Ehala	Nõmme	01:44.8	1
20	Denis Danilkin	Piriita	01:45.2	2
52	Harpo Stroo	Juhtkond	01:46.9	3
43	Aivar Post	Lääne-Eesti Pommigrupp ind	01:49.6	4
11	Toomas Stroo	Tartu ind	01:54.6	5
46	Ramon Ruotsi	Lilleküla	01:55.9	6
39	Raoul Raidna	Päästeamet	01:58.1	7
50	Ivar Frantsuzov	Päästeamet	02:02.0	8
35	Ivan Mjazin	Lilleküla	02:03.2	9
21	Priit Viher	Rapla PO ind	02:04.4	10
22	Neeme-Rain Velleste	Paide ind	02:04.7	11
10	Raino Rimmel	Rapla PO ind	02:05.4	12
53	Kert Õismets	Piriita	02:05.5	13
25	Taavi Tiik	Nõmme	02:05.6	14
18	Andrei Orponen	Kesklinn	02:07.2	15
23	Vjateslav Bortnik	Muuga	02:09.6	16
32	Eliot Pöld	Lääne-Eesti Pommigrupp ind	02:09.9	17
47	Dmitri Grinkov	Nõmme	02:10.5	18
49	Jüri Saar	Kuressaare	02:10.8	19
36	Tarmo Pöör	Nõmme	02:11.2	20
5	Heiki Sink	Kuressaare	02:11.8	21
28	Urmas Paejärv	Päästeamet	02:11.9	22
60	Andrus Paunmaa	Rapla PO ind	02:12.2	23
44	Martin Sisas	Rapla PO ind	02:12.5	24
29	Anton Levkovits	Kesklinn	02:12.9	25
40	Deniss Jeršov	Kesklinn	02:13.2	26
8	Martti Parve	Juhtkond	02:13.8	27
24	Martin Ringo	Lilleküla	02:14.0	28
27	Vaiko Vatsfeld	Kuressaare	02:14.3	29
2	Janno Pajupuu	Lilleküla	02:15.4	30
54	Ingmar Markov	Tartu ind	02:16.5	31
33	Priit Pöldmaa	Rapla PO ind	02:16.6	32
63	Daniel Patrice	ind	02:18.6	33
51	Vladimir Karetnik	Kesklinn	02:19.1	34
38	Eiko Oriehovs	Kuressaare	02:20.6	35
68	Deniss Gorolkov	Nõmme ind	02:20.6	36
12	Konstantin Gaponov	Muuga	02:22.7	37
56	Roman Kozlov	Kesklinn ind	02:23.0	38
34	Vitali Uljanov	Muuga	02:23.2	39
3	Sergei Gerassimov	Nõmme	02:23.2	40
57	Andrus Ostrov	Rapla PO ind	02:24.2	41
30	Margo Kruusma	Juhtkond	02:24.4	42
1	Maksim Sova	Muuga	02:26.6	43
66	Silver Sarri	Nõmme ind	02:26.6	44
9	Rainer Treilmann	Piriita	02:27.5	45
67	Jaanus -Arno Sarapuu	Nõmme ind	02:28.9	46
7	Dmitri Žigadlo	Kesklinn	02:30.7	47
61	Indrek Jürgenson	ind	02:31.7	48
19	Leho Lemsalu	Juhtkond	02:33.4	49
31	Aleksei Ivanov	Piriita	02:36.1	50
42	Ivan Egorov	Piriita	02:38.1	51
59	Arne Pihkva	Lennujaama PT	02:44.1	52
45	Roman Marušin	Muuga	02:45.6	53
16	Janek Kudrjavitsev	Kuressaare	02:46.2	54
13	Asso Ende	Lilleküla	02:51.0	55
41	Ardon Kaerma	Juhtkond	02:52.4	56
55	Meelis Rimmel	Rapla PO ind	02:54.3	57
17	Tagne Tähe	Päästeamet	02:54.3	58
6	Tanel Murakas	Päästeamet	03:14.5	59
64	Anneli Ambel	PEPK ind	03:16.9	60
69	Anu Välba	ETV	03:24.0	61
62	Anne-Mari Anderson	ind	03:35.4	62
65	Aleksandra Pristavko	PEPK ind	03:52.3	63
4	Kaido Korkma	Loksa		
26	Tarmo Padar	Loksa		
37	Rain Gussev	Loksa		
48	Vjatšeslav Pronko	Loksa		
58	Pavel Miskov	Kesklinn ind		
59				

Võistlejate peakohtunik

Priit Janno

Sekretär

Sirje Varatu

SPORT

Baltimaade meistrivõistlused tule

21. – 22. augustini peeti Lätis Valmiera linnas 2008. aasta Baltimaade meistrivõistlused tuletõrjespordis. Niinimetatud Balti matš oli järjekorras juba 34.

Leonid Fjodorov

võistkonna esindaja

Kaks päeva kestnud võistlustele lisasid mastaapsust ja pakkusid põnevust lisaks osalejatele Eestist, Lätist ja Leedust ka tuletõrjespordis maailmas esikolmikus püsivate Venemaa, Ukraina ja Valgevene võistkonnad. Nende riikide sportlaste tulemused küll Balti matši võistkondlikus arvestuses kirja ei läinud, kuid põnevust ja vaatamängulisust lisasid siiski.

Ligi sadakond tuletõrjesportlast-päästetöötajat kuuest riigist võistles saja meetri takistusriba läbimises, 4x100 meetri tuletõrjeteatejooksus, hargnemises mootorpumbaga ning konksredeliga ronimises õppetorni.

Võistlustele elasid kaasa kõigi kolme Balti riigi päästeametite peadirektorid – Läti Tuletõrje- ja Päästeteenistuse ülem kindral Ainars Pencis, Leedu Tuletõrje- ja Päästeameti direktor kolonel Remigius Baniulis ning Eesti Päästeameti peadirektor Kalev Timberg.

Eesti au kaitsesid võistlustel üheksa meeskonnaliiget (Virgo Nurgamaa, Ando Vainjärv, Andro Oviir, Raino Rimmel, Margo Tammepõld, Mario Pajustik, Sirgo Voore, Martin Meerija ja Lauri Nurgamaa).

Saja meetri takistusjooksus võttis võidu Edgars Špude Lätist ajaga 15,97 (uus Läti ja Baltimaade rekord), teise koha saavutas Andro Oviir ajaga 16,35 ja kolmas koht läks Läti tuletõrjesportlasele Vitali Zagorskisele (16,35). Margo Tammepõld ajaga 17,24 oli seitsmes; Lauri Nurgamaa kaheksas ajaga 17,29; Ando Vainjärv üheksas ajaga 17,31; Mario Pajustik 14. ajaga 17,52; Virgo Nurgamaa 17. ajaga 17,59; Sirgo Voore 22. ajaga 18,41 ja Raino Rimmel 24. ajaga 18,69.

Väljaspool arvestust jooksnud Venemaa koondise sportlased Anton Olenski ja Sergei Gurtšenkov ning Valgevenemaa koondise sport-

lane Aleksandr Bobilov näitasid võistlustel parimaid tulemusi – vastavalt 15,71, 15,74 ja 15,75.

Konksredelil ronimises õppetorni neljandale korrusele näitasid omaette klassi Venemaa võistlejad Ruslan Hubecov, Jevgeni Mankov ja Viktor Kudinov kes näitasid hooaja parimaid tulemusi vastavalt 13,55; 13,67 ja 13,68 sekundit. Balti matši arvestuses said esimese ja kolmanda koha Leedu sportlased (vastavalt Vladislav Rogozini aeg 14,09; Tngiz Narimanidze aeg 14,32). Andro Oviir Eestist oli teine ajaga 14,23. Virgo Nurgamaa ajaga 14,99 seitsmes; Margo Tammepõld 13. ajaga 15,55; Mario Pajustik 15. ajaga 15,79; Lauri Nurgamaa 16. ajaga 15,87; Ando Vainjärv 22. ajaga 17,49; Martin Meerija 24. ajaga 19,23 ja Sirgo Voore 25. ajaga 19,39.

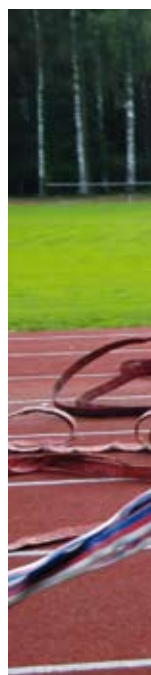
MOOTORPUMBAST HARGNEMINE EBAÕNNESTUS

Hargnemises mootorpumbast said kuldmedali Läti sportlased uue Baltimaade rekordiga 30,28 sekundit, teiseks, ajaga 31,00, tulid Leedu võistlejad ja Eesti koondisele hargnemine ebaõnnestus (aeg 55,61 sekundit) ning saavutati kolmas koht. Venemaa meeskond näitas päeva parima aja 28,46 sekundiga.

4x100 meetri teatejooksus võidutses Läti nelik ajaga 57,37, Leedu nelik ajaga 59,73 jäi teiseks ja Eesti sportlased ajaga 01.01,48 kolmandaks. Venemaa ja Valgevene koondised näitasid parimad aegu, vastavalt 54,74 ja 56,74.

Noorte võistkonda vanuseklassis 14–16-aastat kuulusid Arno Dubinin, Sander Nurgamaa, Hardi Kõlli, Juri Kommer ja individuaalvõistlejana Margus Kaldmäe ning vanuseklassis 16–18 aastat esindasid Eestit Rauno Trigel, Ergo Sepp, Ragnar Lai ja Alar Dubinin.

Saja meetri takistusriba läbimises vanemas vanuseklassis saavutasid kaksikvõidu lätlased Oskar Rezinš ja Maksim Gordienko, tulemused vastavalt 17,33 ja 17,61;

kolmandaks tuli Eesti võistleja Ragnar Lai ajaga 17,93. Ergo Sepp ajaga 18,47 oli kuues, Rauno Trigel ajaga 18,69 seitsmes ja Alar Dubinin ajaga 18,93 üheksas.

Saja meetri takistusriba läbimises nooremas vanuseklassis kuulus esimene koht ajaga 17,78 lätlasele Didziš Silinnšile, teise koha ajaga 17,99 saavutas Leedu sportlane Dajus Labunskas ja Arno Dubinin Eestist ajaga 18,05 tuli kolmandaks. Sander Nurgamaa ajaga 18,85 oli kaheksas, Hardi Kõlli ajaga 19,28 kümnes, Margus Kaldmäe ajaga 20,04 kaheteistkümnes

ja Juri Kommer ajaga 20,53 kolmeteistkümnes.

Konksredeliga ronimises õppetorni kolmandale korrusele (vanuseklass 16–18-aastased) tuli esikohale Oskars Reizinš Lätist ajaga 11,80, teise koha saavutas Eesti sportlane Ragnar Lai ajaga 11,99 ja kolmandaks jäi Leedu sportlane Rafai Tankovitš (aeg 12,07). Teiste Eesti sportlaste ajad ja kohad: Ergo Sepp aeg 13,62 – kaheksas; Alar Dubinin aeg 14,17 – kümnes ja Rauno Trigel aeg 15,90 – kaheteistkümnes.

Konksredeliga ronimises õppetorni teisele korrusele (vanuseklass

tõrjespordis

14–16-aastased] mahtusid esikolmikusse kaks Läti noort (Didzis Silinš, teine koht ajaga 08,18 ja Martin Beiša, kolmas koht ajaga 08,47) ja üks Leedu sportlane – Arnold Tankovits, esimene koht, aeg 08,17. Eesti noored: Margus Kaldmäe ajaga 09,23 oli kaheksas, Juri Kommer ajaga 09,37 kümnes, Arno Dubinin ajaga 09,52 üheteistkümnes, Hardi Kõlli ajaga 10,25 kolmeteistkümnes ja Sander Nurgamaa ajaga 12,66 – samuti kolmeteistkümnes. ??? on see võimaik???

4x100 meetri teatejooksus (Sander Nurgamaa, Arno Dubinin,

Ragnar Lai ja Rauno Trigel) jäi Eesti võistkond kolmandaks ajaga 70,35. Võitis Leedu nelik ajaga 60,63, Läti nelik (60,98) jäi teisele kohale.

Hargnemises mootorpumbast saavutas esikoha Läti noorte koondis ajaga 24,73, Läti noored olid teised ajaga 26,97. Eesti noorte koondis ajaga 29,16 oli kolmas. ??? ja Leedu oli kumb neist???

Nii meeste kui ka noorte arvestuses ja üldkokkuvõttes võitis Läti, teine oli Leedu ja kolmandaks jäi Eesti.

Järgmised meistrivõistlused peetakse tuleval aastal Eestis.

SPORT

Eesti pritsumehed maailmameistrivõistlustel viiendad

Neljandad maailmameistrivõistlused tuletõrjespordis toimusid Bulgaaria Vabariigis Sofias 11.–13. septembrini. Osalejaid oli kokku tulnud 13 riigist.

Leonid Fjodorov
võistkonna esindaja

Eesti koondvõistkonda kuulusid: Andro Oviir, Janno Rimmel, Mario Pajustik, Ilmar Koppel, Margo Tammepõld, Ando Vainjärv, Virgo Nurgamaa, Lauri Nurgamaa, Ragnar Lai ja Rauno Trigel. Treener – Ülo Laks.

Esimesel päeval võisteldi konkredeliga ronimises õppetorni neljandale korrusele. Õhtul toimus staadionil ka võistluste pidulik avamine ja peeti konkredeliga harjutuse poolfinaal ja finaali. Finaalis jooksid Aleksei Kalinin, Ruslan Khubetsov ja Sergei Akshentsev Venemaalt ning Sergei Akshentsev Venemaalt ning Aleksandr Tsishkovski Valgevenest. Uue maailmarekordiga 13,129 sekundit võitis Aleksandr Tsishkovski, teiseks tuli Ruslan Khubetsov ajaga 13,20 ja kolmandaks ajaga 13,57 Aleksei Kalinin. Parim Eesti võistleja Andro Oviir oli 25. ajaga 14,14 sekundit. Virgo Nurgamaa oli 34. ajaga 14,83; Mario Pajustik 47. ajaga 15,71; Lauri Nurgamaa 56. ajaga 15,81; Margo Tammepõld 62. ajaga 16,00 oli; Janno Rimmel 87. ajaga 17,44; Rauno Trigel 88. ajaga 17,49 ja Ragnar Lai 93. ajaga 18,38.

UUS MAAILMAREKORD

Teisel võistluspäeval oli kavas saja meetri takistusriba läbimine ning 4x100 meetrite teatejooks. 100 meetri takistusriba finaalis osalesid ainult Valgevene sportlased – Aleksandr Makarchuk, Nikolay Vasilchenko, Dmitri Schcavlik ja Aleksey Tsedrik. Tulemusega 15,46 sekundit võitis Aleksandr Makarchuk, teiseks tuli

Nikolay Vasilchenko ja kolmandaks Dmitri Schcavlik. Eeljooksudes püstitas Evgeni Belchenko Ukrainast ajaga 15,37 sekundit uue maailmarekordi. Eesti parim Andro Oviir oli ajaga 16,4 sekundit 25. Teiste Eesti sportlaste tulemused ja kohad: Lauri Nurgamaa – aeg 16,7 ja koht 30, Ilmar Koppel – aeg 16,78 ja koht 31, Mario Pajustik – aeg 17,05 ja koht 42, Margo Tammepõld – aeg 17,28 ja koht 48, Janno Rimmel – aeg 17,52 ja koht 56, Virgo Nurgamaa – aeg 17,66 ja koht 61, Ando Vainjärv – aeg 20,22 ja koht 92.

Pärast lõunat võisteldi 4x100 m teatejooksus. Maailmameistriks tulid Valgevene sportlased uue maailmarekordiga 53,52 sekundit, teiseks jäi Tšehhi (57,20) ja kolmandaks Bulgaaria (57,36) koondis. Eesti koondis (Virgo Nurgamaa, Janno Rimmel, Ando Vainjärv ja Rauno Trigel) ajaga 60,27 sekundit saavutas seitsmenda koha. Ebakindlad kustutid neljandal etapil ei loonud tingimusi parimate tulemuste näitamiseks.

VÕIT VALGEVEENELE

Kolmandal võistluspäeval oli kavas hargnemine mootorpumbast ning võistluste lõpetamine. Kuldmedalile tulid Valgevene sportlased ajaga 27,18 sekundit, hõbemedalid võitsid Venemaa võistlejad (28,31) ja pronksi Tšehhi (29,66) sportlased. Eesti võistkond (Ando Vainjärv, Janno Rimmel, Andro Oviir, Margo Tammepõld, Mario Pajustik, Virgo Nurgamaa ja Lauri Nurgamaa) ajaga 31,00 sekundit oli kuues.

LÕPLIK RIIKIDE PAREMUSJÄRJELKORD:

Koht	Riik		Võistlusala		Punkte					
	100 m Aeg*	koht	4x100 m koht	Aeg*	MP koht	aeg	koht	aeg	koht	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	Valgevene	94,09	1	81,66	2	53,52	1	27,18	1	5
II	Venemaa	94,69	2	80,56	1	57,55	4	28,31	2	9
III	Tšehhi	100,01	6	88,34	5	57,2	2	29,66	3	14
4	Bulgaaria	102,29	6	94,23	8	57,36	3	31,56	7	24
5	Eesti	101,73	5	93,6	7	60,27	7	31,00	6	25
6	Ukraina	95,32	3	82,12	3	61,33	9	37,28	13	28
7	Läti	102,65	7	94,36	9	59,64	6	33,81	9	31
8	Kasahstan	104,95	11	91,14	6	61,21	8	34,00	10	35
9	Leedu	103,82	9	86,85	4	63,82	11	34,55	11	35
10	Slovakkia	104,64	10	96,09	10	58,74	5	37,16	12	37
11	iraan	102,83	8	100,66	12	0	13	30,89	5	38
12	Saksamaa	110,1	12	100,27	11	63,62	10	31,94	8	41
13	Austria	117,77	13	109,55	13	68,93	12	29,92	4	42

*Aeg sajas meetris ja ronimises konkredeliga tähendab sportlaste kuue parima tulemuse summeerimist.

Viiendad maailmameistrivõistlused toimuvad aastal 2010 Saksamaal.

Tuletõrjespordi karikavõistluste "Pritsu karikas 2008"

V ja viimane etapp peeti Tartus Tõrvandis 30. augustil

Võistluste tulemused

MEHED

KOHTVÕISLUSALAD

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	AEG	NIMI	AEG	NIMI	AEG
I A. Ovvir	16,14	A. Ovvir	14,36	A. Ovvir	30,5
II M.Tammepõld	16,86	M. Pajustik	15,72	M. Pajustik	32,67
III M. Pajustik	16,95	M.Tammepõld	15,86	M.Tammepõld	32,72
4 L. Nurgamaa	17,00	L. Nurgamaa	16,63	L. Nurgamaa	33,63
5 V. Nurgamaa	17,15	V. Nurgamaa	17,01	V. Nurgamaa	34,16
6 S. Voore	17,83	M. Meerja	18,15	M. Meerja	36,93
7 M. Meerja	18,78	S. Voore	21,73	S. Voore	39,56
8 M.Tepaskind	20,31	M.Tepaskind	28,10	M.Tepaskind	48,56

KOHT"PRITSU KARIKAS 2008" KOKKUVÕTE

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE
I I. Koppel	197	A. Ovvir	200	A. Ovvir	200
II A. Ovvir	194	V. Nurgamaa	188	I. Koppel	188
III M.Tammepõld	179	M.Tammepõld	180	M.Tammepõld	179
4 L. Nurgamaa	178	M. Pajustik	177	M. Pajustik	178
5 M. Pajustik	176	I. Koppel	176	V. Nurgamaa	177
6 V. Nurgamaa	173	L. Nurgamaa	170	L. Nurgamaa	171
7 S. Voore	167	S. Voore	164	S. Voore	165
8 M. Meerja	167	A. Kasepõld	161	A. Kasepõld	160
9 A. Kasepõld	158	M. Tepaskind	156	M. Tepaskind	124
M. Tepaskind	158	M. Meerja	123	M. Meerja	82
V. Košelev	76	V. Košelev	76	V. Košelev	76
A. Sagaidatšnoi	40	D. Dmitrijev	38	A. Sagaidatšnoi	38
T. Malsub	38	T. Malsub	38	T. Malsub	38
D. Dmitrijev	36	A. Sagaidatšnoi	37	D. Dmitrijev	37

NOORED "A" GRUPP

KOHTVÕISLUSALAD

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	AEG	NIMI	AEG	NIMI	AEG
I R. Tragel	18,49	R. Lai	11,75	R. Tragel	30,7
II O. Nõmm	18,76	R. Tragel	12,21	R. Lai	32,13
III E. Sepp	18,85	A. Dubunin	12,53	A. Dubunin	32,44
4 A. Dubinin	19,91	M. Kaldmäe	13,92	E. Sepp	33,08
5 R. Lai	20,38	E. Sepp	14,23	O. Nõmm	33,08
6 M. Kaldmäe	24,20	O. Nõmm	14,32	M. Kaldmäe	38,12

KOHT"PRITSU KARIKAS 2008" KOKKUVÕTE

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE
I R. Tragel	194	R. Lai	197	R. Tragel	197
II O. Nõmm	191	R. Tragel	194	R. Lai	194
III R. Lai	182	A. Dubinin	183	E. Sepp	184
4 E. Sepp	182	E. Sepp	180	A. Dubinin	179
5 M. Kaldmäe	176	M. Kaldmäe	175	O. Nõmm	173,5
6 A. Dubinin	174	O. Nõmm	170	M. Kaldmäe	173
S. Kaaver	124	S. Kaaver	126	S. Kaaver	125
G. Eesmäe	79	G. Eesmäe	83	G. Eesmäe	81
K. Nurgamaa	44	K. Nurgamaa	42	K. Nurgamaa	42
I. Jeršov	42	S. Kask	41	S. Kask	41
S. Kask	41	I. Jeršov	40	I. Jeršov	40
K. Uulits	40	K. Uulits	39	K. Uulits	39

NOORED "B" GRUPP

KOHTVÕISLUSALAD

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	AEG	NIMI	AEG	NIMI	AEG
I H. Kölli	19,67	J. Kommer	9,50	J. Kommer	29,48
II R. Laanet	19,80	E. Mäekivi	10,30	H. Kölli	30,16
III J. Kommer	19,98	H. Kölli	10,49	M. Kaldmäe	31,57
4 M. Kaldmäe	20,44	M. Kaldmäe	11,13	A. Eljohin	32,31
5 A. Eljohin	20,69	A. Eljohin	11,62	R. Laanet	34,49
6 E. Mäekivi	27,33	R. Laanet	14,69	E. Mäekivi	37,63

KOHT"PRITSU KARIKAS 2008" KOKKUVÕTE

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE
I H. Kölli	200	J. Kommer	200	J. Kommer	200
II E. Mäekivi	185	E. Mäekivi	186	H. Kölli	188
III J. Kommer	182	H. Kölli	180	E. Mäekivi	184
4 M. Kaldmäe	180	M. Kaldmäe	179	M. Kaldmäe	179
R. Laanet	90	A. Eljohin	90	A. Eljohin	88
A. Eljohin	86	R. Laanet	85	R. Laanet	86
A. Kukkk	47	A. Kuus	43	A. Kuus	43
A. Kuus	42	A. Kukkk	41	A. Kukkk	42

NOORED "C" GRUPP

KOHTVÕISLUSALAD

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	AEG	NIMI	AEG	NIMI	AEG
I S. Nurgamaa	18,93	S. Nurgamaa	8,07	S. Nurgamaa	27,00
II M. Koit	20,89	M. Koit	8,8	M. Koit	29,69
III L. Laks	21,33	L. Laks	9,38	L. Laks	30,71
4 N. Stepanov	23,45	R. Osila	9,86	A. Golubev	33,97
5 A. Golubev	23,58	R. Provornikov	10,35	R. Provornikov	34,52
6 R. Provornikov	24,17	A. Golubev	10,39	N. Stepanov	34,65
7 R. Osila	25,28	N. Stepanov	11,20	R. Osila	35,14
8 E.S. Grebenjuk	26,46	E.S. Grebenjuk	11,39	E.S. Grebenjuk	37,85
9 K. Ptitsõn	26,96	K. Ptitsõn	11,79	K. Ptitsõn	38,75
10 Kr. Kase	27,64	Kr. Kase	12,02	Kr. Kase	39,66
11 Karl. Kase	32,37	Karl. Kase	12,68	Karl. Kase	45,05
12 M. Mäekivi	36,32	M. Mäekivi	13,81	M. Mäekivi	50,13

KOHT"PRITSU KARIKAS 2008" KOKKUVÕTE

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE
I S. Nurgamaa	200	S. Nurgamaa	200	S. Nurgamaa	200
II M. Koit	189	M. Koit	188	M. Koit	191
III L. Laks	186	L. Laks	180	L. Laks	184
4 N. Stepanov	175	R. Provornikov	175	R. Provornikov	175
5 R. Provornikov	173	N. Stepanov	168	N. Stepanov	169
6 Kr. Kase	162	Kr. Kase	163	Kr. Kase	162
7 Karl. Kase	160	Karl. Kase	162	Karl. Kase	160
R. Osila	128	R. Osila	127	R. Osila	127
A. Golubov	86	M. Mäekivi	112	A. Golubov	88
A. Bitšaikin	84	A. Golubov	92	A. Bitšaikin	84
K. Ptitsõn	80	A. Bitšaikin	84	K. Ptitsõn	80
E. S. Grebenjuk	79	E. S. Grebenjuk	80	E. S. Grebenjuk	79
M. Mäekivi	74	K. Ptitsõn	78	M. Mäekivi	74
U. Kannukene	43	U. Kannukene	43	U. Kannukene	44
		I. Semjonov	40		
		K. Kõvask	39		

NAISED "N" GRUPP

KOHTVÕISLUSALAD

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	AEG	NIMI	AEG	NIMI	AEG
I P. Tiit	23,47	K. Kann	10,00	P. Tiit	33,59
II K. Kahro	23,96	P. Tiit	10,12	K. Kahro	34,22
III M. Kahr	25,22	K. Kahro	10,26	L. Hulkko	37,19
4 L. Hulkko	25,94	E. Komissarova	11,07	E. Komissarova	37,72
5 E. Komissarova	26,65	L. Hulkko	11,25	M. Kahr	38,21
K. Kann	0	M. Kahr	12,99	K. Kann	0

KOHT"PRITSU KARIKAS 2008" KOKKUVÕTE

100 M	KONKS	KAHEVÕISTLUS			
NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE	NIMI	PUNKTE
I K. Kahro	189	K. Kahro	192	K. Kahro	191
II P.Tiit	189	K. Kann	190	P.Tiit	187
III M. Kahr	178	P.Tiit	189	M. Kahr	176
K. Kann	147	M. Kahr	172	K. Kann	145
E. Komissarova	128	H. Lahesoo	134	L. Hulkko	129
L. Hulkko	127	L. Hulkko	130	H. Lahesoo	129
H. Lahesoo	127	E. Komissarova	126	E. Komissarova	128
K. Kõvask	50	K. Kõvask	47	K. Kõvask	50
A. Postolenko	42	A. Postolenko	41	A. Postolenko	41

10 PARIMAT TULEMUST JA REKORDID 2008

SEISUGA 13.09.08

MEHED**KONKSREDELIGA RONIMINE**

NIMI	ELUKOHT	AEG	KOHT	KUUPÄEV
Andro Oviir	Pärnumaa	14.14	MM Sofija	11.09.
Virgo Nurgamaa	Lääne-Virumaa	14.83	MM Sofija	11.09.
Margo Tammepöld	Järvamaa	15.05	EMV P-Jaagupi	08.08.
Ilmar Koppel	Järvamaa	15.21	Jõgeva	26.07.
Mario Pajustik	Võrumaa	15.38	MM Sofija	11.09.
Lauri Nurgamaa	Ida-Virumaa	15.81	MM Sofija	11.09.
Rivo Reinsalu	Viljandimaa	17.05	Lugansk	28.05.
Ando Vainjärv	Lääne-Virumaa	17.41	EMV P-Jaagupi	08.08.
Janno Remmel	Pärnumaa	17.44	MM Sofija	11.09.
Rauno Tragel	Võrumaa	17.49	MM Sofija	11.09.
	2008	15.981		
Keskmine	2007	15.66	2003	16.57
	2006	15.7	2002	16.57
	2005	15.68	2001	16.57
	2004	16.21	2000	17.38

100 M

NIMI	ELUKOHT	AEG	KOHT	KUUPÄEV
Andro Oviir	Pärnumaa	16.14	Tartu	30.08.
Ilmar Koppel	Järvamaa	16.21	Pärnu-Jaagupi	07.07.
Mario Pajustik	Võrumaa	16.43	Pärnu-Jaagupi	07.07.
Lauri Nurgamaa	Ida-Virumaa	16.7	MM Sofija	11.09.
Margo Tammepöld	Järvamaa	16.86	Tartu	30.08.
Ando Vainjärv	Lääne-Virumaa	17.02	EMV P-Jaagupi	08.08.
Virgo Nurgamaa	Lääne-Virumaa	17.15	Tartu	30.08.
Janno Remmel	Pärnumaa	17.47	EMV P-Jaagupi	08.08.
Sirgo Voore	Järvamaa	17.83	Tartu	30.08.
Rivo Reinsalu	Viljandimaa	18.23	Lugansk	28.05.
	2008	17.004		
Keskmine	2007	16.83	2003	17.45
	2006	16.91	2002	18.08
	2005	16.91	2001	18.47
	2004	17.16	2000	18.98

KAHEVÖISTLUS

NIMI	ELUKOHT	AEG	KOHT	KUUPÄEV
Andro Oviir	Pärnumaa	30.54	MM Sofija	11.09.
Ilmar Koppel	Järvamaa	31.61	Jõgeva	26.07.
Margo Tammepöld	Järvamaa	32.16	EMV P-Jaagupi	08.08.
Mario Pajustik	Võrumaa	32.43	MM Sofija	11.09.
Virgo Nurgamaa	Lääne-Virumaa	32.49	MM Sofija	11.09.
Lauri Nurgamaa	Ida-Virumaa	32.51	MM Sofija	11.09.
Ando Vainjärv	Lääne-Virumaa	34.43	EMV P-Jaagupi	08.08.
Janno Remmel	Pärnumaa	34.96	MM Sofija	11.09.
Rivo Reinsalu	Viljandimaa	35.28	Lugansk	28.05.
Rauno Tragel	Võrumaa	36.11	MM Sofija	11.09.
	2008	33.252		
Keskmine	2007	32.98	2003	34.72
	2006	33.18	2002	35.21
	2005	32.98	2001	35.86
	2004	34.23	2000	36.73

KARIKASARJA REKORDID SEISUGA 07.07.08

ALA	NIMI	ELUKOHT	AEG	KOHT	KUUPÄEV
MEHED					
KONKS	Andro Oviir	Pärnumaa	14.00	Tõrvandi	09.07.05.
100 m	Andro Oviir	Pärnumaa	15.35	Pärnu-Jaagupi	09.06.07.
KAHEVÖISTLUS	Andro Oviir	Pärnumaa	29.67	Pärnu-Jaagupi	09.06.07.
NOORED "A" GRUPP					
KONKS	Ilmar Koppel	Järvamaa	11,05.	Tõrvandi	01.07.06.
100 m	Janno Remmel	Pärnumaa	16.6	Pärnu-Jaagupi	07.06.03.
KAHEVÖISTLUS	Ilmar Koppel	Järvamaa	28.42	Viljandi	26.08.06.
NOORED "B" GRUPP					
KONKS	Madis Pirs	Pärnumaa	7.97	Pärnu-Jaagupi	16.06.01.
100 m	Janno Remmel	Pärnumaa	17.17	Viljandi	17.08.02.
KAHEVÖISTLUS	Janno Remmel	Pärnumaa	25.5	Viljandi	17.08.02.
NOORED "C" GRUPP					
KONKS	Sander Nurgamaa	Ida-Virumaa	7.89	Türi	05.07.08.
100 m	Sander Nurgamaa	Ida-Virumaa	18.3	Pärnu-Jaagupi	07.06.08.
KAHEVÖISTLUS	Sander Nurgamaa	Ida-Virumaa	26.61	Türi	05.07.08.

EESTI REKORDID /SAAVUTUSED) SEISUGA 09.06.07.

ALA	NIMI	ELUKOHT	AEG	KOHT	KUUPÄEV
MEHED					
KONKS	Ülo Laks/Andro Oviir	Pärnumaa	14.00	/Tõrvandi	1980/09.07.05.
100 m	Andro Oviir	Pärnumaa	15.35	Pärnu-Jaagupi	09.06.07.
KAHEVÖISTLUS	Andro Oviir	Pärnumaa	29.67	Pärnu-Jaagupi	09.06.07.
4 x 100 m			57.16	Valmiera (Läti)	2005
MP			30.76	Ostrava (Tsehhi)	2005
NOORED "A" GRUPP					
KONKS	Ilmar Koppel	Järvamaa	11,05.	Tõrvandi	01.07.06.
100 m	Janno Remmel	Pärnumaa	16.6	Pärnu-Jaagupi	07.06.03.
KAHEVÖISTLUS	Ilmar Koppel	Järvamaa	28.42	Viljandi	26.08.06.
NOORED "B" GRUPP					
KONKS	Madis Pirs	Pärnumaa	7.97	Pärnu-Jaagupi	16.06.01.
100 m	Janno Remmel	Pärnumaa	17.17	Viljandi	17.08.02.
KAHEVÖISTLUS	Janno Remmel	Pärnumaa	25.5	Viljandi	17.08.02.
4 x 100 m			60.33	Valmiera (Läti)	2005
MP			22.95	Valmiera (Läti)	2005

Õnnitlused

Põhja-Eesti Päästekeskus

50

Aleksandr Gavrilenko
Vjatseslav Pronko
Anatoli Šorohhov
Andrei Puzakov
Peeter Randoja

55

Mart Eensalu
Kalle Sleng

60

Andres Uusjärv

Ida-Eesti Päästekeskus

50

Aivar Allikas
Aare Kaljumäe
Valeri Andrussenko
Aleksander Vassiljevski
Aleksandr Kruglov
Oleg Baikov

55

Eduard Stern
Valeri Podoljak
Vassili Parandin
Sergei Aleksandrov

65

Lembit Ristla

Võitjameeskond Pärnumaalt

Eesti päästeasutuste meistrivõistlused võrkpallis

Tiit Piiskoppel,
võistluste korraldaja

Novembrikuu viimasel päeval toimusid Tartus A Le Coq'i spordihoones Eesti päästeasutuste meistrivõistlused võrkpallis.

Kokku osales üheksa võistkonda: Lõuna-Eesti päästekeskusest Viljandi, Valga ja Tartu meeskonnad, Lääne-Eestist Pärnu- ja Järvamaa meeskonnad, Ida- ja Põhja-Eesti päästekeskustest kummastki üks meeskond, demineerimiskeskuse meeskond ja Sisekaitseakadeemia päästekolledži päästekooli meeskond.

Terve päeva kestnud alagrupimängud tipnesid põnevate finaallidega, kus kolmanda ja neljanda koha pärast heitlesid Põhja-Eesti ja Järvamaa meeskond ning esikoha pärast pingutasid Pärnumaa ja Tartu meeskond. Võidukaks osutusid Põhja-Eesti ja Pärnumaa meeskonnad.

Lõplik järjestus oli niisiis järgmine.

Võitjad Eesti päästeasutuste võrkpalli meistrivõistlustel 2008:

I KOHT PÄRNUMAA MEESKOND

Koosseisus:
Toomas Taul (kapten)
Aleksander Fischer
Germo Kalpus
Valdo Raavik
Üllar Eier
Enn Kontus
Margus Kont
Priit Toomasson

II KOHT TARTUMAA MEESKOND

Ingmar Markov (kapten)
Erko Nugis
Aleksandr Keerd
Toomas Stroo
Olari Haamer
Andres Hörak
Rein Lehtla
Veiko Möller

III KOHT PÕHJA-EESTI PÄÄSTEKESKUSE MEESKOND

Sergei Gerassimov (kapten)
Leho Lemsalu
Peeter Randoja
Priit Pikker
Tarmo Lihulinn
Margo Kruusma
Ivo Rimmelga
Alo Pähn
Roman Kozlov

Järgnesid: neljas koht Järvamaa, viies Viljandi, kuues SKA päästekolledži päästekool ning seitsmendat kuni üheksandat kohta jäid jagama Valgamaa, Ida-Eesti Päästekeskus ning demineerimiskeskus.

Lepiti kokku, et järgmisel aastal korraldab võrkpallivõistluse Lääne-Eesti Päästekeskus.

Suured tänud osavõtjatele!

Veel tahaks tänada võistluste kohtunikke Viljo Sood ja Mart Keerutajat ning võistluste sekretäre Hedi Jaanust ja Maive Suurmäge. Tänu neile kujunesid mängud korrektseks.

Lääne-Eesti Päästekeskus

50

Ants Valgeväli

60

Velvo Metsmaa
Ülo Jammer

Lõuna-Eesti Päästekeskus

50

Jüri Soovik
Kalle Ristol
Kalmer Kuklase

Ülo Reilson

Ain Sikk

Üllar Tähe

55

Mart Männiste
Kuldar Burge
Vladimir Pavlov

60

Tonu Janter
Arvo Pillai
Peeter Kaitsa
Enno Lüber

65

Mart Künmann
Endel Soro
Aja Juks

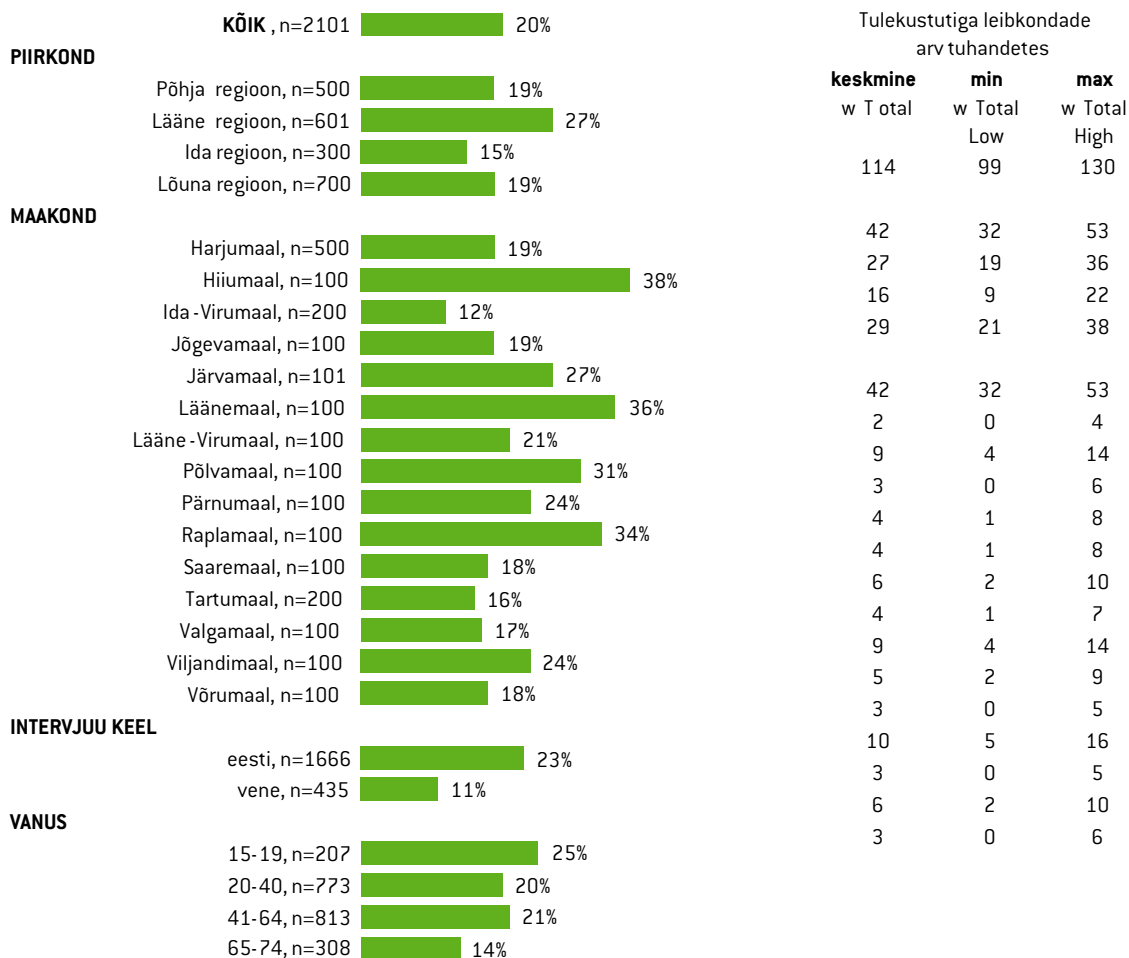
70

Jaan Käsper

Tulekustutiga leibkondade osakaal

Kas Teie kodus (praeguses eluruumis) on tulekustuti?

% kõigist vastajatest, *perekaal*

Tulekustutiga leibkondade osakaal

Kas Teie kodus (praeguses eluruumis) on tulekustuti?

% kõigist vastajatest, *perekaal*

